Влада – Радам !

Голос України

Газета Верховної Ради України

№ 219 (969) ♦ П'ятниця, 18 листопада 1994 року ♦ Ціна договірна

КРОК ДО БЕЗ'ЯДЕРНОГО МАЙБУТНЬОГО

***Олександр МОРОЗ:* Верховна Рада ухвалила Закон України «Про приєднання України до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї від 1 липня 1968 р.». Знято чергове і найболючіше питання, яке виникало під час багатьох переговорів з представниками інших країн. Постанову прийнято із застереженнями. Вона набере чинності, коли Україна отримає додаткові гарантії нормативно-правового характеру щодо її безпеки. Сподіваємося, що відповідну угоду буде підписано на зустрічі НБСЄ у Будапешті 3—6 грудня, у якій візьмуть участь всі ядерні держави. Ратифікація цього документа ще раз підтверджує прагнення України до без'ядерного майбутнього, що має велике значення для всього світового співтовариства.**

Без політичного протистояння

Денне засідання 16 листопада

Питання, яке розглядали народні депутати на денному засіданні, безперечно, належить до тих, які прийнято називати доленосними. І підійшли до його слухання не просто так і не раптово. До цього вже кілька разів велася мова про приєднання України до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї від 1 липня 1968 року.

Виступаючи з доповіддю, міністр закордонних справ Геннадій Удовенко навів аргументи на користь приєднання нашої держави до цього Договору і підкреслив, що попередньо досягнуто домовленості з урядами США, Великобританії та Росії про гарантії національної безпеки України, якщо Договір про НЯЗ буде ратифіковано. В іншому разі нашу державу чекає політична та економічна ізоляція. Як наголосив Геннадій Удовенко, вперше в історії ядерні держави погоджуються надати адресні гарантії одній окремій державі, що, безперечно, є новим словом у сучасних міжнародних відносинах.

(Закінчення на 2-й стор.)

Лист-звернення Президента США

Від імені американського народу Білл Клінтон передав Президентові Леоніду Кучмі запрошення відвідати США як керівника суверенної і незалежної України.

У листі, зокрема, говориться, що Сполучені Штати підтримують рішучі дії України, спрямовані на підтвердження її без'ядерного статусу. Приєднавшись до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї, Україна займе своє законне місце лідера міжнародного співтовариства, підкреслив президент США.

У Президії Верховної Ради України

16 листопада відбулося засідання Президії Верховної Ради України.

Обговорено питання про виконання постанови Верховної Ради України від 22 вересня 1994 року «Про політико- правову ситуацію в Автономній Республіці Крим», якою, зокрема, було визначено термін приведення Верховною Радою Республіки Крим Конституції, законів та інших правових актів Автономної Республіки Крим у відповідність з Конституцією і законами України. Як зазначалося на Президії, Верховна Рада Республіки Крим постанови Верховної Ради України від 22 вересня 1994 року не виконала.

Після всебічного обговорення питання за участю депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, Президія вирішила проект постанови Верховної Ради України, підготовлений Комісією з питань правової політики і судово-правової реформи та Тимчасовою комісією з вивчення політико-правової ситуації в Криму, внести на розгляд Верховної Ради України.

Засідання Президії вів Голова Верховної Ради України Олександр Мороз.

Увага! «Гарячий» телефон

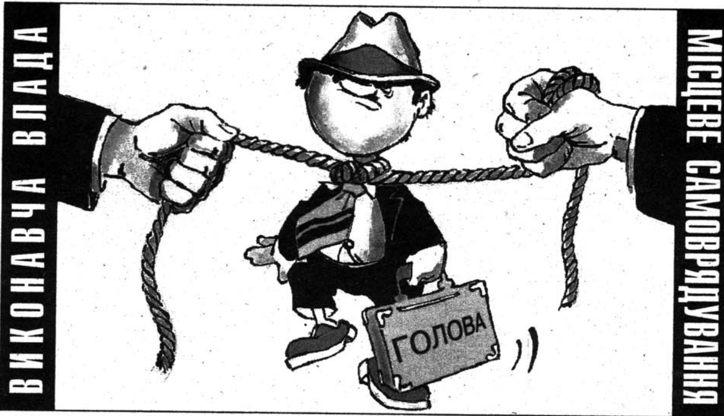

У понеділок, 21 листопада, з 18.00 до 20.00 Голова Верховної Ради України Олександр Олександрович Мороз по телефону (044) 225-40-25 (Київ) відповідатиме на ваші запитання. Телефонуйте, маєте унікальну можливість поспілкуватися з керівником парламенту.

«МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ І ВЕРТИКАЛЬ» —

про взаємовідносини виконавчої влади і самоврядування читайте на 2-й стор.

Продиктовано в номер

Перша зустріч — із сусідами

16 листопада Голова Верховної Ради України Олександр Мороз зустрівся з міністром закордонних справ Республіки Польща Анджеєм Олеховським. Як зазначив Олександр Мороз, це його перша зустріч з іноземним урядовцем після ратифікації ВР приєднання нашої держави до ДНЯЗ. І приємно, що ця зустріч — із найближчими сусідами, нашими стратегічними партнерами.

Під час зустрічі порушувалося питання про розширення економічного співробітництва між державами, сприяння на парламентському рівні контактам між діловими колами України та Польщі. У ході розмови було висловлене також побажання про співпрацю наших держав у міжнародних структурах.

Із Греції прибув високий гість

Учора розпочався офіційний візит до України міністра закордонних справ Грецької Республіки Каролоса Папуліаса. У ході візиту він зустрівся з Президентом України Леонідом Кучмою, Головою Верховної Ради України Олександром Морозом, Прем'єр-міністром Віталієм Масолом, провів переговори з міністром закордонних справ Геннадієм Удовенком. За підсумками візиту підписано спільну заяву.

Перш ніж кивати на «верхи»...

На засіданні Ради регіонів, яке провів Президент України Леонід Кучма, головну увагу було приділено соціально-економічному становищу, що склалося в державі після прийняття постанови уряду про ціноутворення в умовах реформування економіки.

Як свідчать виступи першого віце-прем'єра Віктора Пинзеника, голови правління Національного банку Віктора Ющенка, керівників регіонів, до некерованого і необгрунтованого зростання цін призвело місництво у діях владних структур на рівні регіонів, галузевий монополізм. Внаслідок цього ціни подекуди сягнули за світові. Гальмується на місцях рішення уряду з проведення ринкових реформ. Отже, перш ніж кивати у всьому на «верхи», слід розібратися, хто винен у цьому на місцях.

Деякі плани буде й перевиконано

У жовтні видобуток вугілля в Україні скоротився на 38 відсотків. Розрахунок одержати цього року 127 млн. тонн не виправдався. У кращому разі галузь видобуде 90—93 млн. тонн вугілля.

За словами міністра вугільної промисловості Віктора Полтавця, нині фактично всі шахти нерентабельні. На його думку, вже наступного року буде закрито ті з них, які не можуть працювати рентабельно навіть за наявності державної дотації. Нагадаємо, що до 2005 року планувалося з різних причин закрити 48 шахт, однак не виключено, що цей план галузь виконає достроково.

«Луцьк» збирається до Югославії

З миротворчою місією готується до переходу в Югославію протичовновий корабель «Луцьк». З цієї причини модернізовано і приведено до світових стандартів озброєння корабля. Тепер «Луцьк» зорієнтовано на виконання завдань з патрулювання в зоні воєнних дій. Підготовку до плавання для виконання миротворчої місії під прапором Організації Об'єднаних Націй практично завершено.

Парламентська хроніка

Без політичного протистояння

(Закінчення. Початок на 1-й стор.)

Денне засідання 16 листопада

Звичайно, міністр закордонних справ міг би додати й те, що і Україна зробила безпрецедентний крок, якого не знає міжнародна практика: добровільно проголосила про своє прагнення бути без'ядерною державою. І одна справа — коли до Договору про НЯЗ приєднуються без'ядерні держави, й зовсім інша — коли до нього приєднується Україна, яка перебуває нині на третьому місці в світі за володінням ядерною зброєю. Тож, напевне, найкраще відобразив позицію, в якій ми опинилися, голова Комісії у закордонних справах і зв'язках з СНД Борис Олійник. Він, зокрема, сказав, що диспозиція на даний час така, що ми змушені прийняти рішення в контексті, який не на нашу користь. Все це наслідок того, що з 1990 року допущено стільки збоїв, зроблено стільки заяв і присягань приєднатися до всіх можливих і неможливих угод і договорів, що ми просто загнали себе в нинішню ситуацію, з якої слід вийти з найменшими втратами. І добре, що Україна проявила характер, як справді незалежна держава, домоглася поступок з боку ядерних держав. Тож і в майбутньому слід підтримувати своє реноме незалежної держави, ставити іншим свої умови і змушувати прислухатись до них.

Президент України Леонід Кучма, який виступив на пленарному засіданні Верховної Ради, підкреслив, що від сьогоднішніх рішень залежить хід світового ядерного роззброєння. Окрім того, слід пам'ятати: народ може простити політикам усе, крім неправди. А як відомо, вибір на користь приєднання України до Договору зробила Верховна Рада попереднього скликання, поклавши на нашу державу і відповідні міжнародні зобов'язання. Подальше зволікання може призвести до того, що з Україною перестануть рахуватися у світі, оскільки вона не вміє дотримувати слова і виконувати свої зобов'язання. Слід врахувати також і те, що кошти (а це за оцінками експертів до 30 мільярдів доларів) для створення і удосконалення системи безпечного зберігання наявної ядерної зброї Україні брати немає звідки. А для створення власного виробництва ядерних боєзарядів довелось би вишукувати ще 160—200 мільярдів доларів, що взагалі нереально. Тим часом вигоди для держави після приєднання до Договору про НЯЗ очевидні і в моральному, і в матеріальному плані.

Після тривалої дискусії, доповнень і застережень, внесених депутатами, Закон України «Про приєднання України до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї від 1 липня 1968 року» прийнято конституційною більшістю. Отже, незважаючи на наявність політиків з різними поглядами на проблему, протистояння цього разу вдалося уникнути. Головне застереження зводиться до того, що закон набуває чинності після надання Україні ядерними державами гарантій безпеки шляхом підписання відповідного міжнародного правового документа.

Василь ТУГЛУК.

Навколо оренди й Криму

Ранкове засідання 17 листопада

309 депутатів зареєструвалися перед початком пленарного засідання Верховної Ради України, але питання — «Про проект закону України про внесення змін і доповнень до Закону "Про оренду майна державних підприємств та організацій" не викликало у депутатів великого ентузіазму. Незважаючи на детальний проект згаданого закону від Кабінету міністрів і пояснювальну записку до нього, копії яких роздали депутатам, знадобилася не лише інформація Комісії ВР з питань економічної політики та управління народним господарством, ще й співдоповідь депутата М. Чечетова. Було багато запитань (перевищили регламент у півтора раза), на виступи з обговорення записалися 13 депутатів. Першим виступив депутат з Харківщини В. Мусіяка і сказав, що у нього є зауваження до багатьох статей законопроекту. Депутат І. Квятковський зауважив, що оренда — взагалі явище сумнівне, оскільки вона означає те, що у орендованого майна не буде господаря. Розкрадай — не хочу...

Сумнівних положень у законопроекті було чимало. Скажімо, багато конкретних речей — таких, як методика обчислення орендної плати, пільги в оподаткуванні визначаються чомусь Кабінетом міністрів. Прийняти загальне положення, а потім за роз'ясненнями звертатися до уряду?

«Під завісу» ранкового пленарного засідання ВР 17 листопада депутати дружньо «провалили» законопроект і відправили його на доопрацювання.

Денне засідання 17 листопада ВР присвятила питанню про виконання власної постанови про політико-правову ситуацію в Криму від 22 жовтня. Після докладного повторення історії питання прийнято постанову, яка відміняє правові акти ВР Криму, що суперечать законодавству України (список на 8 сторінках), дає доручення Президентові України відмінити антизаконні дії виконавчих структур Криму. І, нарешті, прийнято доручення Кабінету міністрів і Нацбанку України припинити фінансування організацій і установ Криму, які діють усупереч законам України. А Генеральний прокурор має розібратися з порушниками українського законодавства.

Костянтин ПАРИШКУРА.

Інтерв'ю в кулуарах

Отже пропозиції парламентаріїв під час обговорення питання про приєднання України до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї звелися в основному до двох пропозицій. Перша — приєднатися, але з певними застереженнями. Друга — цей договір малоефективний, йому залишилося «жити» півроку, то чи не краще вийти з ініціативою укладання нового. Ось що з цього приводу кажуть народні депутати в кулуарах.

Євген ГРИНЬОВ, депутатська група «Державність»:

— Члени нашої групи висловилися за ратифікацію цього договору. Звичайно, дуже болюче є питання гарантій нашої національної безпеки. Можливо, нам слід ініціювати підписання з ядерними державами не просто меморандуму, за яким вони дадуть нам гарантії, а укладання міжнародної угоди.

Георгій МАНЧУЛЕНКО, фракція Народного руху України:

— Мені, як колишньому офіцерові-десантникові, хотілося б, щоб Україна була економічно і військово могутньою державою. Але якщо керуватися загальнодержавними інтересами, то ми мусимо зважати на попередньо прийняті Україною рішення, нехай часом і поспішливі, проявити послідовність ратифікувати ДНЯЗ. Треба просто усвідомити, що коли досі ми мали певне протистояння з одним своїм сусідом—Росією, то в разі неприєднання до ДНЯЗ можемо настроїти проти себе все світове співтовариство.

Взяв інтерв'ю Анатолій БЕНЬ.

Місцеве самоврядування і вертикаль

Сучасний процес державотворення в Україні, який, до речі, характеризується наявністю глибоких розбіжностей між представниками різноманітних політичних сил, породжує чимало проблем, котрі потребують негайного розв'язання. Серед них — питання законодавчого визначення місця й ролі місцевих Рад та їх виконавчих комітетів у системі державної влади та органів місцевого самоврядування.

Втім, найпростіший аналіз ситуації, що склалася навколо цього питання, свідчить про наявність діаметрально протилежних концептуальних підходів, практична реалізація яких, на моє глибоке переконання, однаковою мірою сприятиме знеціненню інституту місцевого самоврядування.

Свідченням першого підходу є, зокрема, державницька концепція, яка знайшла своє втілення у проекті Закону «Про місцеві Ради народних депутатів», згідно з яким місцеві Ради, від сільських до обласних, стають складовою частиною єдиної системи Рад, а також представницькими органами державної влади і місцевого самоврядування на відповідній території. За проектом цього Закону відновлюється ієрархія Рад з обов'язковістю рішень Рад вищого рівня для Рад нижчого рівня.

Суть другого концептуального підходу полягає у «роздержавленні» місцевих Рад та зосередженні їх діяльності як представницьких органів на питаннях місцевого значення, у встановленні вертикальної підпорядкованості та підзвітності виконавчих комітетів знизу доверху, з правом органу вищого рівня звільняти посадових осіб органу нижчого рівня, які не справляються з виконанням покладених на них завдань або за порушення закону.

Отже, якщо виникнути у справжню суть згаданих концепцій, то не можна не помітити, що їх характерною особливістю є спрямування на створення вертикалі. Іншими словами, йдеться не про утвердження інституту місцевого самоврядування в Україні, а про його підпорядкування одній із влад, незалежно від того, які аргументи і докази приводяться на користь тієї чи іншої концепції.

Сповна усвідомлюючи необхідність усунення існуючих суперечностей, обумовлених політичними розрахунками окремих політиків, а іноді нерозуміння (або небажання розуміти) справжньої суті місцевого самоврядування, вважав би за доцільне зосередити увагу на окремих аспектах зазначених підходів, які, на мій погляд, не мають нічого спільного з утвердженням інституту місцевого самоврядування.

Якщо ми справді хочемо будувати демократичну, правову державу, де править закон, а не особи, ми повинні передусім чітко усвідомити, що формування повноцінної системи місцевого самоврядування неможливе без дотримання принципових, вимайдених цивілізацією і перевірених практикою правил і вимог, спираючись на які можна з урахуванням історичних, національних та інших традицій, будувати власну систему місцевого самоврядування.

Однією з таких визначальних вимог є функціонування системи місцевого самоврядування не лише на основі поділу законодавчої, виконавчої і судової влад по горизонталі, а й на основі децентралізації влади, яка передбачає законодавче розмежування державних владних повноважень між центром і органами самоврядування. Тому сьогодні, враховуючи зарубіжний досвід, а також нашу вітчизняну нетривалу практику функціонування місцевого самоврядування, не можна вдаватися до абсолютизації переваг створення будь-якої вертикалі як по лінії представницьких органів, так і по лінії виконавчих органів знизу на чолі з Президентом України. Це відкриває нічим не обмежені можливості для невиправданого вторгнення центральних органів державної влади у сферу діяльності місцевого самоврядування.

Віддаючи належне аргументації прихильників «роздержавлення» місцевих Рад (читай — приниження їх ролі й значення у вирішенні питань місцевого життя), одночасно зазначу, що в свою чергу встановлення ієрархії виконавчих комітетів, спрямованої на усунення місцевих Рад від розв'язання насущних проблем соціально- економічного розвитку відповідних територій, перетворить їх (виконкоми) у маріонеток вищих управлінських ланок. Адже децентралізація влади шляхом передачі окремих функцій державної виконавчої влади виконавчим комітетам, наділеним статусом «подвійного» підпорядкування, не виключає адміністративної опіки над органами місцевого самоврядування і мало чим відрізняється від зовсім недавно скасованого інституту місцевих державних адміністрацій, оскільки як у першому, так і в другому разі управління місцевими справами доручається органам або особам, які за своїм правовим статусом є залежними від вищої адміністративної влади, яка керуватиме ними своїми вказівками і розпорядженнями.

Становище ускладнюється не самим фактом намагання президентської влади посилити виконавчу владу на місцях шляхом розмежування повноважень між представницькими і виконавчими структурами, що не є її компетенцією, а передусім тим, що з багатьох питань, де найповніше переплітаються місцеві і державні інтереси, виконавчі комітети та їх голови фактично виведені із сфери впливу представницьких органів, про що свідчить, зокрема, відомий Указ Президента України, згідно з яким в односторонньому порядку встановлена підзвітність і підпорядкованість виконавчих комітетів та їх голів Президенту з питань, передбачених ст.42 Закону України «Про місцеві Ради народних депутатів та місцеве і регіональне самоврядування» та Положення про місцеву державну адміністрацію.

Одночасно більшість делегованих повноважень, про які йде мова в Указі Президента України, є по суті повноваженнями органів місцевого самоврядування. Тому виникає закономірне питання: чому, власне кажучи, виконавчі комітети та їх голови мають бути підзвітними і підпорядкованими виконавчим комітетам вищого рівня та Президентові України, тобто конкретним особам, а не відповідній Раді й населенню, яке її обрало?

Поділяючи в цілому ідею делегування державою окремих повноважень на місцях, зазначу, що ті питання, в яких переплітаються місцеві і державні інтереси, мають делегуватися в законодавчому порядку не виконавчим комітетам, а безпосередньо відповідним Радам як представницьким органам. При цьому виконавчі комітети в рамках закону повинні бути підзвітними не лише вищій владі, а й відповідній Раді та населенню, яке її обрало. Причому управлінською вертикаллю за такої організації влади на місцях має служити, як правило, закон, на сторожі якого має стояти передусім Президент України.

Водночас необхідність формування системи державної влади, здатної забезпечувати ефективне управління країною як в центрі, так і на місцях, потребує не відновлення ієрархії Рад чи виконавчих органів, а розроблення такого механізму взаємодії органів державної влади та органів місцевого самоврядування, який би, по-перше, сприяв реалізації державної політики на місцях, по-друге, унеможливлював необгрунтоване втручання центральних органів державної влади у розв'язання питань, віднесених до відання органів місцевого самоврядування, і, по-третє, забезпечував цивілізоване розв'язання можливих конфліктів, які виникатимуть (і це закономірне явище) між органами державної влади і органами місцевого самоврядування, з одного боку, між місцевими Радами та їх виконавчими комітетами, з другого.

Василь БОРДЕНЮК,
кандидат юридичних наук,
науковий співробітник
Інституту держави і права
НАН України.

ПРО ПРИЄДНАННЯ УКРАЇНИ ДО ДОГОВОРУ ПРО НЕРОЗПОВСЮДЖЕННЯ ЯДЕРНОЇ ЗБРОЇ ВІД 1968 РОКУ

Виступ Президента України Леоніда Кучми на сесії Верховної Ради 16 листопада 1994 року

Шановний Голово! Шановні депутати!

Звертаючись знову до цієї проблеми, хотів би нагадати всім нам: світовий досвід показує, що народ прощає політикам все, окрім неправди. А правда така: в Україні немає сьогодні вибору — бути їй ядерною, чи без'ядерною.

Вибір зроблений і діяльністю попередньої і сьогоднішньої Верховної Ради, і міжнародними зобов'язаннями України, і врешті-решт фактичною ситуацією.

А ситуація склалась така: від наших рішень сьогодні залежить хід світового процесу ядерного роззброєння. Якщо ми вирішили поторгуватись зі світовим співтовариством, то обрали найнесприятливіший час і найневдаліший об'єкт торгу.

Ми здивуємо, якщо не сказати різкіше, цивілізований світ, оскільки рішення про приєднання до Договору є заключним етапом, що логічно обумовлюється всіма попередніми політичними актами, ухваленими Верховною Радою України протягом 1990—1994 років.

Досить нагадати:

- Декларацію про державний суверенітет України;
- Заяву Верховної Ради про без'ядерний статус України;
- Постанову Верховної Ради про ратифікацію Договору про СНО-1 та Лісcабонського протоколу, яким передбачено приєднання України до ДНЯЗ;
- Тристоронню Заяву від 14 січня 1994 року, яка теж схвалена Верховною Радою, і згідно з якою здійснюється фактичне вивезення ядерних боєзарядів до Росії, і термін такого вивезення — два з половиною роки, що знімає саме питання про можливість їх використання Україною.

Подальше зволікання з вирішенням цього питання призвело б, на мою думку, до того, що з нами взагалі перестане рахуватись все світове співтовариство, як з країною, яка не вміє тримати і виконувати свої зобов'язання.

Який же виграш мають надію отримати ті наші політики, які фактично гальмують процес приєднання або, більше того, виступають за ядерний статус України? Безпека держави чи політична й економічна перевага і вигода? Нагадаю тим, хто у розпалі штучного патріотизму забув, що Україна не лише не має відповідного виробництва, не може використовувати ядерну зброю в оборонному плані, не може навіть скористатись тими ядерними боєзарядами, що дістались їй в спадщину, для енергетики, бо, розукомплектування боєзарядів, відповідно до вимог ядерної безпеки, можливе виключно на підприємствах-виробниках (тобто в Росії), про що також записано в Тристоронній Заяві.

Лиш тільки створення та удосконалення системи безпечного збереження наявної на її території ядерної зброї, за оцінками експертів, може обійтись до 30 млрд. доларів США. Це те, що стосується економічної вигоди.

Що стосується власного виробництва, то для створення замкнутого циклу виробництва ядерних боєзарядів необхідно вкласти щонайменше 160—200 млрд. доларів США протягом десяти років. (Як це викладено у довідці, поданій до відповідних комісій).

То чи є у нас вибір, який ми намагаємось представити народу? Хто з прибічників ядерних ігор встане зараз і скаже, кому треба продати, заклasти все майно України, щоб на заміну ощасливити її власним ядерним арсеналом.

Але це ще не вся правда. Тут є люди, які сумніваються в моїй політичній компетенції. Будь ласка.

Але навряд чи хтось поставить під сумнів мій професійний технічний досвід.

Як професіонал-ракетник, дозволю додати, що й технічних можливостей для вибору у нас немає. Тут багато аспектів. Візьму лише один — наявність для володіння і розробки ядерної зброї полігона ядерних випробувань.

Вже не буду говорити про те, що жодна країна нам його не надасть. Давайте проведемо такий експеримент. Хай зараз встануть ті депутати, які зможуть умовити своїх виборців розмістити в їхній області ядерний полігон або хоч би будь-який цикл ядерного виробництва. Що, немає таких? Нема!

Нарешті, правда, що стосується найбільш запеклих піклувальників ядерного щита незалежності України. Збереження, а тим більше виробництво ядерної зброї зроблять Україну настільки залежною від інших ядерних країн, в першу чергу, від Росії, що про жодну незалежність та суверенітет не може бути й мови. Прошу над цим теж добре подумати...

Шановні депутати!

Коли я стверджую, що тут у нас немає вибору, то це зовсім не означає, що ми безвільні та сліпі заложники ситуації та що у нас немає поля діяльності.

Якраз чекає попереду і після приєднання велика робота, так як в дечому Договір застарів, — дійсно з моменту набрання чинності ДНЯЗ пройшло 25 років, але щоб вести роботу по його удосконаленню більш ефективно, потрібно стати повноправним учасником цього Договору, а не стороннім спостерігачем. Тому Україна повинна прийняти активну участь у конференції 1995 року, де будуть прийняті рішення щодо подальшої долі ДНЯЗ. Тут всі бажаючі зможуть повною мірою виявити і свою компетентність, і свій професіоналізм, і свій патріотизм.

Якщо я вас переконав, якщо я переконав наших виборців, які слідкують за роботою сесії, а сподіваюсь, що це саме так, я хотів би перенести акцент з проблеми необхідності приєднання на проблему існуючих перепон на шляху до приєднання.

Справді в юридичному плані його вирішення не є простим, оскільки ДНЯЗ не повною мірою враховує ту унікальну ситуацію, що має місце по відношенню до України.

Перше — питання про власність.

На сьогодні загальновизнаним у світі стало право власності України на ядерні боєзаряди. Ще раз хочу це підкреслити: саме згідно з цим правом Україна отримує компенсацію за вивезені боєзаряди. Так що питання, яке порушувалось на сесії, вже вирішено.

Друге — питання про контроль за ядерною зброєю.

Оскільки всі стратегічні наступальні озброєння, що знаходяться на території України, обслуговуються українськими військовослужбовцями і знаходяться під адміністративним та військовим управлінням України, то на цій підставі мали місце звинувачення, що такий стан суперечить положенню статті 11 ДНЯЗ «...не мати контролю над ядерною зброєю чи ядерними вибуховими пристроями ні прямо, ні побічно».

У зв'язку з цим необхідно з усією ясністю заявити:

1. Ядерні боєзаряди на території України знаходяться тимчасово і підлягають вивезенню до Росії, як це передбачено Тристоронньою Заявою, що затверджена Верховною Радою України.

2. Україна не здійснює оперативного управління ядерною зброєю. (Ні у Президента, ні у міністра оборони України немає можливості дати команду на її використання). Ми і не прагнемо цього. Ядерна зброя на час до повного її виведення з України знаходиться під оперативним управлінням Російської Федерації. Це факт — юридичний.

Вона ж здійснює технічне обслуговування і авторський нагляд за цими боєзарядами, забезпечуючи їхню ядерну безпеку.

3. Далі. ДНЯЗ дійсно не передбачає ситуації, коли ядерні боєзаряди були б у власності країни з без'ядерним статусом. Але беручи до уваги головне — те, що Україна «не контролює» в контексті цього Договору ядерні боєзаряди і не може скористатись ними як зброєю, правомірним є приєднання України до цього Договору з відповідними заявами, які б відображали дійсно фактичний стан із статусом нашої держави, що склався.

Третє — питання про надання Україні гарантій її національної безпеки.

Протягом 7—9 листопада ц.р. отримано офіційні підтвердження з боку Росії, США та Великої Британії про готовність підписати текст багатостороннього Меморандуму про гарантію безпеки України у зв'язку з приєднанням нашої держави до ДНЯЗ. Підписання цього Меморандуму найвищими керівниками трьох ядерних держав і Президентом України планується під час зустрічі НБСЄ у Будапешті 3—6 грудня ц.р., якщо Верховна Рада України до цього часу схвалить рішення про приєднання до ДНЯЗ.

Ще раз хочу підкреслити: погоджений текст Меморандуму передбачає, зокрема, зобов'язання Росії, США та Великої Британії:

- поважати незалежність, суверенітет та існуючі кордони України;
- утримуватись від загрози силою або її використанням проти територіальної цілісності чи політичної незалежності України (з використанням будь-якої зброї);
- утримуватись від економічного тиску проти України.

Найважливішим елементом цього документа є механізм його реалізації шляхом проведення консультацій трьох згадуваних держав з Україною в разі виникнення питань щодо виконання сторонами зобов'язань, передбачених цим Меморандумом.

І на закінчення я хочу дуже коротко відповісти на запитання багатьох депутатів: що дає Україні приєднання до Договору? Не буду говорити про економічну, технічну, енергетичну допомогу. Це достатньо тривіально, та навіть не в цьому справа.

А справа в тому, що це дає Україні таке, вибачте, забуте нами і в особистому, і в політичному плані надбання, як висока репутація, якої ми сьогодні не маємо у світі. Своїм актом ми показуємо, що Україна не збирається ні торгуватись, ні тим більше спекулювати або шантажувати світове співтовариство погрозою безпеки, використовуючи для цього не стільки фундаментальні юридичні підстави, скільки формальні юридичні закарлючки.

Цим актом ми нарешті закриваємо питання про набуття чинності договору про стратегічні наступальні озброєння, що нарешті звільнить нас від звинувачень з боку широкого кола країн щодо блокування ядерного роззброєння.

Якщо ж на одну чашу терезів ляже репутація країни і її законних обранців, то я просто не знаю, що потрібно покласти на іншу, щоб її переважити. Тому всіх тих депутатів, для кого репутація політики і політиків, репутація країни в цілому не порожній звук, я закликаю прийняти сьогодні відповідне рішення. Подальше зволікання в цьому питанні, на мою думку, неприпустиме і суперечить національним інтересам, престижу і безпеці України.

Життя Рад

СТРАШНИЙ НЕ СОЦЗАБЕЗ

Хоча з останнім нерідко наші старенькі мають незручності

Вже близько трьох років одна з пенсіонерок Запоріжжя категорично відмовляється отримувати пенсію. Причому, за сьогоднішніми мірками — максимального розміру, зі збільшенням як учасниці Великої Вітчизняної. Оскільки вважає, що весь цей час їй невірно нараховували пенсію. І весь цей час від її імені в усі інстанції летять листи: «жити нема за що, помираю від голоду...» Винною стороною вона вважає районний відділ соціального забезпечення. Останній же, добре знаючи, що коли пенсіонер протягом трьох років не отримує пенсії, втрачає право на «свої кровні» за цей період, потурбувався й відкрив у найближчому до домівки цієї жіночки відділенні ощадного банку рахунок на її ім'я. Й щомісяця справно перераховує на нього пенсію. Принципова бабця про рахунок знає, але грошей з нього — ні-ні. І продовжує скаржитись... Але ж працівники соцзабезу не мають права порушувати діючого законодавства, встановлюючи «бажаний пенсіонеру» розмір пенсії.

Сергій Соболєв — народний депутат України вже другого скликання. До того ж одного і того округу — 183-го Хортицького, який територіально розташований саме в Ленінському районі. Тож добре знає питання, які хвилюють пенсіонерів округу. Саме вони найчастіше звертаються за допомогою, для них народний депутат регулярно проводив інформаційні зустрічі «про нове в законодавстві». А його було...

— Скарги пенсіонерів дуже різні, — стверджує Сергій Владиславович, — але здебільшого стосуються конкретних і специфічних питань нарахування пенсій. Чимало ж проблем, які викликали нарікання ще півтора-два роки тому, коли відділ соціального забезпечення лише почав запроваджувати комп'ютери і відповідні програми, сьогодні знято. Це, в свою чергу, дозволило інспекторам відділу значно більше уваги приділяти відвідувачам. Немало скарг від пенсіонерів у минулому надходило і з приводу незручного місцерозташування відділу соцзабезу, прийому та консультацій. З запровадженням прийому громадян інспекторами безпосередньо у найвіддаленішому — Хортицькому — житловому масиві, їх значно поменшало.

Варто відзначити, що певною мірою цьому сприяв і Соболєв. До речі, він практично допомагав районним властям вирішувати питання відкриття на території Хортицького масиву підрозділів районних прокуратури та відділу міліції. І хоча на той час це були виключення щодо діючих вимог регламенту управлінської структури, Київ зрозумів їх доцільність і необхідність.

Ось і консультації, які проводять інспектори відділу соцзабезу в найвіддаленішому куточку району — добра справа, але докорінно стану справ не змінюють. Щоб оформити пенсію, здати або взяти довідку, з'ясувати правильність нарахувань, старенькиm доводиться збиратися з силою, набиратися витримки й добиратися хоча й не за тридев'ять земель, але з проблемами — вони пов'язані з транспортом і пересадками — до центрального офісу відділу.

Ось чому слід підганяти, переконаний Сергій Соболєв (тут його повністю підтримує ще один народний депутат України від 181-го виборчого округу цього ж таки Ленінського району Олександра Кужель) і питання про відкриття на Бабурці — так називають Хортицький «спальний» масив у народі — автономного підвідділу районного соцзабезу. Питання це вже не нове, але місцеві власті все відбуваються відмовками про відсутність підходящого приміщення. І в той же час у будинку по вулиці Новгородській,26 «в», де вже працює відділ Ленінського райвиконкому на Бабурці, зовсім недавно, поруч чомусь, розміститься автомагазин, а не підвідділ соцзабезу. Тож трішечки лукавим видається посилання голови районної Ради народних депутатів Олександра Кочеткова на те, що дислокація підвідділу соцзабезу визначена в ще не збудованому будинку по вулиці Воронезькій. Причому, він тут ще доведе: «Якщо питання з пенсійними справами постане з надзвичайною гостротою, за півтора місяця ми «виживемо» цей магазин...» Ось так! Без надзвичайної гостроти ніяк не можемо. Хоча вирішення питання зовсім би не розійшлося ні з передвиборною програмою самого Олександра Олексійовича, ні мера міста, ні голови облради — всі вони ставили питання соціального захисту й турботу про пенсіонерів на перший план. І, звичайно, отримали б лише подяки відразу третини пенсіонерів Ленінського району. А це зовсім не мало, якщо взяти до уваги їх загальну кількість — понад 68 тисяч. На Україні подібних районів одиниці.

Втім, ділу можна зарадити...

Заради повноти картини, слід сказати ще ось про що. Минулого року на одній із сесій Ленінської райради «дозріло» рішення про доцільність розукрупнення району на Хортицький і Ленінський. 12 грудня сесія Запорізької обласної Ради з подання міськради вирішила просити Верховну Раду України прийняти рішення про утворення Хортицького району міста Запоріжжя. На жаль, у попереднього складу парламенту руки до цього питання не дійшли. Хтозна, чи осилять його нинішнього року й новообрані народні депутати. А, між тим, позитивне рішення Верховної Ради могло б допомогти й з відкриттям відділу соцзабезу на Бабурці.

Звичайно, це питання — не рівня багатьом революційним. Але, за словами завідуючої відділом соціального забезпечення населення Ленінського району Любові Семенченко, лише нинішнього року розміри пенсій переглядались 7 разів. І кожного разу понад 20 тисяч пенсіонерів мали їхати (десь з годину лише в один бік) з Хортицького житлового масиву до центрального офісу. А це, повторимо, людям літнього віку зовсім нелегко.

И ще один цікавий висновок, до якого я прийшов у ході роботи над матеріалом. Люди похилого віку не бояться відділів соціального забезпечення. Процес оформлення пенсії тут займає до 10 днів. Кожного страшить розуміння того, який мізер їм будуть платити...

Володимир ДУПАК.

Круглий стіл «ГУ»

НАДІЯ ДЕРЖАВИ — ПРАЦЮЮЧИЙ, МИСЛЯЧИЙ ГРОМАДЯНИН

Доповідь Президента України щодо реформування соціально-економічної політики на сучасному етапі зустрінута громадськістю, політичними силами неоднозначно. Нещодавно три партії: Трудовий Конгрес України, Соціал- демократична, Демократичного відродження України — стали організаторами міжнародної науково-практичної конференції «Соціал-демократія в Україні: реалії та перспективи розвитку». «Круглий стіл», організований лідерами кількох партій, став продовженням теми. Щоправда, у дещо звуженому руслі. А саме — яким бачать цей процес політичні сили соціал-демократичного спрямування. У розмові взяли участь голова Партії демократичного відродження України Володимир Філенко, голова ради Соціал- демократичної партії, радник прем'єр-міністра Юрій Збітнєв та голова політради партії Трудовий Конгрес України Анатолій Матвієнко.

В. Філенко. Завершився черговий етап у політичному житті держави — сформовано новий законодавчий орган влади, обрано другого Президента України. Тому закономірно, що на даному етапі політичні сили підбивають певні підсумки, намічають перспективу. А конференція, на нашу думку, скоригувала шляхи пошуку і політичні орієнтири, які могли б бути підтримані переважним електоратом України на даному політичному етапі.

Ю. Збітнєв. Конференція, по суті, визначила коло партій, які не проти йти в соціал-демократичному руслі. Це був пошук шляхів реалізації ідеї соціал- демократії в сучасній Україні. Для мене особисто головне — об'єднати всі партії даного спрямування, друге — почати виробляти загальні принципи і підходи саме для української соціал- демократії.

А. Матвієнко. Із прагматичної точки зору слід би зрозуміти, що в суспільстві, незважаючи на зовнішню бурхливість життя, відбувається тупцювання на місці. Політичне структурування якщо і відбувається, то надзвичайно повільно.

«Голос України». Ви вважаєте, що на конференції були представлені всі партії даного напрямку? Чи є ще організації, в яких ви бачите своїх політичних однодумців?

В.Філенко. По-перше, три партії, представники яких беруть участь у цьому «круглому столі», виступили організаторами конференції. Ми ж вважаємо, що з існуючих 36 партій не менше 10 стоять на засадах соціал- демократії. Окрім того, існує чимало громадських організацій та об'єднань, які могли б за доброї постановки питання включитися у цей рух. Ми зробили до цього перший крок.

А. Матвієнко. У конференції взяли участь представники 16 організацій. Зокрема, партії справедливості, прав людини, УРП, УХДП та інші.

«Голос України». Соціал-демократичний рух у дореволюційній Росії і особливо після жовтня 1917-го має сумну історію. У період громадянської війни, коли точилася боротьба між крайніми політичними силами, ідею соціал-демократії було розчавлено. Разом з її носіями. Чи є сьогодні добра перспектива соціал-демократичного руху?

Ю. Збітнєв. Після здобуття Україною незалежності Соціал-демократична партія підтримувала вогнище соціал-демократії, хоча чимало людей не вірили в перспективи її становлення. У той же час в української соціал-демократії глибоке історичне коріння. Такі яскраві особистості, як Леся Українка, Михайло Грушевський, Володимир Винниченко, Іван Франко, Симон Петлюра, Михайло Драгоманов, зробили багато для розвитку української державності. І справа не в тому, одна чи кілька партій вважатимуть себе соціал-демократичними. Ідея об'єднання в тому, що ми, йдучи в одному теоретичному ключі, вийдемо єдиною силою на вибори. Але здійснення цього можливе лише за однієї умови: коли інтелектуальна й політична еліта, що зараховує себе до соціал-демократів, зуміє втримати цю ідею і розвинути її. Бо за сьогоднішніх умов вона може бути зметена або лібералізмом, або жириновщиною.

В Україні нині складна ситуація. Той напрям, який узяли всі гілки влади у державі, може призвести, з одного боку, до великої лібералізації, а з другого — до жорсткого режиму і наступу крайніх лівих сил. Тому й необхідне об'єднання політичних сил центристського напряму.

А. Матвієнко. Чи виживе соціал-демократична ідея, чи має вона перспективу? Що переможе вона сьогодні — сумніваюсь. Але рано чи пізно багато людей прийде до неї.

«Голос України». На який електорат розраховують соціал-демократи, якщо вважають, що завтра ця ідея може перемогти?

А. Матвієнко. Сама ідея — це ідея еволюційного розвитку, без революційних збурень і знищення всього минулого. Друге. Вона — ідея свободи, демократії, соціальної справедливості, солідарності. Але не у люмпенізованому розумінні сьогоднішніх комуністів, а в повному. Соціал-демократія — це ідея пошуку суспільства з оптимальним співвідношенням праці і капіталу. Ідея соціального партнерства, взаємної відповідальності. Сьогодні вона ще мало знайома нашому широкому загалові.

В. Філенко. Ми обов'язково враховуватимемо і історичні традиції Росії та України, і досвід соціал-демократії на Заході. Але ми не відчуваємо великого пієтету ні до одного, ні до другого. Бо у першому випадку існувала певна політична епоха для розвитку соціал- демократії, а в Західній Європі вона перебуває в інших реаліях, ніж в Українській державі. Тому основна наша мета — обгрунтувати можливості й ідеологічні засади соціал-демократії в реальних умовах нашого посттоталітарного суспільства. І ми приходимо до висновку, що соціал-демократи України змушені брати на себе сьогодні й певні ліберальні функції. Тобто ми виступаємо за еволюційну зміну політичного й економічного ладу.

«Голос України». Одним словом, враховуючи реалії, наша соціал-демократія може стати правішою, ніж на Заході?

В. Філенко. Саме так. Але головне завдання, яке ми беремо на себе, — еволюційний шлях розвитку, за яким би встигало населення, без шоку, з нормальною соціальною терапією. Тобто, головне навантаження, яке б ми хотіли взяти на себе, — запропонувати механізм соціального захисту населення під час реформ...

А. Матвієнко. ... які є необхідною умовою для виживання взагалі.

В. Філенко. Саме так. І обставина друга — зробивши крок для об'єднання, не зациклюватимемося на нашій соціал-демократичній платформі, а обов'язково шукатимемо можливості ширшого блокування. Бо вважаємо, що сьогодні нашими політичними союзниками є організації ліберально-демократичного спрямування, помірковані національно-демократичні сили.

«Голос України». А сьогоднішні соціалісти, зокрема, праве крило цієї партії?

В. Філенко. Можливо, у перспективі, якщо вони трансформуються. Сьогодні ж вони однозначно діють у крайньому лівому блоці в полі Комуністичної партії і разом зі своїми союзниками-аграріями виступають якщо не за повернення суспільства на 10—20 років назад, то, як мінімум, за консервацію нинішнього стану України. Тому сьогодні, з моєї точки зору, вони наші опоненти.

«Голос України». Але на сторінках нашої газети представники Соцпартії у парламенті виступають також за ринкову економіку. А щодо соціальної орієнтації реформ, то, можливо, тут позиції соціалістів краще обгрунтовані, ніж у інших політичних сил.

В. Філенко. Я не відкидаю можливості співпраці в історичній перспективі.

Володимир Філенко

Юрій Збітнєв

Анатолій Матвієнко

Ю. Збітнєв. Сьогодні соціалісти підтримують програму реформ, а їхня партія, як і Партія праці, намагається здобути членство в Соцінтерні. Поки що лише Соціал-демократична і Партія демократичного відродження України два роки тому брали участь у конгресі Соцінтерну. У перспективі ми можемо багато з ким співпрацювати. Бо сьогодні йдеться не про те, які з партій більш соціал-демократичні, а які менш. Нині головне — вирішення проблем, що найближчим часом постануть перед Україною. Народ чекають надзвичайно важкі випробування внаслідок реалізації плану, запропонованого Президентом України. Ліки часто бувають гіркими. Якщо ми бажаємо утримати суспільство від крайніх кроків, потрібне міцне політичне, інтелектуальне ядро соціал- демократичного руху. Ми повинні сісти в один човен, хай це буде і галера, але з метою благополучно припливти до берега.

А. Матвієнко. Мене, в першу чергу, цікавить не перспектива партії, яку представляю, а майбутнє суспільства, в якому будуть жити наші діти. Нам необхідно консолідуватися заради побудови соціально відповідального, з ринковою економікою суспільства на зразок шведського, німецького чи фінського. Таке суспільство, повторюю, має бути з найоптимальнішим співвідношенням праці й капіталу. Дикий капіталізм, з якого вийшли високорозвинуті країни, прямував до цих моделей шляхом соціалізації. Ми ж у зовсім інших координатах. І тому люди мають зрозуміти: хочемо того чи ні, ми повинні йти шляхом соціальної лібералізації, або, простіше, капіталізації. Але знову ж таки соціально відповідальної. І завдання соціал-демократії на даному етапі: захищати інтереси робітників, незахищених верств населення, власників у широкому розумінні цього слова.

«Голос України». Чи бачите ви сьогодні серед бізнесменів, соціально відповідальних ділових людей, які хоча б зрозуміли те, що збурення в суспільстві може змести і їх?

А. Матвієнко. Такі люди є, але немає сили, яка б їх об'єднала. Стає все більше тих, хто усвідомлює, що відрив із своїм багатством від основної маси, поляризація веде до революції. Тому вони розуміють: хочеш добре жити — треба платити багато податків і сприяти процесу підвищення загального життєвого рівня людей.

В. Філенко. Хотів би уточнити: ми не беремося захищати інтереси всього робітничого класу, а орієнтуємося передусім на висококваліфіковані кадри. Це перше...

«Голос України». Тобто заздалегідь віддаєте решту електорату іншим силам?

В. Філенко. Ми не можемо орієнтуватися на злюмпенізовану частину робітничого класу. Бо для того, щоб сподобатися тій частині, ми змушені були б стати сьогодні комуністами. І уточнення друге — щодо співпраці з бізнесом. Ми пропонуємо ідеологію соціального партнерства, відповідального з обох боків, і бачимо, що є багато представників бізнесу, готових співпрацювати з нами.

«Голос України». Нині серед багатьох людей, які цікавляться політикою, побутує думка, що вождизм заважає структуруванню, об'єднанню близьких за платформами політичних сил.

В. Філенко. Це — дещо спрощений підхід. Глибоко переконаний: якби проблема полягала лише в цьому, то ми давно б уже об'єдналися. Проблема глибше — знайти ідеологію і спільну платформу саме для об'єднання багатьох політичних сил. Нікому не потрібне скороспіле об'єднання, за яким відбудеться швидкий розкол.

«Голос України». Отже головне, щоб такі партії зрозуміли: йдемо в одному напрямку?

В. Філенко. Так.

Ю. Збітнєв. Я бачу проблему дещо по-іншому. Ми говоримо про бізнесменів, робітничий клас, соціальний захист. Але забуваємо, що прий[illegible] цілий комплект документі[illegible] рівні вищої законодавчої і виконавчої влади, які кардинально змінюють соціальну структуру суспільства. І доки читачі матимуть змогу ознайомитися з нашими думками, відбудуться вже перші поштовхи цінового обвалу. На жаль, щодо цього кроку жодну з партій ніхто і ні про що не питав. Все йшло поза нами. Президент висловив ідею, парламент у цілому підтримав, а уряд виконує.

«Голос України». А є інша програма окрім тієї, що запропонована Президентом України?

Ю. Збітнєв. Ми вирішили шукати шляхи для пом'якшення шоку внаслідок запро[illegible]ження економічних реформ. [illegible] через два-три місяці вимальовується ситуація, яка змусить політичні партії соціал-демо[illegible]тичного спрямування виро[illegible]ти спільну програму дій. І лише інтелектуальне ядро, якщо воно буде створене, зможе знайти вихід із соціальної напруги. Я сьогодні не бачу великої любові народу до політичних лідерів лівого спрямування. Наприклад, на сході України, де до парламенту було висунуто представників КПУ, вже сьогодні росте невдоволення тим, що вони, прийшовши у Верховну Раду, забули, кого мають захищати.

В. Філенко. Створюється враження, що певна група людей, пропагуючи крайні ліві ідеї, лише ховається за них, а насправді за способом житт[illegible] давно вже стала буржуа.

А. Матвієнко. Ми сьогодні маємо, на превеликий жаль, номенклатурний капіталізм та номенклатурну демократію. І повинні знати, що, ховаючись за гаслами комуністів, номенклатура вирішує власні амбітні інтереси. Щодо Соціал-демократичної партії, зокрема і соціал-демократичного руху в цілому, то вони в перспективі будуть міцними,— коли ми зрозуміємо, що не можна вичікувати, а слід негайно активно діяти. Ми маємо створити суспільство, де кожен міг би жити відповідно до своїх здібностей та таланту.

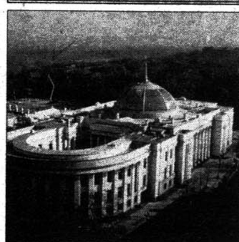
В. Філенко. З урахуванням сьогоднішніх обставин ми маємо робити все для об'єднання політичних сил соціал- демократичного спрямування.

А. Матвієнко. Нинішня ситуація не дуже сприятиме розвитку соціал-демократії. Але я хотів би закликати всіх до усвідомлення нинішнього стану справ і спокійного аналізу, а звідси — до виважених дій.

Ю. Збітнєв. Ми маємо робити висновки з уроків історії. Будь-яка ідея нічого не варта без лідера, команди. Необхідно займатися не сухими теоретичними обговореннями, а безпосередньою роботою з людьми. Саме тоді і можна досягти мети.

Записав
Василь ТУГЛУК.

Вибори-94

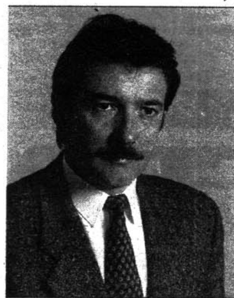

УСЯ КРАЇНА НЕ МОЖЕ ПОМИЛЯТИСЯ

Ужгород і досі залишається без свого представника в парламенті республіки. Попередні кількараундові вибори не зібрали потрібної кількості голосуючих. Тому на 20 листопада призначено черговий тур. На сьогодні окружна комісія міста зареєструвала 6 чоловік, котрі мають намір поборотися за мандат народного депутата України. Це головний консультант спільного українсько-німецького підприємства «Райла-Середнє» О.Данканич, головний редактор «Закарпатського калейдоскопа» Л.Крайнова, голова обкому профспілки працівників місцевої промисловості та комунально-побутових підприємств П.Орос, пенсіонерка, колишня вчителька історії, М.Пальок, генеральні директори СП «Вест-Контрейд» Н.Шуфрич та концерну «Карпати» — О.Ямалов.

На думку багатьох виборців, з котрими довелось розмовляти, найбільш реальні шанси на перемогу — у двох останніх, хоч і решту претендентів скидати з рахунку не слід. Про Нестора Шуфрича наша газета свого часу вже розповідала. Нині ж пропонуємо вашій увазі розмову з Олегом ЯМАЛОВИМ.

ДОВІДКА: Народився в Ужгороді в 1951 році. Закінчив факультет ядерної фізики місцевого університету. Але доля розпорядилася так, що трудову біографію змушений був розпочинати інженером на автомобільному транспорті, де, до речі, трудився і його батько. Виріс до заступника начальника підприємства, закінчивши без відриву від виробництва галузевий інститут у Києві за спеціальністю інженер-економіст. Як тоді водилося, здібного юнака помітили і «мобілізували» на партійну роботу в обком, де він також «опікав» автотранспорт. В 1990 році, прагнучи більш живої, практичної роботи, подав документи на конкурс щодо заміщення посади генерального директора нещодавно створеного концерну «Карпати» (1989 р.) і несподівано для багатьох переміг.

— Що являє собою оце об'єднання сьогодні? Адже нам відомо, що воно дісталося вам у спадок зі значним мінусовим балансом.

— Нині концерн має розгалужену мережу підприємств та філій по всій Україні. Є наші представництва і в так званому близькому зарубіжжі, зокрема Москві. Усі вони в цілому працюють прибутково, хоч це й нелегко в нинішній хаотичний час. Пріоритети діяльності — це, по-перше, виробництво за власними проектами разом з Мукачівським приладобудівним заводом мікрохвильової печі. До речі, завершуємо роботу над документацією печі нового покоління, яку почнемо виготовляти найближчим часом. Другий напрям — тонування різних скляних виробів, будівельного та скла автомобілів і т.д. шляхом напилення на нього металів, кварцу тощо за найсучаснішою європейською технологією. Між іншим, завдяки винаходу нашого головного спеціаліста з науки Олександра Руднєва, на тонування використовуємо значно менше електроенергії, ніж беруть інші подібні виробництва. Завдяки пошукам Олександра Миколайовича готуємо також до серійного випуску спеціальні фільтри для комп'ютерів та телевізорів, які захищатимуть людей від шкідливого для здоров'я випромінювання.

До слова, фільтри для телевізорів, як і технологія тонування, не мають аналогів у світі. І третій напрямок роботи концерну — забезпечення області нафтопродуктами. Виходячи з прикордонного розташування Закарпаття, плануємо створити в регіоні мережу сучасних автозаправок. Одна з них почала діяти в Ужгороді поблизу українсько-словацького кордону. Обійшлась вона концернові в 400 тисяч доларів. Переконаний, що подібного сервісу в Україні немає ...

— Гадаю, що такі перспективні підрозділи приносять «Карпатам» і особисто їх генеральному директору немалу славу. Чи варто міняти все це на депутатське крісло?

— Я довго думав над цим. Але численні однодумці наполегливо переконують мене в тому, що в парламенті обов'язково повинні бути люди, котрі на власній шкірі відчули неефективність багатьох наших законів, особливо в економічній сфері. Друзі й умовили балотуватись.

— Якщо вас оберуть депутатом, на що спрямуєте в першу чергу зусилля?

— На створення цивілізованої законодавчої бази, яка б давала змогу продуктивно працювати виробникам матеріальних благ, забезпечувала соціальну захищеність населення. Всі ці проблеми тісно взаємопов'язані, і їх потрібно вирішувати в комплексі. Проте пріоритетні на даному етапі все ж економічні питання. Серед найбільш наболілих — вдосконалення податкової системи. Бо ж тут доходить до абсурду: часто підприємству доводиться сплачувати різних податків більше, ніж воно взагалі заробляє. Вимагають докорінних змін ціноутворення, кредитно-фінансова система. Нинішні вимоги не стимулюють розширення експортно-імпортних операцій. В результаті втрачаємо традиційні ринки. Святе ж місце пустим не буває: його заповнюють інші. Зрештою, нам доведеться відвойовувати втрачені позиції. А це набагато складніше, ніж зараз їх утримати.

Багато парадоксів і в нашому так званому валютному регулюванні. Тому державна скарбниця недоотримує значні суми ВКВ. Варто було б легалізувати валютні доходи українських бізнесменів, дати їм банківські гарантії і, переконаний, валютний запас країни принаймні подвоївся б. Існує і багато інших перепон, що гальмують перехід нашої молодої держави на справді цивілізовані рейки реформування, до ринкових відносин, створення сприятливих умов для сучасно мислячих підприємців.

Як член виконкому обласної Ради, в міру своїх можливостей намагаюсь полегшити життя тим, хто хоче і вміє працювати в нових економічних умовах. Але без кардинальних змін на державному рівні сьогодні на місцях мало що можна поправити. Регіонам необхідно дати більше самостійності в господарських питаннях. Тому повністю підтримую ідею створення на Закарпатті вільної економічної зони чи зони вільного підприємництва, або ж так званих точкових зон. Просто гріх не використати сприятливе географічне положення області на благо не лише закарпатців, а й усієї України. Тільки у Верховній Раді та Кабінеті міністрів чомусь не хочуть позитивно вирішити це питання.

— До речі, як оцінюєте роботу новообраного парламенту? Що імпонує, а що — ні?

— Нинішня ситуація у Верховній Раді мене, безперечно, непокоїть. Чому? Бо депутати, постійно говорячи з трибуни про складну обстановку в країні, практично нічого не роблять для виходу з кризи, розгляд економічних проблем чомусь завжди відсувають на другий план. Тому розумію Президента Леоніда Кучму, який прагне взяти у свої руки всю виконавчу владу. Бо разом з цим він бере на себе й відповідальність перед народом України за здійснення реформ.

Нині, за оцінками преси, третина нашої економіки працює «в тіні», тобто підприємства не платять податки, не роблять відрахувань у бюджет, не обліковують готівку і т.д. Думаю, що сам уряд разом з парламентом заганяють сюди підприємців. Нас постійно хтось осмикує: ви не так робите, не те робите і он те забороняється. Але ж уся країна не може робити все неправильно. Як в тому анекдоті про водія, що їхав по вулиці з одностороннім рухом проти потоку машин і на зауваження відповідав: «Так це не я, а вони всі їдуть проти руху». І що особливо прикро — ніхто не каже, як робити правильно і що конкретно, аби вийти зі скрути.

Я людина практичних справ. Завжди робив щось таке, що можна, образно кажучи, «помацати». Якщо стану депутатом, то діятиму в такому ж ключі. Аби моя парламентська біографія теж залишила за собою добрий слід.

Микола ГОРВАТ.

Ужгород.

«Ноу-хау» Володимира Бадзюня

У сімдесятих роках ім'я бригадира тракторної бригади колгоспу «Україна» Іваничівського району Володимира Бадзюня було досить відоме на Волині. Колектив механізаторів — один з кращих в області. В ці роки я і познайомився з ним. Запам'яталося те, що Володимир Бадзюнь завжди був діловою людиною. Конкретною в своїх справах. І обов'язковою. Може тому, що хоч би за яку справу брався, мав успіх. Після закінчення Володимир-Волинського технікуму механізації і гідромеліорації сільського господарства працював старшим інженером-механіком, а коли одержав диплом Львівського сільськогосподарського інституту — головним інженером в «Україні». А ось уже п'ятнадцять років головує в цьому господарстві. Живе в рідному селі, де батьки трудилися, народилися діти, підростають онуки. Все тут дороге і рідне, знайоме, близькі люди. Без них він себе не мислить. Свого часу Володимирові Степановичу пропонували посади в районі, області. Подякував, як кажуть, за довір'я, але не покинув рідного господарства. Цей керівник завжди старався реалізувати свої можливості на селі. Точніше, в п'яти селах, які об'єднує сьогодні колективне сільськогосподарське підприємство «Україна».

Землі господарства прилягають до міста Нововолинська. Деякі майже злилися з містом. Є свої проблеми. Поруч шахти, де високі заробітки. А молоді й дужі руки потрібні на селі. Отже, умови життя і праці в сільському господарстві мають бути не гірші, ніж на виробництві в місті. І це Бадзюню вдалося зробити. До всіх хліборобських осель за рахунок господарства підведено природний газ, дороги — з твердим покриттям. На території «України» — дві середні школи. Палац культури, два клуби, три медичні пункти, дитсадок на 40 місць. Господарство має млина, крупорушку, олійню. Є їдальня, готель. Деякі керівники скаржаться на нинішні умови, мовляв, коштів нема на будівництво...

А в «Україні» будують нові корівники, зводять комору, конюшню. Є 140 коней. Відкрили власний магазин, мають постійну торгову точку на ринку в місті.

Що дає земля? Як і в минулі роки, родить непогано. В цьому році зібрали з гектара по 40 центнерів зернових, вже продали державі 280 тонн м'яса, 1500 тонн молока, понад 500 тонн зерна, що значно більше від держконтракту. Є 500 дійних корів. Хоча й було посушливе літо, і скрутно з кормами, але й за таких умов одержать від кожної корови по 3 тисячі літрів молока. А є продукція — є гроші. Шостий рік господарство спеціалізується на вирощуванні чорно-рябої племінної худоби молочного напряму, бере участь в аукціонах. Продано більше як 100 голів племінних телиць. По 10—15 мільйонів карбованців. Заробітки в людей постійні й високі, ніхто не шукає роботи в іншому місці. Планують на центральній садибі відкрити власний переробний цех, виготовляти ковбасні вироби. Отже, потрібні нові робочі руки.

Так ніби все ладиться, хоча є чимало проблем в господарстві. І добрих планів багато. А недавно дізнався, що Володимир Бадзюнь — кандидат у народні депутати по Нововолинському виборчому округу № 68. Признаюся, здивувався. Навіщо йому мандат народного депутата?

— Не можу бути байдужим до того, що робиться в нашій державі, — сказав під час зустрічі Володимир Степанович. — Маємо багаті землі, виробляємо м'ясо, молоко, цукор, склади забито різною продукцією, а в той час люди не одержують зарплати, в магазинах порожні прилавки... Скажіть, хіба це нормально?

— Але у ваших словах — жодних новин. Про це всі в Україні знають. І в нашому парламенті про ці проблеми досить гарно говорять...

— Погоджуюсь. Але якщо я стану народним депутатом, то з усіх сил підтримуватиму тих, хто виступає за економічні реформи, ринкові відносини. Моє тверде переконання, що саме аграрний сектор дасть змогу нагодувати власний народ, розв'язати багато інших проблем в Україні. Для цього потрібно, щоб державна політика була спрямована на підтримку села. Сьогодні — безглуздя цін. Порося коштує стільки, скільки відро. Люди добрі, хіба так можна господарювати? Виробник повинен мати пільгові кредити, гарантоване забезпечення пальним, мінеральними добривами. Я за роздержавлення підприємств агросервісу, заготівель, переробки сільськогосподарської продукції. Вони мають стати власністю акціонерних товариств. Щодо податку, то він має бути тільки на землю. І тільки один податок. Не треба нам боятися віддати землю у власність тим, хто на ній працює. В нашому господарстві кожний трудівник має визначену частку землі, свій пай. Люди вже одержують дивіденди. І ради цьому. Тому навіть у такий скрутний час маємо певні позитивні економічні результати. Якомога швидше слід приймати законодавчі акти на підтримку села. А то тільки розмови. Дороги назад немає. А ми чомусь зітхаємо за старими часами, мовлять, ковбаса в магазині лежала... Достаток в Україні може бути через два-три роки. За умови: якщо на повну потужність запрацює аграрний сектор.

Богдан БЕРЕКЕТА.

Волинська область.

ПОСТАНОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Про склад Комісії з опрацювання проекту нової Конституції України (Конституційної комісії)

Верховна Рада України ПОСТАНОВЛЯЄ:

1. Затвердити Комісію з опрацювання проекту нової Конституції України (Конституційну комісію) в такому складі:

Співголови Конституційної комісії

КУЧМА Леонід Данилович — Президент України

МОРОЗ Олександр Олександрович — Голова Верховної Ради України

Секретар Конституційної комісії

КОРНЄЄВ Альберт Васильович — керівник групи Адміністрації Президента України по зв'язках з Верховною Радою України, кандидат філософських наук

Члени Конституційної комісії

БІЛОУСЕНКО Василь Гордійович — суддя Верховного Суду України, голова Ради суддів України

БУРЧАК Федір Глібович — науковий консультант Президента України з правових питань, віце-президент Академії правових наук України, доктор юридичних наук

БУТЕЙКО Антон Денисович — народний депутат України, кандидат юридичних наук

БУТКЕВИЧ Володимир Григорович — народний депутат України, доктор юридичних наук

БУТКО Ігор Пилипович — президент Фонду сприяння місцевому та регіональному самоврядуванню, доктор юридичних наук

ВИСОЦЬКИЙ Володимир Болеславович — прокурор Рівненської області

ГАЛЬЧИНСЬКИЙ Анатолій Степанович — радник Президента України з питань макроекономіки, доктор економічних наук

ГМИРЯ Сергій Петрович — народний депутат України, кандидат історичних наук

ГОЛОВАТИЙ Сергій Петрович — народний депутат України, кандидат юридичних наук

ГОРИНЬ Микола Миколайович — голова Львівської обласної Ради народних депутатів

ГРИНЬОВ Володимир Борисович — радник Президента України з питань регіональної політики, доктор фізико-математичних наук

ДОВГАНЬ Сергій Васильович — народний депутат України

ЄМЕЦЬ Олександр Іванович — народний депутат України

ЗАЄЦЬ Іван Олександрович — народний депутат України

КАРПОВ Олександр Миколайович — народний депутат України, кандидат історичних наук

КОСАКІВСЬКИЙ Леонід Григорович — голова Київської міської Ради народних депутатів

КОСОЛАПОВ Анатолій Григорович — народний депутат України

КОСТИЦЬКИЙ Михайло Васильович — народний депутат України, доктор юридичних наук

КУРАС Іван Федорович — віце-прем'єр-міністр України, академік, доктор історичних наук

МАРЧЕНКО Володимир Романович — народний депутат України

МАСЕЛЬСЬКИЙ Олександр Степанович — голова Харківської обласної Ради народних депутатів

МОІСЕЄНКО Володимир Миколайович — народний депутат України

ОМЕЛІЧ Віктор Семенович — народний депутат України

ОНОПЕНКО Василь Васильович — міністр юстиції України, кандидат юридичних наук

ОСИКА Сергій Григорович — міністр зовнішніх економічних зв'язків України, кандидат юридичних наук

ПЕЙГАЛАЙНЕН Анатолій Володимирович — народний депутат України

ПІДПАЛОВ Леонід Васильович — заступник Глави Адміністрації Президента України

ПРИТИКА Дмитро Микитович — голова Вищого арбітражного суду України, кандидат юридичних наук

СИМОНЕНКО Петро Миколайович — народний депутат України

СТЕФАНЮК Володимир Сергійович — перший заступник голови Верховного Суду України

СТРЕТОВИЧ Володимир Миколайович — народний депутат України, кандидат юридичних наук

ТАБАЧНИК Дмитро Володимирович — Глава Адміністрації Президента України, кандидат історичних наук

ТАЦІЙ Василь Якович — ректор Української юридичної академії, президент Академії правових наук України, доктор юридичних наук

ТЕРЕХОВ Володимир Павлович — письменник

ТИМЧЕНКО Іван Артемович — керівник Юридичного управління Адміністрації Президента України, кандидат юридичних наук

ТІТОВ Микола Ілліч — голова арбітражного суду Харківської області

ШЕВЧЕНКО Володимир Іванович — заступник Генерального прокурора України

ЮЗЬКОВ Леонід Петрович — голова Конституційного суду України, доктор юридичних наук

2. Матеріально-технічне забезпечення Конституційної комісії покласти на Управління справами та Секретаріат Верховної Ради України.

3. Конституційна комісія припиняє свою діяльність після прийняття Конституції України або закінчення повноважень Верховної Ради України, а також Президента України.

Голова Верховної Ради України О.МОРОЗ.

м.Київ,
10 листопада 1994 року.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про відповідальність підприємств, їх об'єднань, установ та організацій за правопорушення у сфері містобудування

Цей Закон встановлює відповідальність підприємств, їх об'єднань, установ та організацій за правопорушення у сфері містобудування і спрямований на посилення державного контролю за забудовою населених пунктів, поліпшення якості будівництва, забезпечення експлуатаційної надійності будинків і споруд, захист прав споживачів будівельної продукції.

Стаття 1. Відповідальність за правопорушення у сфері містобудування

Підприємства, їх об'єднання, установи та організації (далі — підприємства) незалежно від форм власності, які здійснюють проектування, роботи по будівництву, реконструкції, реставрації та капітальному ремонту (далі — будівельні роботи), виготовляють будівельні матеріали, вироби і конструкції, а так само які є замовниками у будівництві або поєднують функції замовника і підрядчика, несуть відповідальність у вигляді штрафу за такі правопорушення:

проведення будівельних робіт без дозволу на їх виконання або без затвердженої проектної документації — у розмірі п'ятдесяти відсотків вартості цих робіт;

передача у виробництво проектної документації, що не відповідає державним стандартам, нормам і правилам, технічним умовам або затвердженій містобудівній документації, — у розмірі двадцяти п'яти відсотків вартості розробленої проектної документації;

виробництво, реалізація або застосування в будівництві будівельних матеріалів, виробів і конструкцій, які не відповідають державним стандартам, нормам і правилам або проектним рішенням, а так само підлягають обов'язковій сертифікації, але не пройшли її, — у розмірі двадцяти п'яти відсотків вартості реалізованої продукції;

виконання будівельних робіт, що не відповідають державним стандартам, нормам і правилам або проектним рішенням, — у розмірі десяти відсотків вартості виконаних робіт;

прийняття в експлуатацію об'єктів, зведених з порушенням законодавства, а так само місцевих правил забудови населених пунктів або проектних рішень, — у розмірі п'яти відсотків вартості відповідних об'єктів;

виконання спеціальних видів робіт у проектуванні та будівництві без отримання у встановленому порядку ліцензії — у розмірі плати за видачу ліцензії на відповідний вид робіт;

ухилення від виконання або несвоєчасне виконання приписів інспекцій державного архітектурно-будівельного контролю — двадцять мінімальних розмірів заробітної плати.

Сплата штрафів не звільняє підприємство від усунення допущених порушень і відшкодування збитків, заподіяних внаслідок порушень, передбачених цим Законом.

Стаття 2. Органи, уповноважені розглядати справи про правопорушення у сфері містобудування

Справи про правопорушення, передбачені цим Законом, розглядають інспекції державного архітектурно-будівельного контролю.

Інспекції державного архітектурно-будівельного контролю здійснюють державний нагляд за додержанням підприємствами вимог містобудівної документації, місцевих правил забудови населених пунктів, державних стандартів, норм і правил при здійсненні проектування, будівельних робіт, виготовленні будівельних матеріалів, виробів і конструкцій.

Посадові особи інспекцій державного архітектурно-будівельного контролю мають право:

безперешкодного доступу на будівництво об'єктів і підприємства будівельної індустрії незалежно від форм власності;

давати у межах своїх повноважень учасникам будівництва та виробникам будівельних матеріалів, виробів і конструкцій обов'язкові для виконання приписи щодо усунення порушень державних стандартів, норм і правил, а так само технічних умов або затверджених проектних рішень;

одержувати від замовників, проектних і будівельних організацій та підприємств будівельної індустрії необхідну для виконання покладених на них функцій нормативно-технічну, проектну та іншу документацію;

зупиняти будівельні роботи, які не відповідають вимогам державних стандартів, норм і правил, затвердженим проектним рішенням або місцевим правилам забудови населених пунктів, здійснюються без дозволу на їх виконання, а так само виробництво і застосування у будівництві будівельних матеріалів, виробів і конструкцій, виготовлених з порушенням державних стандартів;

вносити подання відповідним органам про анулювання або призупинення дії ліцензій на право здійснення спеціальних видів робіт у проектуванні та будівництві підприємствами, які допускають грубі порушення державних стандартів, норм і правил, а так само технічних умов, затверджених проектних рішень, або місцевих правил забудови населених пунктів.

Накладати штраф від імені інспекцій державного архітектурно-будівельного контролю мають право начальник Державної архітектурно-будівельної інспекції України та його заступники, начальники інспекцій державного архітектурно-будівельного контролю в Автономній Республіці Крим, областях, районах, містах Києві та Севастополі, містах обласного підпорядкування у порядку, що визначається Кабінетом міністрів України.

Розгляд справ про правопорушення при наданні фізичним особам послуг з будівництва, реконструкції, капітального ремонту та придбанні будівельної продукції, а також застосування штрафів у цих випадках здійснюються іншими державними органами у порядку, передбаченому чинним законодавством.

Стаття 3. Рішення у справах про правопорушення у сфері містобудування та їх виконання

Рішення посадових осіб інспекцій державного архітектурно-будівельного контролю про накладення штрафів оформляються постановами.

Примірник постанови надсилається державній податковій інспекції за місцем знаходження підприємства для контролю за сплатою штрафу.

Штраф підлягає сплаті підприємством у п'ятнадцятиденний термін з дня його накладення. У разі несплати штрафу у зазначений термін він стягується в безспірному порядку відповідною державною податковою інспекцією.

Суми штрафів зараховуються: 20 відсотків — до державного бюджету, 70 відсотків — до відповідного місцевого бюджету на забезпечення інвестування і розвитку регіону, 10 відсотків — на рахунок органу містобудування і архітектури для зміцнення матеріально-технічної бази інспекції архітектурно-будівельного контролю, яка входить до складу цього органу.

Стаття 4. Оскарження рішень у справах про правопорушення у сфері містобудування

Рішення у справах про правопорушення у сфері містобудування, передбачені цим Законом, може бути оскаржено до арбітражного суду. При цьому виконання постанови про накладення штрафу зупиняється до прийняття відповідного рішення або вали арбітражним судом.

Стаття 5. Захист і пільги посадових осіб інспекцій державного архітектурно-будівельного контролю

Посадові особи інспекцій державного архітектурно-будівельного контролю при виконанні своїх службових обов'язків перебувають під захистом закону.

Держава гарантує захист життя, здоров'я, честі, гідності та майна посадової особи органу державного архітектурно-будівельного контролю і членів її сім'ї від злочинних посягань та інших протиправних дій.

Посадові особи інспекцій архітектурно-будівельного контролю підлягають обов'язковому державному страхуванню. Порядок та умови страхування посадових осіб інспекцій державного архітектурно-будівельного контролю визначається Кабінетом міністрів України.

Посадові особи органів державного архітектурно-будівельного контролю мають право безкоштовно користуватись за службовими посвідченнями на відповідній території всіма видами міського транспорту (за винятком таксі), електропоїздами приміського сполучення та автобусами приміських та внутрірайонних маршрутів.

Президент України Л.КУЧМА.

м.Київ,
14 жовтня 1994 року.

ПОСТАНОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Про порядок введення в дію Закону України «Про відповідальність підприємств, їх об'єднань, установ та організацій за правопорушення у сфері містобудування»

Верховна Рада України **постановляє:**

1. Ввести в дію Закон України «Про відповідальність підприємств, їх об'єднань, установ та організацій за правопорушення у сфері містобудування» з дня його опублікування.

2. Кабінету Міністрів України у тримісячний термін:

підготувати і внести на розгляд Верховної Ради України пропозиції щодо приведення законодавства України у відповідність з цим Законом;

розробити і затвердити порядок накладання штрафів за правопорушення у сфері містобудування;

забезпечити приведення у відповідність з цим Законом нормативних актів Кабінету Міністрів, міністерств і відомств України.

Голова Верховної Ради України О.МОРОЗ.

м. Київ,
10 листопада 1994 року.

ЧИЄ Ж ВОНО, ДЕРЖМАЙНО?

Як реорганізувати управління державним сектором економіки

ГОЛОВНЕ право громадянина, яке робило його вільним у виборі своєї долі, — право власності. Відсутність власності принижує людину. Не йдеться про фабрики, лани, а в першу чергу про власні квартиру, машину, будинок. Для більшості людей саме така власність є ознакою стабільності, а інколи і змістом життя. Згадайте майже біблійне: «посади дерево, зведи будинок, виховай дитину». Відсутність власності закріпачує громадянина. Людина працює не за заробіток, а за будь-які інші блага: позачергові квартири, машини зі спецрозподільника, державні дачі...

Історія питання про власність виглядає суцільною низкою підміни понять, яка спотворювала і продовжує спотворювати систему суспільних відносин та економіку.

Історично склалося, що з 1917 року питання про власність, її форми та види практично зникло з поля зору законодавців.

Єдиним розчерком революційного пера було ошукано все населення. Той, хто мав власність, — втратив усе, а хто не мав — не отримав нічого. Першою Конституцією Рад усю власність було визнано загальнонародною.

Введена система права запропонувала систему понять та їх юридичне трактування. Так з'явилися в нашій господарській практиці терміни на зразок: «приватна трудова власність», «власність трудового колективу», «загальнонародна власність».

Ці терміни, нехтуючи ретельний зміст відносин власності, вимагали побудови відповідної системи юридичної підтримки. Однак, оскільки реального власника загальнонародної власності не існувало як такого, то хтось повинен був управляти всім майном задля народу та іменем його. Зрозуміло, що один орган, одна структура не в змозі була впоратися з усім комплексом управлінських проблем. І тоді почалося...

В управлінні державним майном (народногосподарським комплексом) склався цікавий ланцюжок передання повноважень. Народ делегував права управління майном Верховній Раді. Верховна Рада як орган законодавчої влади, цілком природно, делегувала це право Раді Міністрів (Раднаркомам, Раднаргоспам, не будемо чіплятися до термінів) як головному органові виконавчої влади.

Але зі зростанням кількості підприємств, з поглибленням їх спеціалізації зростала нагальна необхідність подальшого делегування прав управління майном. І воно, безумовно, відбувалось. Як наслідок утворилися десятки комітетів, галузевих, підгалузевих міністерств та відділів. Такий розвиток подій був цілком природний, і сумнівів не поставало. Саме так розпочалася епоха бюрократизації суспільства, яку так добре змалювали в своїх творах Ільф та Петров. Але на цьому система делегування повноважень не зупинилася.

Далі постала потреба створювати галузеві та територіальні об'єднання, яким уже комітети та міністерства делегували свої повноваження. Передостаннім кільцем у цьому ланцюжку виявилося підприємство. Саме підприємству делегували повноваження з управління державною власністю.

Хто хоч колись приймав рішення, може зрозуміти, що цей довжелезний ланцюг прийняття рішень у принципі не міг працювати ефективно. Система делегування повноважень згори донизу за нечітко розподілених функцій фактично санкціонувала втручання одних органів управління в діяльність інших та, що найгірше, у виробничу діяльність підприємств.

Вже на рівні підприємства поняття управління власністю було утотожнене з поняттям повного господарського відання, яке, цитую Закон України «Про підприємство», означає «володіння, користування та розпорядження» майном у межах статуту, тобто право власності!? То хто ж таки власник? Коло замкнулося.

До речі, треба згадати ще одне «невеличке» кільце в ланцюгу — директора підприємства. Де-факто саме ця людина і здійснює оте «володіння, користування та розпорядження». На яких підставах? З недавнього часу - - на контрактних засадах. Контракт є головною угодою, на підставі якої держава довіряє (передає в довірче управління) свою власність директорові підприємства. Але хто бачив контракт, який передбачав би економічну відповідальність за неефективне управління, невірні господарські рішення? Які саме економічні санкції можна ввести щодо дій державного підприємця — директора на державному підприємстві?

Авраам породив Ісаака, Ісаак породив Іакова. Так, поступово, система тотального делегування повноважень з управління майном породила систему тотальної безвідповідальності навіть не стільки за його схоронність (тут, слава Богу, є кому контролювати), а, що більш важливо, за ефективність його використання. Розбазарювання державного майна у особливо великих розмірах деякими директорами підприємств виглядає дитячими пустощами у порівнянні з втратами від рішень типу проекту обернення північних рік. А хто відповість? Ні, не треба звільняти з роботи, просто гроші поверніть! Риторика. Відповіді в межах існуючої системи управління державним сектором економіки не буде.

Протягом останніх трьох років української реформи було багато спроб реформувати систему управління державним сектором. Дещо вдалося. Так, наприклад, Рада Міністрів була переіменована на Кабінет, деякі міністерства — на концерни та корпорації. Цікавою була ідея передати функції управління Фонду державного майна, але, на жаль, не вистачило якогось гвинтика у механізмі, і все повернулося на круги своя. Кількість міністерств коливається в залежності від амбіцій прем'єрів та претендентів на міністерські портфелі, а концепція реформування державного сектора економіки, про необхідність розробки та затвердження якої так довго говорив попередній парламент, так і не народилася.

Візьму на себе сміливість запропонувати деякі підходи щодо побудови також системи, не претендуючи на істину в останній інстанції.

Абсолютно підтримую президентську тезу про чітке розмежування функцій усіх гілок влади як єдино можливий механізм ефективного управління державою взагалі. Це, безумовно, — відправна позиція.

Стосовно управління державним сектором економіки, головними принципами його реформування повинні стати: відокремлення держави від підприємницьких функцій; розподіл народногосподарського комплексу на корпоративний та державний (казенний) сектори; отримання коштів державою виключно за рахунок податкових надходжень та мита.

Всі ці принципи дуже тісно взаємопов'язані. Зрозуміло, що доки Кабінет міністрів ділитиме, постачатиме, кредитуватиме, торгуватиме пальним та горілкою, нічого, крім жорсткої критики уряду з усіх боків, не варто й чекати.

Виходячи з цього, необхідно переглянути функції та структуру Кабінету. Він повинен стати дійсно органом колегіального прийняття рішень, який розробляє шляхи реалізації державної економічної та соціальної політики, визначеної Верховною Радою, Президентом.

На жаль, запропонований сьогодні проект закону України «Про Кабінет міністрів» не розв'язує порушених питань. Він знову ж таки передбачає створення гігантської державної холдінгової компанії з Кабміном на чолі з підпорядкованістю йому міністерств, відомств, а значить, поняття — держава-підприємець — знову зливаються.

Переконана, що головною ланкою державного управління має стати міністерство. Його основні функції — це розроблення нормативної бази («правил гри») в межах своєї компетенції та чинного законодавства, формування та контроль витрат з державного бюджету у напрямах своєї діяльності, призначення керівників державних (казенних) підприємств та представників у органи управління підприємств корпоративного сектора. Як бачите, — ніякого управління державним майном, отже — жодних галузевих міністерств, котрі працюють, як правило, на прибуток.

При цьому компетенція кожного міністра та міністерства має встановлюватися законодавчо. Таким чином, зростають відповідальність міністра, права та обов'язки міністерства.

То хто ж управлятиме державним майном? Ця функція має бути передана безпосередньо на підприємства. Виходячи з другого принципу, державні підприємства слід розділити на державні (казенні) та корпоративні, і економіку — на державний та корпоративний сектори.

Державне (казенне) підприємство — підприємство, виробнича діяльність якого фінансується, в основному, з державного бюджету. Таке підприємство працює не на підвищення прибутку, як будь-який інший підприємець, а на максимальне зменшення собівартості продукції (читай: зменшення бюджетних асигнувань). Керівник підприємства — державний службовець, підприємству надаються права з управління майном. Крім казенних підприємств, безумовно, потрібно буде створювати і структуровані об'єднання корпоративних підприємств — державні (з державною часткою власності) холдингові компанії. Але де їх треба створювати?

Державні холдингові компанії доцільно створювати на базі так званих планово-збиткових секторів економіки, тимчасово збиткових або неефективних (з точки зору заробітку прибутку) підприємств, обмеження цін на продукцію яких з боку держави триватиме суттєво довго. Організаційно-правовою формою холдингової компанії є господарське товариство, 100 відсотків капіталу (майна) якого належать державі. Компанія здійснює управління майном дочірніх компаній, що входять до її складу. Повчальними прикладами таких холдингів є поштові, залізничні холдинги Австрії. До речі, менеджер такого холдингу працює таким чином, щоб створити «острівки» прибутку і, як тільки такий «острівок» з'являється і підприємство починає працювати прибутково, воно миттєво відокремлюється від холдингу.

Виходячи з третього принципу, решта підприємств має працювати на прибуток, а значить існувати у вигляді господарських товариств і привласнювати прибуток внаслідок господарської діяльності. Саме такі підприємства повинні бути приватизовані в першу чергу. Головний зиск держави при цьому — у зростанні податкових та митних надходжень до бюджету.

Завдання реформування державного сектора економіки надзвичайно складне, і його слід було б обговорювати не тільки на газетних сторінках. Запрошую всіх, хто зацікавлений проблемою, до дискусії, адже відкл[illegible] цей аспект реформи надалі прос[illegible] небезпечно.

Олександра КУЖЕЛЬ,
заступник голови постійної Комісії Верховної Ради України з питань економічної політики і управління народним господарством.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення змін і доповнень до Кодексу України про адміністративні правопорушення та Кримінального кодексу України

У зв'язку з прийняттям Закону України «Про основи містобудування» Верховна Рада України постановляє:

Внести такі зміни і доповнення до законодавчих актів України:

I. У Кодексі України про адміністративні правопорушення (Відомості Верховної Ради УРСР, 1984 р., додаток до № 51, ст.1122):

1. Доповнити Кодекс статтями 79^1, 244^6 такого змісту:

«Стаття 79^1. Недодержання екологічних вимог під час проектування, розміщення, будівництва, реконструкції та прийняття в експлуатацію об'єктів або споруд

Недодержання екологічних вимог під час проектування, розміщення, будівництва, реконструкції або прийняття в експлуатацію об'єктів чи споруд, а так само недодержання строків, встановлених для кожного етапу будівництва природоохоронних об'єктів чи споруд, або строків прийняття їх в експлуатацію, —

тягне за собою накладення штрафу на громадян від одного до п'яти мінімальних розмірів заробітної плати, на службових осіб — від двох до десяти мінімальних розмірів заробітної плати»;

«Стаття 244^6. Інспекції державного архітектурно-будівельного контролю

Інспекції державного архітектурно-будівельного контролю розглядають справи про адміністративні правопорушення, пов'язані з недодержанням екологічних вимог під час проектування, розміщення, будівництва, реконструкції та прийняття в експлуатацію об'єктів чи споруд, недодержанням державних стандартів, норм і правил під час проектування і будівництва, а також самовільним будівництвом будинків або споруд (статті 79^1, 96, 97).

Від імені інспекцій державного архітектурно-будівельного контролю розглядати справи про адміністративні правопорушення і накладати адміністративні стягнення мають право начальник Державної архітектурно-будівельної інспекції України та його заступники, начальники інспекцій державного архітектурно-будівельного контролю в Автономній Республіці Крим, областях, районах, містах Києві і Севастополі, містах обласного підпорядкування».

2. Статті 96 і 97 викласти в такій редакції:

«Стаття 96. Недодержання державних стандартів, норм і правил під час проектування і будівництва

Недодержання державних стандартів, норм і правил під час проектування, розміщення, будівництва і реконструкції, а так само прийняття в експлуатацію об'єктів чи споруд, зведених з порушенням законодавства, —

тягне за собою накладення штрафу на громадян від одного до п'яти мінімальних розмірів заробітної плати, на службових осіб — від двох до десяти мінімальних розмірів заробітної плати.

Надання недостовірної інформації про умови проектування і будівництва чи необгрунтована відмова у наданні такої інформації — тягне за собою накладення штрафу на службових осіб до п'яти мінімальних розмірів заробітної плати.

Проектування об'єктів і споруд з порушенням затвердженої у встановленому порядку містобудівної документації, виконання будівельних або реставраційних робіт без дозволу чи затвердженого проекту або з відхиленням від нього —

тягне за собою накладення штрафу на громадян від одного до п'яти мінімальних розмірів заробітної плати, на службових осіб — від двох до десяти мінімальних розмірів заробітної плати.

Стаття 97. Самовільне будівництво будинків або споруд

Самовільне будівництво будинків або споруд, а так само самовільна зміна архітектурного вигляду будинків або споруд під час експлуатації —

тягне за собою накладення штрафу на громадян від п'яти до десяти мінімальних розмірів заробітної плати, на службових осіб — від десяти до двадцяти мінімальних розмірів заробітної плати».

3. У частині першій статті 218 цифри «96—105» замінити цифрами «97^1—105».

4. У частині другій статті 218 і статті 219 цифри «97» виключити.

5. У статті 255:

абзац чотирнадцятий пункту 1 частини першої виключити;

у частині другій цифри «244^2, 244^3, 244^4, 244^5» замінити цифрами «244^2—244^6».

6. В тексті Кодексу слова «Республіка Крим» у всіх відмінках замінити словами «Автономна Республіка Крим» у відповідних відмінках.

II. У Кримінальному кодексі України:

у статті 199:

абзац перший частини другої викласти в такій редакції:

«Самовільне будівництво будинків або споруд, якщо за такі ж дії протягом року було застосовано адміністративне стягнення»;

В частині третій слова «самовільне будівництво жилого будинку, дачі, господарської чи побутової будівлі» замінити словами «самовільне будівництво будинків або споруд».

Президент України Л. КУЧМА.

м. Київ, 14 жовтня 1994 року.

Пріоритет — рівноправне партнерство

Нотатки про сьогодення та перспективи україно-російських відносин

Точка зору

В Україні за своїм походженням можна виділити дві політичні елітні групи: одна — сформована з колишніх керівних працівників, багато хто з них і сьогодні причетний до управлінської діяльності, інша — рекрутована з більшменш активних противників попереднього режиму. Остання включає як діячів, що зазнавали переслідувань за радянських часів, так і тих, хто активно співробітничав з радянською владою, але на певному етапі змінив позицію. У питанні відносин з Росією перші займають більш реалістичні і прагматичні позиції, другі — часто абсолютизують значення національної ідеї в українському державотворенні і страждають певним романтизмом і невиваженістю у декларованих заявах.

Слід зазначити, що з огляду на відносини з Росією еліту можна поділити також за територіальною ознакою. Якщо східноукраїнські діячі мають явно проросійські настрої, то західноукраїнські — європейські орієнтири.

Сьогодні стає дедалі очевиднішим, що нинішній стан російсько-українських відносин має двозначний характер, який є причиною деякої напруженості. Це проявляється у збільшенні частки населення України, яка виступає за об'єднання країн СНД в єдину державу.

Ані в культурному, ані в економічному, ані в політичному чи то військовому вимірах у російсько-українських відносинах немає достатніх підстав для напруженості. Але існуюча двозначність виявляє невміння або небажання правлячих еліт працювати у режимі політичного діалогу. Причину подібного роду двозначності можна визначити як феномен «залишкової ідеологізації». З одного боку, можна було б простежити настрої національного романтизму та провінційного конформізму, а з іншого — без зусиль проглядається московський комплекс ставлення країн СНД до України як до «молодшого брата».

Очевидно, що ідентифікація України як сфери життєвих інтересів Росії однаковою мірою має наслідком ідентифікацію Росії як аналогічної сфери життєвих інтересів України, оскільки остання є головним торговельним партнером та постачальником сировини.

Загальна тенденція генезису настроїв в українській еліті — це посилення позицій тієї її частини, що виступає за налагодження більш тісних зв'язків з Росією. Це яскраво проявилося під час виборів до Верховної Ради України, більшість депутатів якої виступають за таку політику. Це підтверджується також перебігом кампанії по виборах Президента України.

Окрім внутрішніх чинників, на взаємовідносини України і Росії істотний вплив справлятимуть зовнішні чинники, і насамперед позиція США і західноєвропейських країн.

Слід констатувати, що в останній період тут намітилася тенденція до більшої збалансованості політики розвинутих держав. Якщо раніше, приміром, США абсолютизували свої стосунки з Росією і по суті не розглядали Україну як самостійний суб'єкт своєї зовнішньополітичної діяльності, то, скажімо, з початку 1994 р. адміністрація Президента Б.Клінтона почала надавати відносинам з Україною самодостатнього значення. На зміну позиції про те, що досить допомогти утвердженню демократії в Росії і це забезпечить цивілізований розвиток інших колишніх республік СРСР, прийшло розуміння недостатності цієї умови. І це, безперечно, сприяє позитивному розвитку процесів на терені колишнього Радянського Союзу. Серед іншого, така позиція певною мірою стримує зростання шовіністичних настроїв у тих російських колах, які попереднє ставлення США до країн СНД розглядали як визнання абсолютного характеру впливу Росії в цьому регіоні світу.

Разом з тим необхідно зазначити, що і сьогодні, і в майбутньому відносини західних країн з Росією будуть для них пріоритетними. США підтримуватимуть Україну такою мірою, в якій це не буде істотно позначено на відносинах з Росією. Це продиктоване тим місцем, яке посідає Росія у світі, її потенціалом, наявністю ядерної зброї. Корінним чином ситуація може змінитися тільки в разі різкого зростання агресивності Росії щодо Заходу. Але ймовірність такого розвитку подій у найближчий період незначна.

Стає цілком зрозуміло, що за таких умов Україна не може сподіватися на широку і чітко виражену підтримку з боку Заходу у разі різкого загострення відносин з Росією. Іншими словами, США і західноєвропейські країни не вдадуться до крайніх заходів по стримуванню агресивності Росії щодо України, якщо таке трапиться. Ця обставина є додатковим чинником на користь встановлення і підтримки добросусідських взаємовідносин з Росією, що можливо тільки за умови врахування в певних межах російських інтересів щодо Української незалежної держави. Особливо це стосується взаємодії на Чорному морі, вирішення долі Чорноморського флоту, введення в законні рамки стосунків Криму як складової частини України з Росією тощо.

Разом з тим слід підкреслити, що Україна і Росія мають істотні спільні інтереси і основний з них — збереження миру. До них належать також конверсія військово-промислового комплексу, розбудова нових галузей промисловості, орієнтованих на випуск продукції загальновжиткового призначення. Можливе плідне співробітництво обох країн у галузях військової промисловості, з екологічних проблем. На жаль, крім перспектив на майбутнє, тут ніяких зрушень не спостерігається.

Аналіз усього комплексу стосунків України і Росії свідчить, що відкрита конфронтація держав у майбутньому навряд чи матиме місце, але час від часу приховане протистояння може загострюватися. Тривалий час спостерігатимуться більш-менш явне суперництво, змагання, важливим критерієм якого виступить життєвий рівень людей. Від перебігу цього змагання значною мірою залежатиме доля України: адже незалежність республіки частиною населення була підтримана саме з економічних міркувань, з надією на підвищення життєвого рівня в Українській державі. Програш тут може призвести до тяжких політичних наслідків. Тому так важливо здійснити економічні і всі інші перетворення з найменшими втратами для населення.

Не слід нехтувати того, що життєздатне, ефективно працює. Ставши на шлях реформ, необхідно рішуче відмовитися від практики насильницької руйнації та штучних експериментів. Перехід від адміністративного управління до ринкової економіки повинен пройти стадію комерціалізації, тобто переведення всіх підприємств у режим самофінансування поточної господарської та інвестиційної діяльності. Перехід до ринку слід проводити у відповідності з історичними традиціями українського народу, реальними умовами і можливостями, оскільки абстрактної моделі ринку не існує, він завжди конкретний. Таким чином, визначальну роль для України у характері її відносин з Росією буде відігравати економічний стан нашої держави. Тому важливо активізувати процес досягнення реальної економічної незалежності. Дуже важливим є пошук альтернативних ринків життєво необхідної сировини та інших товарів.

У зовнішній політиці Україні необхідно зрівноважити відносини з Росією стосунками з іншими країнами. Найбільш перспективними можуть виявитися зв'язки з Білоруссю і Балтійськими державами, що дадуть змогу мати найкоротший вихід у Скандинавію, а також з найближчими західними сусідами та Німеччиною, на півдні — з Туреччиною. Серед країн інших континентів особливу увагу слід приділити США, Канаді, Австралії, Південній Америці та іншим країнам, в яких проживає значна кількість етнічних українців, а також тим країнам «третього світу», які зацікавлені у придбанні продукції з України і є платіжноспроможними.

Росія і Україна самою історією «приречені» на тісне співробітництво — тут і сусідство, і спорідненість народів, і величезна кількість людей однієї національності, які проживають на території іншої держави, і зверхінтегровані економічні зв'язки, і багато іншого. Розвиток доцільних зв'язків і відсікання фальшивих, створення надійного міждержавного механізму сталих взаємовигідних відносин мають стати вихідними засадами в політиці Української держави.

Долі обох країн були завжди тісно пов'язані, але в сучасному світі їх інтереси різняться. Настав момент, коли вони повинні йти своїми шляхами, хоча і до однієї мети — до демократичного ринкового суспільства. Тому можна мати надію, що економічні, політичні, культурні стосунки України з Росією будуть розвиватися цивілізованим шляхом, якщо тільки там або тут не візьмуть гору радикально-націоналістичні кола або сили відверто проімперського гатунку.

Отже, характер нинішніх російсько-українських взаємин, а тим більше переплетіння інтересів та історичної долі обох народів, роблять реальною можливість подолання шовіністичних тенденцій, встановлення добросусідських відносин, рівноправного партнерства. Це особливо важливо зараз, коли вирішення економічних проблем набуває першорядного значення для становлення України як незалежної держави.

Сергій ПИРОЖКОВ,
директор Національного інституту стратегічних досліджень, член-кореспондент НАН України.

(Закінчення. Початок у номері за 16 листопада).

Драматизм ситуації в тому, що ми живемо за Основним Законом, який передбачає побудову іншого світлого майбутнього

Відомий підприємець, президент концерну «Правекс» Леонід Черновецький про поточний момент, політичну ситуацію і перспективи розвитку подій

Україна вкотре, декларативно (вкотре сподіваюсь, що поки що декларативно) стає на шлях ринкових перетворень. Про це оголосила президентська гілка влади. Але не законодавча. А як було донедавна?

За всієї поваги до першого Президента України, при якому наша країна стала суверенною державою, набула певного політичного іміджу тощо, скажу, що все ж таки він не брав на себе відповідальність за економічний розвиток країни. А в політиці досить вдало лавірував між різними політичними партіями й течіями. Л.Кравчук працював у річищі тих законів, які прийняла Верховна Рада. Тому він і переклав усю відповідальність на Верховну Раду і Кабінет міністрів, бо останньому було надано фантастичні права. Такої практики, коли урядові надано законодавчі права, не було ніде в світі.

Тепер ситуація протилежна. Новий Президент України чітко визначив, що в Україні має бути жорстка, тверда гілка виконавчої влади. Скоріш за все наша ситуація розвиватиметься близько або враховуючи російський сценарій, який, як відомо, мав драматичне закінчення. Якщо помилки з протистоянням двох гілок влади буде враховано, то в нас не буде такої трагічної розв'язки. Хоча драматизм нинішньої ситуації полягає в тому, що в нас, як і в Росії на той час, немає конституційного принципу поділу влади. Маємо дві легітимно обрані гілки влади і невизначені умови їх співіснування. За таких умов представники влади змушені працювати, оглядаючись одне на одного. Сумно спостерігати протистояння і відрадно бачити зближення позицій.

Але шанс, щоб до прийняття нової Конституції ці гілки влади не перелаялися, все-таки є. Суспільство сьогодні відчуває потребу у сильній виконавчій владі. Так було завжди в період кризи в економіці, за спаду виробництва, погіршення життя людей, браку кредиту довіри до будь-якої влади. І зрозуміло, що це має бути президентська влада. Навіть хоча б тому, що чотириста парламентаріїв не можуть бути одностайні в розв'язанні головних економічних питань, діяти оперативно, швидко, реагуючи на будь-які зміни. Мало того, президентська влада щодо економічних рішень має бути необмежена. Інакше матимемо те, що мали. Президентській владі не обов'язково кожний свій крок звіряти із законодавчою владою. А завдання законодавчої гілки влади — оперативно забезпечити законами дії виконавчої влади.

Якщо вже ми проголосили ринковий шлях розвитку, то Президент має виконати до кінця свій конституційний обов'язок перед народом, і будь-які коррективи його планів до добра не приведуть.

Щоб втілити намічене в життя, насамперед потрібна стабільність. Стабільність у суспільстві — це гарант виконання будь-яких програм. Стабільність і дисципліна. На жаль, багато професіоналів із управлінських структур влади (чиновників у доброму розумінні цього слова) через малі зарплати пішли на інші роботи. Вони з таким багажем досвіду і практичної роботи досить добре почуваються у бізнесі і навряд чи повернуться на старе місце роботи. Це проблема.

Хоча прогнози — річ ненадійна, все ж таки ризикну сказати: якщо гілки влади чітко розмежуються за виконанням своїх обов'язків, то намічене Президентом уже через рік-другий дасть результати. Головне — поліпшиться життєвий рівень людей. Історія свідчить, що всі нації, які стали на шлях ринкових перетворень, мають майбутнє.

Оптимізму додає і те, що народ наш уміє і любить працювати, нація наша — трудолюбива. Якщо відповідно оцінювати роботу, то люди в нас готові працювати скільки завгодно.

І ще одне. Взявши курс на ринкові перетворення, викличемо хвилю інвестицій. Головно з боку наших колишніх співгромадян, які правдами й неправдами вивезли капітали з України. Можна розраховувати й на кошти наших громадян, на руках у яких, за нашими підрахунками, близько 15 млрд. доларів. В середньому по 200 доларів на сім'ю.

За жорсткої економічної політики менше місця буде організованій злочинності, іншим хворобам періоду кризової економіки.

Записав
Леонід БРОВЧЕНКО.

ЩО РАДЯТЬ РАДНИКИ

— У попередній публікації ви, Віталію Григоровичу, зазначили, що рішучими діями Президента України, які підтримані Верховною Радою, сформовано політичний простір для державного будівництва і реформування економіки. В той же час ви висловили стурбованість тим, що цей політичний простір знову починає заповнюватися непрофесіональними пропозиціями і віджилими ідеями, хоча сьогодні є можливість діяти, не повторюючи старих помилок. Але що ж далі? Що радять радники?

— Як ви, мабуть, помітили, під час обговорення доповіді Президента у Верховній Раді та у засобах масової інформації окремі розділи цієї доповіді отримали повну підтримку як фахівців, так і політиків. Це, зокрема, ті, що стосуються формування національного ринку, структурної політики, змін в оплаті праці, оподаткуванні підприємств.

Саме в цих розділах є раціональні зерна, привнесені в доповідь українськими вченими на основі дорогоцінного досвіду. Тепер Кабінет міністрів зобов'язаний втілити їх у життя, спираючись на точні економічні розрахунки, а також на ті важелі економічної політики, які урядом уже створені. Зупинімося на цьому докладніше.

Задумаймося хоча б над тим, чи розумно витрачати іноземні кредити на закупівлю дедалі більшої кількості енергоносіїв за кордоном? Чи потрібна нашому народові така економіка, яка на кожний карбованець зарплати потребує спалювання нафти, газу, вугілля в 10 разів більше, ніж у Франції, і в 20 разів більше, ніж у Японії? Тому в першу чергу необхідно дати поштовх тим галузям економіки, які не потребують надмірного споживання енергоносіїв. Це ті наукоємні й високотехнологічні виробництва, про необхідність пріоритетного розвитку яких говорив Президент. Крім того, це і традиційні сфери діяльності, які наповнюють товарами внутрішній ринок, зокрема — торгівля, побутові, кредитно-фінансові та страхові послуги, науково-дослідні та проектно-пошукові роботи.

Результати досліджень, виконаних загальновизнаними світовими лідерами економічної науки, переконливо свідчать: принципові положення економічної політики країн, які перебували в стані гострої кризи і успішно подолали її, були схожі, незважаючи на певні національні та історичні відмінності.

— Невже ми доросли до того, що сьогодні в Україні можуть широко застосовуватися високі технології?

— Високі технології передусім потрібні для нарощування виробництва в машинобудівних галузях. У світі попит на продукцію цих галузей високий, але, наприклад, брак в Україні електронних приладів світового рівня, які використовують як комплектувальні, стримує експорт продукції машинобудування. Крім того, тільки високі технології дають можливість знизити енергоємність нашої економіки і звільнити тим самим Україну від зовнішньої заборгованості.

Як свідчить практика, моментом, який вирішально впливає на реалізацію економічної стратегії, виступає політика державних пріоритетів. Її головний зміст полягає у виборі пріоритетних галузей і комплексів взаємопов'язаних галузей економіки (їх ще називають кластерами), реалізації державної економічної політики щодо них. Ключове місце політики державних пріоритетів в економічній стратегії ґрунтується на двох головних засадах. Перша. Вихід країни із кризи і подальше економічне зростання можливі тільки на основі цілеспрямованого державного регулювання цим процесом. Друга. Економічне зростання — це рух у бік зміцнення позицій пріоритетних кластерів і галузей національної економіки.

Світова практика розвинених країн свідчить, що тільки такий шлях розвитку забезпечує зростання конкурентоспроможності пріоритетних галузей на світовому ринку, швидкий ріст ефективності всієї економіки, вихід країни із кризи. Всі інші заходи виступають як додаткові, тобто такі, що створюють умови для реалізації державної політики пріоритетів.

— А чи наш дефіцит бюджету забезпечить розвиток пріоритетних галузей?

— Але ж крім державних джерел фінансування в Україні за роки незалежності міцніє кредитно-фінансова система, яка сьогодні має можливість для інвестування пріоритетних проектів. Завдання держави — створити для цього належні умови. Розв'язують це питання шляхом пільгового кредитування пріоритетних галузей і виробництв, залучення приватного капіталу та іноземних інвестицій, пільгового оподаткування, захисту товаровиробників цих галузей від штучно створеної конкуренції з боку імпортованої продукції, стимулювання внутрішньої конкуренції в цих галузях та придбання передових технологій, сприяння кооперації виробництва в цих галузях, в тому числі з іншими країнами, укладення політичних та економічних міждержавних угод, інших заходів, необхідність яких визначає конкретна економічна ситуація.

Державна політика пріоритетів є стрижнем економічної політики, але вона не виключає інші її складові: фінансову стабілізацію, приватизацію, реформу банківської та грошово-кредитних систем. Більше того, ці складові економічної політики послідовно реалізуються у такий спосіб, щоб створити найбільш сприятливі умови для реалізації державної політики пріоритетів і послідовного переходу до соціально орієнтованої ринкової економіки.

— А чи не спричинить такий хід подій масового безробіття з усіма його негативними наслідками?

— Класик американської економіки Майкл Портер, який за дорученням уряду США вивчив досвід більше десятка найбільш економічно розвинених країн світу, прийшов до висновку, що успіху ці держави досягли в тих галузях, розвиток яких диктував високий внутрішній попит на їхню продукцію, насамперед на споживчі товари. Цей попит в Україні буде заохочуватися зростанням частки заробітної плати у валовому суспільному продукті та захистом внутрішнього ринку, як це запропонував Президент. А розвиток пріоритетних галузей забезпечить створення нових високооплачуваних робочих місць, дасть поштовх для нових наукових розробок і підготовки кадрів високої кваліфікації. Тому реалізація цих пропозицій не призведе до масового безробіття.

— Як ви самі казали, добрими намірами дорога до пекла встелена. Адже наша платіжна криза, яка душить економіку, цю програму може перетворити на мрію-марево.

— З позицій ринкової філософії, платіжна криза — це розрив між платіжними можливостями покупців товарів і цінами на товари, встановленими продавцями (виробниками). Для ліквідації цього розриву потрібно зробити дві «прості» речі: підняти платіжні можливості покупців і знизити ціни на товари. Для цього державі треба вжити комплекс заходів, які допоможуть виробникам знизити ціни, а покупцям — наростити свої платіжні ресурси. Переважна більшість підприємств — це одночасно і продавці, і покупці. Тому для їх стабільної роботи і подолання платіжної кризи необхідно врівноважити попит та пропозицію на ринку товарів. Для цього уряд вживає заходів щодо впорядкування витрат, які відносяться на собівартість продукції. Щойно він вніс пропозиції про зниження податків і платежів, які впливають на собівартість і ціни товарів, підготував пропозиції для відміни обов'язкової попередньої оплати продукції, особливо в торгівлі, а також заходи зі зростання зарплати, про що вже говорилося.

— Віталію Григоровичу, ви торкнулися тільки тих розділів доповіді Президента, які дістали підтримку, але ж не раз натякали, що доповідь як економічний документ — неоднозначна, та й окремі її розділи гостро критикували.

— Це цілком закономірно. Адже Президент не випадково запропонував свою доповідь обговорити. При цьому, мені здається, з'ясувалося, що деякі її положення відображають позицію окремих співавторів з метою задоволення вузькогрупових інтересів. Але я не думаю, що це становить якусь загрозу. Бо практична реалізація положень доповіді передбачає розроблення конкретних механізмів на основі економічних розрахунків. І як ви, мабуть, звернули увагу, на такому підході до окремих положень доповіді наполягав сам Президент.

Інтерв'ю взяв
Анатолій КРАСЛЯНСЬКИЙ.

(Початок розмови з радником Прем'єр-міністра України з економічної політики Віталієм Мельничуком читайте у номері за 16 листопада ц.р.).

«Зекамерон» не з того світу

Московське видавництво «Художественная литература» випустило у світ книгу Вернона Кресса «Зекамерон XX века». Справжнє прізвище її автора — Петро Зигмунтович Демант. Народився він на Буковині в сім'ї австрійського офіцера, провів тут дитячі роки, згодом переїхав до Чехословаччини. Після визволення Буковини Червоною Армією повернувся до Чернівців, працював в обласному краєзнавчому музеї. Перед війною за виказом «стукача» був заарештований за «шпигунство» на користь Австрії. Тринадцять років катувався у застінках ГУЛАГу. Після звільнення ще довго жив на Колимі, бо не мав права на виїзд до рідних місць.

У шістдесятих роках взявся за перо і описав усі жахи табірного пекла. Але видавництва відмовлялися тоді друкувати викривальну, сміливу книгу. І лише тепер вона побачила світ.

В анотації до видання сказано: «Автор — австрієць за походженням, бачить Колиму ніби збоку, здивованими очима вихідця з Європи». І це справді так. Відчувається, що книгу писала ерудована, інтелігентна людина, яка й за колючим дротом не втратила гідності.

Василь БАБУХ.

Ікону Матері Божої повернено до монастиря

У древньому Глухові відбувся Хресний хід, під час якого з Анастасіївського собору перенесено й урочисто повернено Глинському монастиреві особливо шановану християнами ікону Божої Матері. Це поспріяє відродженню духовної святині нашого народу — колишньої Глинської Різдва Богородиці пустині, яка нещодавно передана Глухівській єпархії Української православної церкви.

Згідно з монастирським реєстром, ця пустинь за своїм духовним значенням стоїть в одному ряду з такими всесвітньо відомими монастирями, як Києво-Печерська лавра, Троїцько-Сергієва, Соловецька, Оптина пустинь. Намісником монастиря призначено архімандрита Геронтія Хованського. В обителі зараз п'ятеро священиків, один ієродиакон та п'ятеро послушників.

Віталій МАКСЮТЕНКО.
Сумська область.

ПИШЕШ ПРО ГЛИБИНУ ДЕКОЛЬТЕ — ПАМ'ЯТАЙ ПРО ПОЛІТИКУ!

Журналісти рідко беруть інтерв'ю у своїх колег, хоча насправді журналістська «кухня» читачів цікавить. Брак інформації про неї підмінюють стереотипи, сформовані за американськими кінобестселерами, де журналісти постають такими собі шукачами пригод, продираються крізь джунглі, зазирають то до пащ крокодилів, то в дуло пістолета. Хоча... Як на мене, журналіст пішов би і на це. Як іще розказати читачам правду. Керівник агенції «Рух-прес» Дмитро ПОНАМАРЧУК пояснив би це так: «Журналістика — це не професія, а діагноз». Проте сам Дмитро частіше зазирає в обличчя політиків. У 1993 році він офіційно очолив «Рух-прес», і відтоді його прізвище знають всі, але зі сторінок газет воно майже зникло. Чому, питається?

— Чому журналісти «Рух-пресу» не підписують свої матеріали, цікавило свого часу і Валентина Симоненка, ще тоді, як він був радником Президента Кравчука. Ми опублікували окремі «тези» його виступу в Одесі, міськвиконком якої він очолював більш як 10 років, побивши всі можливі рекорди. Тоді Симоненко зробив некоректний випад у бік нового Прем'єр-міністра Кучми, а після його оприлюднення «Рух-пресом» подав на нас до суду. І відкликав позов, коли зрозумів, що змагатися доведеться з усією партією, а не з конкретним журналістом.

— То журналістові досить вигідно приховувати своє прізвище за підписом «Рух-прес»?

— Є принципове розмежування. Якщо матеріал висловлює позицію Руху, то підпис журналіста його прес-центру, як на мене, зайвий. Якщо я відстоюю свою особисту думку, як це було, приміром, у публікації «Качки летять, дрозди смердять» («ГУ»), де хотів як журналіст дати відповідь кореспонденту газети «Правда» Дроздову, то поставив своє прізвище.

— Кожен журналіст не байдужий до політики. А керівник «Рух-пресу», мабуть, — політик передусім?

— Скажу інакше, якщо ви не політик, то не варто й мріяти про журналістику. Навіть пишучи про глибину декольте, автор повинен усвідомлювати, якій фірмі це вигідно. А якщо, передаючи прогноз погоди,

журналіст не оцінить, як зміна температури може вплинути на читача, — він не фахівець. Ленін прекрасно розумів роль преси як організатора мас: газета завжди висловлює думку якоїсь політичної сили і відстоює її інтереси.

В історії багато прикладів, коли журналісти очолювали партії, а то й цілі держави. У нас в Україні — В'ячеслав Чорновіл. Ім'я Мусоліні стало відоме після публікації в комуністичній італійській газеті його репортажу про вбивство Столипіна у київському оперному театрі. В анкеті Леніна у графі «професія» стояло слово «журналіст». Донедавна міністром оборони Естонії був Індрек Каннік, випускник факультету журналістики Тартуського університету. До цього переліку можна додати Петлюру, батька лібералізму — Джефферсона, який не написав би Конституції США, якби не мав журналістського хисту. Ще один Президент США — Рональд Рейган певний час працював спортивним коментатором на радіо.

Але є і чимало випадків, коли журналісти скидали своїх політиків з поважних посад. Найяскравіші приклади, мабуть, відставка Президента США Ніксона та самогубство Прем'єр-міністра Франції П'єра Береговуа.

— Щодо останнього, то іноді замислишся: чи не занадто колеги жорстокі?

— Святих людей, звичайно, не буває. Але якщо мрієш про високу кар'єру, треба зважувати власні вчинки і бути психологічно готовим до морального тиску.

— Зараз ти балотуєшся до Київської міської Ради народних депутатів. Не боїшся, що під час передвиборної кампанії будуть провокаційні запитання, зокрема про твоє «бешкетне» дитинство?

— Зовсім. Бо з того часу все й почалося. До четвертого класу я справді не був зразковим учнем, тож потрапив до Київського інтернату для малолітніх правопорушників. Нещодавно після одного з моїх виступів по радіо зателефонував тодішній заступник директора інтернату Сергій Воробйов і сказав, що чув виступ і що вже у ті часи підозрював: мовляв, з мене будуть люди. Інтернат справді змінив моє життя. Якщо у четвертому класі я просидів два роки через неуспішність, то 8 клас скінчив на «відмінно». У 30-річній історії інтернату — досі унікальний випадок. Після 10-го класу вже 44-ої середньої школи вступив без екзаменів до морського училища. Потім працював механіком репортажно-телевізійного обладнання на Телецентрі, пізніше там же — адміністратором. Вступив до журфаку КДУ ім. Т. Г. Шевченка. Два роки працював у сибірських газетах. Після повернення до Києва пройшов через «Спортивну газету», «Київську правду», був редактором Головної редакції радіомовлення на зарубіжні країни. До «Рух-пресу» на офіційну роботу прийшов після IV з'їзду Руху, хоча з НРУ від першого дня його існування.

— Біографія у тебе справді насичена. Ти хотів би дізнатися, що на тебе ще чекає?

— Я вірю у долю. Мені ворожили тільки одного разу, але сказали, що вона буде яскравою.

**Розмову вела
Наталя ФІЛІПЧУК.**

Продиктовано в номер

Зустрічі у Вашингтоні

У Вашингтоні перебувала делегація МЗС України на чолі із заступником міністра закордонних справ Борисом Тарасюком. Вона мала зустрічі й бесіди в Державному департаменті та Раді національної безпеки з широкого кола питань, пов'язаних з підготовкою державного візиту Президента України Леоніда Кучми до США в листопаді цього року.

Відбулися також консультації з питань порядку денного наступної зустрічі на найвищому рівні в рамках Наради з безпеки та співробітництва в Європі 3—6 грудня цього року в Будапешті та із загальних питань європейської безпеки.

Глава делегації України зустрівся з виконуючим обов'язки державного секретаря США Строубом Телботтом та старшим директором Ради національної безпеки, помічником Президента США Ніколасом Бернсом.

У консультаціях брав участь посол України в США Юрій Щербак.

Україна і Німеччина дружитимуть штабами

Перспективи двостороннього співробітництва у військовій сфері обговорені на зустрічі в Києві начальника Генерального штабу Збройних Сил України генерал-полковника Анатолія Лопати з генеральним інспектором бундесверу генералом Клаусом Науманном, який перебуває тут з офіційним візитом. У ході розмови було порушено питання про обмін досвідом військового будівництва, підготовки кадрів та інші, що становлять взаємний інтерес. Генерали погодилися з пропозиціями, що надійшли з українського і німецького сторін щодо розвитку і поглиблення співробітництва між збройними силами обох держав. Особливу увагу було приділено проведенню найближчим часом спільних штабних навчань у рамках операцій ООН з підтримання миру у кризових регіонах.

«Україна відіграє важливу роль у будівництві структури європейської безпеки, — сказав Клаус Науманн. — Незалежна Україна, її безпека мають неабияке значення для безпеки Німеччини».

Візит делегації МВС в Ізраїль

В Ізраїлі перебуває делегація працівників правоохоронних органів України на чолі з міністром внутрішніх справ Володимиром Радченком. Вона знайомиться з досвідом ізраїльських колег у боротьбі зі злочинністю та порушеннями законності, інформаційним і технічним забезпеченням поліцейських підрозділів.

Делегацію прийняв прем'єр-міністр Ізраїлю. Іцхак Рабин. В.Радченко передав йому усне послання Президента України Л.Кучми, привітав главу ізраїльського уряду з присудженням йому Нобелівської премії миру.

Іцхак Рабин висловив задоволення нинішнім станом відносин між нашими державами. Ізраїльська сторона запропонувала координувати зусилля для протидії ісламському тероризмові і в контролі за перевезенням через кордони радіоактивних матеріалів. Було досягнуто домовленостей у призначенні представників МВС України і Міністерства поліції Ізраїлю, що працюватимуть при посольствах наших держав у Києві й Тель-Авіві.

Володимир Радченко мав також розмову з міністром закордонних справ Ізраїлю Шимоном Пересом.

Переговори у Відні

Питання практичного здійснення домовленостей, досягнутих на американо-північнокорейських переговорах у Женеві, обговорюються на переговорах експертів КНДР з представниками МАГАТЕ, що розпочалися в його штаб-квартирі. Як відзначив у розмові з журналістами офіційний представник МАГАТЕ Х.Майєр, це перші офіційні контакти між представниками МАГАТЕ і Північною Кореєю після загострення відносин, що настало у червні цього року через небажання північнокорейської сторони забезпечити повну міжнародну інспекцію її ядерних об'єктів. Він зазначив також, що експерти МАГАТЕ повинні здійснювати контроль за переобладнанням північнокорейських ядерних об'єктів, передбаченим угодою між США і КНДР.

Куди вкладати гроші вигідніше?

Нещодавно у Вашингтоні був підписаний «Договір про співробітництво Верховної Ради України і Дослідницької Служби Конгресу Сполучених Штатів Америки». В рамках виконання цього Договору Дослідницька Служба Конгресу США (ДСК) розробила «Програму допомоги ДСК парламенту України», яка буде в першу чергу спрямована на створення дослідно-аналітичного центру при Верховній Раді.

За словами Віктора Карпенка, представника ДСК при Верховній Раді України, «ДСК, будучи організацією підтримки Конгресу США, вважала за недоцільне підтримувати стосунки з залежними національними іноземними парламентами, зокрема з парламентами конституційних республік СРСР. Через це контакти ДСК з Верховною Радою УРСР були дуже обмежені до розпаду Союзу та проголошення незалежності України. Проте з того часу співпраця ДСК з Верховною Радою почала розвиватися значно швидше, ніж зв'язки ДСК з Верховною Радою колишнього СРСР або навіть з Верховною Радою Росії».

ДСК виділяє Україні 2,9 млн доларів на реалізацію цієї програми, бо Верховна Рада зараз є парламентом, який з точки зору реалізації такого проекту подає найбільші надії. ДСК погодилась допомогти у створенні дослідницько-аналітичних структур, побудувати парламентський інформаційний центр — новий демократичний інститут, який допоможе Верховній Раді України посісти вагоме місце у вільному та відкритому суспільстві.

Головне завдання ДСК — це постачати інформацію з Конгресу США. Працівники його Бібліотеки та Інформаційного центру щорічно дають відповіді на 600000 запитів (це можна робити, маючи у своєму складі 864 штатні одиниці). Цікаво, що Служба не робить політичних та законодавчих рекомендацій, а готує лише об'єктивний інформаційний аналіз, пропонуючи вибір і результати за цим вибором.

Однією з найхарактерніших рис ДСК є оперативність: на дві третини запитів відповідь надходить протягом дня. Спеціальне дослідження Конгресу 1977 р. дало підставу зробити висновок, що з чотирьох інформаційних структур Конгресу (Управління з оцінки технології, Бюджетне управління, Головне ревізійне управління і ДСК) остання — єдина за обсягом та оснащеністю здатна дати негайну відповідь, а також виконати спеціальні науково-дослідні проекти.

Друга характерна риса ДСК — тісна взаємодія із законодавчим процесом, що часто набуває форми конфіденційних стосунків типу «консультант-клієнт».

«Незважаючи на те, що в нашому парламенті масштаби багато скромніші, — розповідає Віктор Карпенко, — ми спочатку хочемо започаткувати сам підхід до справи, такий професіональний, як у ДСК. Але головне, щоб наша Верховна Рада, яка починає працювати на професійній основі, ухвалювала професійні рішення, які ґрунтуватимуться не на емоціях, почуттях, враженнях, а на достовірних дослідницько-інформаційних матеріалах».

Контакти

Де їх узяти? Це завдання саме того інформаційного центру, створити який і допомагає ДСК. У програмі — надання комп'ютерів, мережевих засобів та програмного забезпечення, дослідницьких та довідкових матеріалів, необхідних для обладнання інформаційного центру.

Практично Верховна Рада не має бібліотеки, а лише невеликий читальний зал. ДСК допоможе скомплектувати та автоматизувати нову бібліотеку, а також організує навчання її бібліотекарів. Без створення такої парламентської бібліотеки працівники нового інформаційного центру не матимуть доступу до інформації, яка потрібна для забезпечення збалансованих та об'єктивних досліджень, а Верховна Рада — безпосереднього доступу до матеріалів.

Програма ДСК включає також навчання депутатів і співробітників Верховної Ради як у Києві, так і у Вашингтоні.

...Прагматичні американці — поборники демократичного, відкритого суспільства — і тут винайшли спосіб заощадити кошти: адже вкладати гроші в розвиток демократії вигідніше, ніж в озброєння...

Леся ДУБОВА.

Урочистості

Український Президент також погодився

У Нью-Йорку відбулося сімнадцяте засідання підготовчого комітету з відзначення п'ятдесятої річниці ООН, повідомила керівник управління інформації МЗС України Н. Зарудна.

На початку засідання виступила заступник Генерального секретаря ООН, керівник секретаріату з святкування 50-річчя Дж. Соренсен, яка поінформувала про хід підготовчої роботи до урочистостей з приводу 50-річчя ООН, що відбуватимуться з 22 по 24 жовтня 1995 р. у Нью-Йорку. Зокрема відзначено, що нині активно функціонують 77 національних комітетів з відзначення 50-ї річниці ООН. Дж. Соренсен також повідомила, що вже отримано згоду на участь у спеціальних урочистих засіданнях з боку глав і урядів 45 країн світу (у т.ч. від Президента України Л. Кучми). Учасникам засідання подано на розгляд проект доповіді Підготовчого комітету.Цей документ обговорюватиметься під час пленарного засідання РА ООН в рамках розгляду питання «Святкування у 1995 р. п'ятдесятої річниці ООН». Порушувалося також питання підготовки урочистої декларації з цієї нагоди. Існують дві принципові позиції з цього питання. Країни, що розвиваються, пропонують негайно розпочати роботу над проектом Декларації. Розвинуті держави — спершу провести консультації, узгодити позиції.

Тенденції

Індія і Пакистан — найбільші у світі імпортери озброєння

На їхню частку припадає більше як 18 відсотків усіх закупівель військової техніки. Про це йдеться в доповіді високопоставлених експертів ООН.

За їхніми даними, Індія лідирує у списку імпортерів зброї. За час з 1988 по 1992 рік вона закупила озброєнь на загальну суму 12,2 млрд доларів, Пакистан щорічно витрачає на імпорт зброї 7,7 відсотка валового внутрішнього продукту.

На думку експертів ООН, цим найбільшим державам Південної Азії слід різко скоротити військові витрати, які лише торік склали загалом 19 млрд доларів, й спрямувати їх на потреби соціально-економічного розвитку.

Індія й Пакистан разом з Ізраїлем внесені ООН до списку країн, які, гадано, володіють ядерною зброєю або спроможні розробити її за короткий час.

Сергій БУЛАНЦЕВ.

ПАРИЖ — МІСТО СТРАЙКАРІВ

Погляд

Маніфестаціями і страйками парижан не здивуєш. Вони відбуваються щодня у різних кінцях міста, як правило, у перерві між «гарячими годинами», проте, все одно супроводжуються величезними пробками на дорогах. Метрополітенівці страйкують, бо невдоволені умовами праці, водії автобусів вимагають захисту від нічних хуліганів та злодіїв, ліцеїсти і студенти воліли б мати гарантію, що після здобуття освіти і фаху не поповнять лави безробітних, адже їх кількість щороку зростає.

На знімку — одна з маніфестацій молоді, яка протестує проти расової дискримінації. Молоді французи обрали собі маршрут від альма матер — Сорбонни, повз популярні у них (бо дешеві) книжкові магазини «Жібер Жен» до центру міста. Одразу за маніфестантами їдуть прибиральні машини.

А як у них!

Депутат-мільйонер — чи це пристойно?

Чи пристойно бути болгарським депутатом, що отримує в середньому близько 14 тисяч левів на місяць, і водночас мати славу як мільйонер? Відповідь на це запитання у більшості народних обранців, як показують деякі опитування, негативна. Проте деякі з них мають протилежну думку. А один з них уперше прямо заявив: «Найпізніше за рік я стану мільйонером, і мої статки вимірюватимуться не в левах, а у валюті». Його ім'я Ахмед Доган — лідер руху за права і свободи, що репрезентує в основному інтереси болгарських турків.

Щоправда, якого ґатунку бізнесом займається особисто він, А. Доган не зазначив. Хоча в політичних колах тут кружляють підозри, що вектор ділового інтересу парламентарія-бізнесмена спрямований у бік Туреччини та деяких арабських держав. Йому закидають деякі непорядні для депутата вчинки й колеги по ДСП — недавні однодумці, а тепер опоненти в русі. Так, усіх шокувало запаморочливе весілля, влаштоване лідером ДПС минулої осені у місті Ісперіх на місцевому стадіоні.

Звичайно, кожен сам вирішує, яке влаштовувати собі весілля. Та вже тоді соратників за рухом така помпезність обряду та величезні витрати на урочистість на тлі того, що виборці ДСП — у переважній більшості болгарські турки — у цей кризовий для країни час ледве зводять кінці з кінцями. А зараз один з популярних діячів ДПС, Махмет Ходжа, представив копію документа, згідно з яким А. Доган закупив право на побудову в Софії оселі площею 300 квадратних метрів. Вартість угоди — близько двох мільйонів левів. Як то кажуть, красиво жити не заборониш.

А депутатові й поготів. Раз немає закону, то, виходить, його неможливо порушити.

Утім, у нього є й послідовники. Їх число, за різними даними, неоднозначне. Деякі з обізнаних про закулісне життя парламентаріїв стверджують, що більш ніж 100 депутатів займаються бізнесом. А от на думку голови Верховного суду Болгарії Івана Григорова, коли настане час і теперішні обранці народу автоматично позбавляться депутатської імунітету, то щонайменше 10—12 з них «матимуть проблеми з судовою владою».

Володимир АБРОСИМОВ.

Софія.

Артемович із казахського Бахмута

Він добре знає історію рідної України. Тож, певне, і вона повинна бодай по крихітці збирати в єдиний літопис сторінки доль своїх синів.

Народився Іван Артемович Кузнєцов у далекому казахському поселенні Бахмут, яке заснували ще до революції переселенці з нинішнього Артемівська (тоді — Бахмута) на Донеччині. Яким дивом-чином зберіг у собі все українське, мову рідну — залишається незбагненною таїною. А врешті, яка там загадка: уміли ж наші пращури передавати своїм нащадкам любов і повагу до Батьківщини, навіть і на чужій землі — далеко-далеко від Дніпра, Дінця, Тора...

У тому далекому Бахмуті, що в Середній Азії, стояло 70 українських мазанок — побілених хатин. І пісні тут наші лунали. І вишні українські цвіли та родили. Щоправда, часто-густо, вимерзали... Можливо з причини тієї й повернулася родина Кузнєцових до рідного донецького обійстя — на Щербиновський рудник. Це було в 30-х роках. Зрозуміло, що нинішній Дзержинськ цієї події не пам'ятає... Пішов сіроокий юнак Іван на армійську службу. І розтягнулася ця сама служба аж на цілі сім років. Бо перед самісіньким «дембелем» для українського хлопця Івана Кузнєцова розпочалася Велика Вітчизняна. Починав її рядовим майже від стін Сталінграда, а закінчив сержантом на березі балтійському, пройшовши всю Україну. Має нагороди.

Цікава людина Іван Артемович. У свої повні 75 колишній випускник художнього училища на Донбасі не розлучається з пензлем. Зайдіть до його помешкання: це ж музей, нехай і приватний. А бібліотека яка! Разом зі своєю вірною супутницею життя — Параскою Іванівною — він хоч тепер заведе вам рідну народну пісню. Без чарки: не п'є старий козак, не палить. А ще Артемович — винахідник: понад 20 свідоцтв у його творчому заліку! Інша річ — хто використав його творче натхнення...

Він і нині випасає коней майже в самому центрі міста. Буває, що серед літа — у валянках. Та, певне, не осуджують діда за це його гривасті — Буян, Стела, Касян, Букасик. Як і діти та онуки.

Юрій ДОЦЕНКО.

Квартири й телефони — до 9 травня

Непросте завдання взялася вирішити до 9 травня 1995 року виконавча влада Запоріжжя.

— Разом із головами районних Рад ми дійшли до висновку, що доцільніше не розпорошувати сили й кошти, а взятися, нехай і за важку, але вагому справу, — повідомив кореспондентові «Голосу України» голова міської Ради народних депутатів Олександр Головко. — А саме: за рахунок міського бюджету та позабюджетних коштів забезпечити до 50-річчя Перемоги квартирами всіх інвалідів першої групи — учасників війни та телефонізувати квартири й будинки 500 інвалідам війни.

Володимир ДУПАК.

Запоріжжя

Реформа кримінального законодавства і захист свободи совісті

Точка зору

Ще зовсім недавно сама постановка проблеми, означеної нами, могла спричинити нерозуміння, бо основна частина населення України мала дуже обмежену інформацію про стан, структуру й динаміку кримінальних та інших правопорушень, що їх чинять на грунті релігійних протистоянь. І це не випадково, адже питання, що при цьому постають, зачіпають найчастіше духовне життя людей, найбільш потаємні духовні та інтимні його сторони, подекуди навіть руйнуючи стосунки між рідними й найближчими людьми.

Складність правової оцінки скоєного при цім полягає в тому, що закон, як універсальний засіб державного реагування, застосовують до учасників конфлікту, кожний з яких частіше за все глибоко переконаний у правоті саме своїх дій. Небезпека ситуацій полягає у втягненні в них великих людських мас, появі та формуванні значної емоційної та психічної напруженості в поєднанні з переживанням відчуття тривоги. І все це значною мірою ускладнює не тільки прогноз розвитку подій, а й прийняття для всіх вихід з них. Це неважко зрозуміти, бо в протистоянні кожний має за опору камінь своєї правоти...

З огляду на сказане значний інтерес становить з'ясування того, якою мірою норми кримінального законодавства здатні врегулювати особистісні, міжконфесіональні та майнові ситуації конфліктного характеру, що виникли внаслідок порушення закону.

Чинний Кримінальний кодекс України має лише дві статті, які із застереженнями можна віднести до числа тих, що захищають права і інтереси віруючих. Одна з них (ст. 139) карає перешкодження відправленню релігійних обрядів, бо ті не порушують громадського порядку і не супроводжуються замахом на права громадян. Диспозиція цієї статті містить подвійне заперечення і тому, що є відверто казуїстична, важкою для сприйняття і розуміння, а також практичного застосування.

Друга (ст. 209) визнає злочинним посягання на особу та права громадян під приводом проповідування релігійних обрядів. Її формулювання уявляється надуманим. Міркуйте самі. Жодне з наявних і визнаних у світі віровчень (окрім відверто бузувірських) не містить постулатів й обрядів, виконання яких могло б завдати шкоди життю або здоров'ю. А якщо хтось, виявляючи ревність не за розумом, допускає надмірність, то в наслідках, що при цьому настають, винен тільки він особисто, а не сповідувана ним релігія та її служителі.

Отже, структурно-логічний аналіз статей 139 і 209 Кримінального кодексу України та практика їх застосування показує, що вони призначені не так для захисту віруючих, як для ущемлення й так нелегкого їх становища в колишній УРСР. Ось чому повне заперечення й неприйняття викликає позиція Робочої групи Кабінету міністрів України, яка, працюючи над своїм проектом Кримінального кодексу України, залишила практично недоторканними сумної пам'яті статті 139 і 209 чинного Кодексу.

Поряд з цим заслуговує схвалення прогресивна й новаторська позиція розробників проекту Кримінального кодексу України, підготовленого за завданням Комісії Верховної Ради України з питань законності і правопорядку (керівник професор В.М.Смітієнко). Цей документ побудовано на інших концептуальних та інформаційно-аналітичних засадах.

Замість уже згадуваних аморфних і безликих статей чинного КК до проекту введено повнокровну й самостійну главу «Карані діяння, що зазіхають на свободу совісті й законну діяльність релігійних конфесій». Норми цієї глави покликані чітко врегулювати відносини найзлободеннішого і гострого характеру, що виникають в разі порушення рівноправ'я релігій, віросповідань і релігійних організацій (ст. 140), образі священнослужителя під час відправлення ним релігійного обряду або богослужіння (ст. 142), викраденні, паплюженні або знищенні релігійних святинь (ст. 144), примушуванні священнослужителя до виконання релігійного обряду (ст. 145), порушенні таємниці сповіді (ст. 146) та деякі інші.

Поява таких новел у проекті стала можливою тому, що розробники вивчили і врахували історичний вітчизняний та міжнародний досвід підготовки таких норм, мали консультації у вищих ієрархів усіх діючих в Україні конфесій, а також найбільших вчених богословів, висококваліфікованих працівників виконавчої влади, які відають цими питаннями.

Вважаю, що наявність названої глави у проекті — це значне досягнення національної кримінально-правової науки. Це свідчення дійсного захисту прав віруючих від злочинних на них посягань.

Разом з тим деякі положення проекту, на наш погляд, без особливих ускладнень можна було б посилити. Зокрема, має бути встановлено заборону на проповідування, пропаганду та агітацію у засобах масової інформації розпусти, насилля, жорстокості й вседозволеності. Треба також змінити законодавство, яке дозволяє лжепророкам і лжевчителям вести добре сплановану духовну агресію проти народу України. Мають рацію ті, хто стверджує, що закон покликаний захищати свободу совісті, а не свободу бути безсовісним. Треба все зробити для того, щоб не ущемлювалися традиційні релігійні конфесії — православ'я, іудаїзм, іслам та інші, що мають в Україні історично усталене коло своїх прихильників.

Разом з тим ті релігійні угруповання, чиє вчення має елементи, що руйнують родини, суспільний і державний устрій України, чиє існування підтримують валютні та інші підгодовування з-за кордону, чия практика зневажає духовні й моральні цінності (груповий секс, одностатева сім'я, хірургічна зміна своєї статі без медичних на те підстав) — такі секти не мають права на існування та на їх рекламу в засобах масової інформації, а також у місцях масового скупчення людей.

Розглядуваний проект Кримінального кодексу України значною мірою дає можливість розв'язати поставлені проблеми, його цінний юридичний потенціал має сприяти тому, щоб кожен з нас міг жити за Законом Божим, у любові до ближнього, котрий не безчинствує, не шукає свого, не гнівається, не залишає зла, не радіє з неправди, радується істині. (Перше посл. Корнф. 13 гл. вір. 5,6).

Підбиваючи підсумки, можна з безсумнівною певністю стверджувати, що проект Кримінального кодексу України, підготовлений відповідно до конституційної ініціативи Комісії Верховної Ради України з питань законності і правопорядку, потребує найшвидшого внесення до порядку денного Верховної Ради для розв'язання питання по суті.

Протоієрей Іоанн ЧЕРНІЄНКО,
кандидат богослов'я, доцент Київської духовної академії.

Арбітражний суд Тернопільської області 05.07.94 р. порушив справу № 743-2 про банкрутство малого підприємства «Темп», яке розташоване за адресою: 283300, с.Озерна Зборівського району Тернопільської області; р/р № 000468085 в банку «Тернопіль-Кредит» м.Тернополя.

Кредиторам у місячний термін з часу публікації цього оголошення звертатися з претензіями в арбітражний суд за адресою: 282021, м.Тернопіль, вул.Грушевського, 8, тел. 2-15-65.

Не такий страшний власник, як його малювали

Аграрна політика

Головний напрям перетворень — земельна реформа

Колгоспно-радгоспна система у тому вигляді, у якому вона склалася від часів колективізації, — безперспективна. Через одержавлення аграрного сектора і надцентралізацію вона завдала відчутного удару природній системі аграрних відносин. Певний час ця система трималася завдяки насильству і примусу. Поряд з нечисленними колгоспами-«мільйонерами» існувало безліч колгоспів — одвічних боржників. Система породила й так звані неперспективні села. Усе це призвело до того, що працівника було відчужено від засобів виробництва, що позбавляло його статусу вільного підприємця, права бути повним хазяїном на землі, яку він обробляє. Самою системою закладалася байдужість до спільного, а значить — нічийого надбання, що, у свою чергу, породжувало соціальну апатію, а відтак — нездатність використовувати землю та інші ресурси, розв'язувати продовольчу проблему на рівні світових досягнень.

Людство не знає кращого рушія виробництва, аніж особистий інтерес. Переваги і перспективи тієї чи тієї форми господарювання і власності визначаються тим, наскільки вони забезпечують його реалізацію. Та соціально-економічна система, що сформувалася після скасування непу, не забезпечує такої реалізації. Тому вона не має перспектив, її потрібно докорінно реформувати.

Найважливішим напрямом аграрних перетворень виступає радикальна земельна реформа, яка виходить із скасування монополії держави на землю, надання прав володіння й користування землею тим, хто на ній працює. Реформа покликана утвердити на землі господаря-виробника з правом добровільного вибору форм господарювання і партнерів у взаємних зв'язках.

Світова практика свідчить, що реально існують дві головні форми власності: приватна (або, у широкому розумінні, особиста, індивідуальна) і державна. Практика, особливо сільськогосподарська, довела, що за рівних можливостей раціонально використовуються ресурси тоді, коли господарство має права приватної власності і функціонує у рамках обов'язкових правил державного регулювання.

З огляду на світовий досвід, розвиток приватного землеволодіння має відбуватися у поєднанні з державним. При цьому приватна власність на землю може реалізуватися в індивідуальній, колективно-пайовій або інших формах господарювання. Аграрний сектор, потребуючи різноманітних форм ведення господарства, має включати до своєї структури на рівноправній основі великі, середні й дрібні підприємства. За загальнодержавної політики підтримки усіх форм господарств переваги одержують найпріоритетніші, з точки зору ефективності, раціонального використання землі, конкурентоспроможного виробництва.

Якщо ми хочемо вийти на сучасний рівень життєзабезпечення народу, треба сміливо переходити до змішаної економіки, підтримувати взаємодію і взаємодоповнення різних соціальних типів господарств: колгоспів, ферм, кооперативів, асоціацій, селянських дворів і т.ін. Але головне — визнати право власності на землю за господарем-виробником.

Що ж для цього робимо ми? Бо, приміром, наші близькі сусіди указом Президента «Про регулювання земельних відносин і розвиток аграрної реформи в Росії» від 27 жовтня минулого року визначили чіткі механізми й гарантії реальної власності на землю. Нещодавно наш Президент Л.Кучма у зверненні до Верховної Ради України підкреслив, що треба остаточно проголосити приватну власність на землю й закріпити її законами. А новий Указ президента щодо земельної реформи значно прискорить практичну її реалізацію.

Стара концепція приватизації земель, відбита у Земельному кодексі України (в редакції від 13 березня 1992 року), виходить із того, що громадянам у приватну власність мають передаватися земельні ділянки строго за цільовим призначенням, на основі затверджених нормативів і безкоштовно (окрім тієї землі, яка передається фермерам понад площу середньої земельної частки). Реалізація цієї концепції викликала певні труднощі на практиці.

Земельний переділ в Україні хоч і повільно, але все-таки набирає ходи: створено понад 30 тисяч селянських і фермерських господарств, понад 90 відсотків колгоспів і радгоспів розпаювалися, до тисячі господарств стали акціонерними. Але, якщо бути відвертими, до справжнього ефекту ще далеко. Чому? Передусім, нема справжнього власника землі. Пай — на папері, фермер, як кажуть у народі, «в загоні», у колгоспах і радгоспах рівень централізації та одержавлення ще дуже високий. Одні не хочуть, другі не вміють, треті чекають воротя учорашнього дня.

Сьогодні деякими державними установами запропоновано новий проект земельної реформи. В ньому, з одного боку, передбачено суттєві зміни у заходах, які мають рухати нас до ринку. Але у зазначеному проекті прихована ідея, яка стає на перешкоді реальній активній приватизації землі: передача землі до колективних господарств, себто у їхню власність. Таким чином, знову адміністративне втручання загальмує еволюційний процес перерозподілу землі.

Альтернативою може бути така схема, яка справді запрацює, стимулюючи як особистий, так і колективний інтерес. Треба, щоб відбулося справжнє паювання того чи іншого господарства і щоб власниками люди ставали не формально, а фактично. Люди при цьому за взаємною згодою, заявами та договорами об'єднуються в колективне господарство. Керівник обирається таємним голосуванням і працює за контрактом, скажімо, п'ять років, маючи таку винагороду своєї праці, яка була б добрим стимулом, приміром 10—15 відсотків від загального прибутку господарства. Але економічний аналіз-оцінку його господарюванню щоквартально і щорічно хай би давала не сільська Рада, а незалежний експерт — Земельний банк. Суть полягає у тому, щоб не колективні господарства наділити колективною власністю, а щоб власники земельних ділянок об'єднувалися в колективні господарства. Сьогодні треба відмовитися від тієї ситуації, коли земельна частка виступає тільки розрахунковою величиною. Аби член колективного господарства мав змогу скористатися своїм правом одержання дивідендів, які припадають на його земельну частку, правом передачі її у спадок і т.ін., він повинен мати ще й відповідний документ від державних органів. На жаль, такого документа, який би засвідчував, що його земельна частка розташована на конкретній території і має конкретну площу, чинним законодавством України не передбачено.

Насамкінець хочеться сказати: не треба боятися власника і власності. Світовий досвід довів, що приватна власність — основа економічної незалежності та свободи людини. Хоча це й не означає анархії. Той, хто має власність, добре розуміє іншого власника. Та й, по суті, власність має сенс лише тоді, коли вона є і в інших. Певен, розумні, працьовиті люди знайдуть, як використати її для особистого і загального добробуту. Бо добробут суспільства складається з добробуту окремих людей.

Віталій ПОЛЯХ,
головний консультант Адміністрації Президента України.

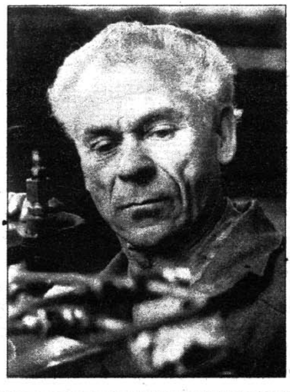
Фотофакт

Харківське виробниче об'єднання «Червоний Жовтень». Нещодавно тут розпочато випуск цілих заводів для сільської місцевості продуктивністю 3, 5, 10, 15 й 30 мільйонів штук червоної керамічної цегли, яка отримується методом формування з наступними сушінням й випалюванням. Сьогодні тут проводять конструкторські розробки з створення міні-заводів для виробництва цементу, вапна.

На знімках: конструктори, які проектують нову техніку, — Ірина КАНДИБА і Олег СТРИГІН; майстер складального цеху Ігор Якович ІЛЬЧЕНКО.

Фото Анатолія АФАНАСЬЄВА.

Зв'язки

Ліс рубають — тріски не летять

Сільські будівельники Буковини — бажані партнери багатьох російських державних і підприємницьких структур. І не вірте тим, хто продовжує затято твердити, що з нами не можна мати справу.

З уст багатьох директорів буковинських промислових підприємств, голів колгоспів не раз доводилося чути: «Розірвали зв'язки з Росією і залишилися босі й голі. Треба негайно відроджувати стару дружбу. Без Росії ми нічого не варті».

Маю власне переконання: найбільше розводяться про згубні наслідки розриву стосунків з «північним сусідом» ті керівники, які ніколи ними всерйоз не займалися. Справжніх, потрібних один одному партнерів не могли розлучити ні політичні пристрасті, ні державні кордони, ні митні перепони. Головним мірилом їхньої співпраці було і залишається прагнення примножити кредит взаємної довіри.

Міцними узами пов'язав себе з російськими партнерами колектив Чернівецького об'єднання «Облагробуд». Ще за часів існування Радянського Союзу він налагодив стосунки з владними структурами Іркутської області, одержав від них дозвіл на самостійну заготівлю лісоматеріалів. Уже тоді головним розрахунковим козирем сторін був широко популярний зараз бартер. Сибіряки одержували з Чернівецької області продовольчу продукцію, а буковинські будівельники — високосортну ділову деревину.

Коли Союз почав розпадатися, партнери, обміркувавши ситуацію, дійшли соломонового рішення — в жодному разі не рвати ниток давнього співробітництва. Його зміст залишився, а ось форму довелося змінити. Тепер лісозаготівельні функції перебрало на себе спільне українсько-російське підприємство «Буковина-Байкал». На щастя, в Іркутській області знайшовся для нього серйозний, досвідчений керівник, до речі, уродженець Буковини Софрон Фарфуляк, який до цього очолював тут великий мостобудівний трест.

Підприємство взяло на себе лісозаготівлю й транспортування ділової деревини на Буковину. І, слід зазначити, цей постачальницький конвеєр працює безперебійно, завдяки чому сільські будівельники Чернівецької області не знають скрути з піломатеріалами. Останнім часом у них почали з'являтися надлишки деревини, на що одразу накинула око численна клієнтура. В касу об'єднання попливли немалі прибутки.

Про ці та інші грані взаємовигідного співробітництва з російськими партнерами наш кореспондент попросив докладніше розповісти керуючого ВО «Облагробудом» Юрія Гаврилюка та генерального директора СП «Буковина- Байкал» Софрона Фарфуляка.

Ю.ГАВРИЛЮК: Знаєте, чому наше підприємство втрималося на плаву? Передусім тому, що ми знайшли зручну форму взаєморозрахунків. Нас штовхали розплачуватися за лісоматеріали грошима. Але після розпаду Союзу це могло б призвести до краху, бо не було улаштовано системи платежів між державами. І ми вирішили не відступатися від бартеру. За це особливо стояли іркутяни, адже з продовольством у них украй скрутно. Та й наші товари ширужитку мають там великий попит.

Певна річ, що підприємство не змогло б самотужки поставляти їх у таких обсягах, якби не підставила плече обласна держадміністрація. Влада охоче підтримала нас, бо збагнула, що ми задовольняємо стратегічні інтереси цілого регіону.

С.ФАРФУЛЯК: Ставши на цей шлях, ми позбулися багатьох проблем. І серед них — перепон митного контролю, бо ліс з Іркутської області йде на Буковину на підставі відповідних квот і ліцензій, а тому митні формальності долаються легко й просто.

Завдяки цьому ми вже в перший рік існування спільного підприємства одержали з Росії понад 15 тисяч кубометрів деревини. Цього року надійшло понад 20 тисяч кубометрів. Зайвиною матеріалів ділимося з тими, хто посилає нам товарами для бартеру, а також з комунальними організаціями області.

Забезпеченням лісом пробувала централізовано займатися наша корпорація «Украгропромбуд». Але, м'яко кажучи, в неї нічого з того не вийшло. Наші кошти, а також продукти харчування, вишукані під бартер, подовгу не давали віддачі. І тому ми відмовилися від послуг корпорації.

Згодом адміністрація Іркутської області, відчувши, що з нами можна мати справу, почала поставляти через нас на Буковину бензин, автомобілі, механізми, технологічне обладнання.

Фінансово зміцнівши, підприємство розширило свою діяльність. При ньому засновано власну туристичну фірму, яка пропонує своїм клієнтам респектабельні зарубіжні поїздки. Невдовзі почнемо надавати населенню обласного центру стоматологічні та фармацевтичні послуги.

Ми дуже вигідні партнери для іркутян. І не лише тим, що підгодовуємо їх висококалорійним продовольством. Тут, окрім усього, ще й працюють наші люди. Вони за нелегких умов рубають сибірський ліс. При цьому значна його частка залишається в розпорядженні росіян, що є для них великою підмогою, бо власних сил у них для цього обмаль.

Ю.ГАВРИЛЮК: Використавши свої давні зв'язки, Софрон Петрович зумів передислокувати в Чернівці чималу групу досвідчених фахівців, які влилися до новоствореної мостобудівної дільниці. Це вкрай потрібний області підрозділ, бо зводитиме нові й ремонтуватиме старі мости.

Одне слово, завдяки продуманій моделі взаємовигідного співробітництва ми забезпечили собі надійні матеріальні тили. Як і наші російські партнери.

Приємно повідомити, що слідом за іркутянами нас запросили до співпраці й інші регіони Росії. Тепер бензопили наших чудових лісорубів чути і в тюменській глибинці.

Василь БАБУХ.

Точка зору

Оскарженню не підлягає?

За вісім післячорнобильських років багато вже написано і сказано про Чорнобиль. Охоплено економічні, інженерні, соціологічні і навіть історико- культурологічні аспекти. Але правовим і демократичним аспектам прийняття рішень щодо Чорнобильської АЕС, на мій погляд, не приділяється належної уваги.

На хвилі зародження та зростання «зеленого руху» в Україні група незалежних юристів провела розслідування, яке встановило, що основними причинами Чорнобильської катастрофи були: відсутність законів про правове регулювання атомної енергетики, правового механізму захисту людини та її прав на безпечне середовище життя, недосконалість конструкції реактора РБМК і використання застарілої технології, недотримання вимог і норм ядерної безпеки, підміна конституційних повноважень органів державної влади і управління та службових осіб діями політичних структур та апарату КПРС та інші.

Під тиском «зелених» парламент прийняв рішення про закриття Чорнобильської АЕС до кінця 1993 року та про мораторій на розвиток атомної енергетики в Україні. І от, на подив «зелених», учених, які усвідомлюють не тільки наслідки Чорнобильської аварії, але й її уроки, на подив світової громадськості, 21 жовтня 1993 року парламент відміняє своє попереднє рішення без будь-якої наукової аргументації. Основним доказом на користь нового рішення було те, що без ЧАЕС Україна, мовляв, пірне у темряву і холод, що економіка не витримає закриття ЧАЕС. При цьому голослівно стверджувалося, що необхідно забезпечити ядерну безпеку. Як нам уникнути енергетичної кризи навіть не обговорювалося, про альтернативні та нетрадиційні джерела енергії не згадувалося.

23 лютого 1994 року президентським Указом «Про невідкладні заходи з розвитку ядерної енергетики і заснування ядерно-паливного циклу в Україні», який не був обнародуваний, вирішено відновити роботу другого реактора ЧАЕС та до 1998 року ввести в дію ще 4 атомні реактори.

Закон про охорону навколишнього природного середовища гарантує екологічні права громадян України: на безпечне для життя та здоров'я навколишнє середовище, участь в обговоренні проектів законодавчих актів, матеріалів щодо розміщення, будівництва і реконструкції об'єктів, які можуть негативно впливати на стан навколишнього природного середовища, на участь у проведенні громадської екологічної експертизи, на подання в суд позовів до державних органів про відшкодування шкоди, заподіяної їхньому здоров'ю та майну внаслідок негативного впливу на навколишнє природне середовище.

Звідси випливає, що громадськість повинна знати, як уплине відновлення роботи ЧАЕС та введення в дію ще п'яти атомних реакторів на навколишнє середовище і здоров'я населення. Громадськість не тільки повинна мати доступ до інформації, а може брати участь у прийнятті такого роду рішень шляхом їх обговорення, проведення громадської екологічної експертизи. Вона має право бути почутою тими урядовими установами, які приймають рішення, пов'язані з можливим негативним впливом на навколишнє середовище і здоров'я населення. Проведення екологічної експертизи, згідно з Законом, є обов'язковим у процесі законотворчої, інвестиційної, управлінської, господарської та іншої діяльності, що впливає на стан навколишнього природного середовища.

Отже, рішення парламенту про відновлення роботи ЧАЕС та скасування мораторію без попереднього проведення екологічної експертизи суперечить законові. Із тих же причин незаконний і згаданий Указ Президента.

Новий парламент має переглянути і скасувати ці рішення і призначити екологічну експертизу.

Проведене Інститутом соціології АН України та фірмою «Соціс-Геллап» дослідження громадської думки свідчить, що 27,4 відсотка опитаних висловилися за негайне закриття ЧАЕС; 36,5 відсотка — за поступове зупинення станції; 22,8 відсотка — за те, щоб вона працювала. Не визначилися з цього приводу 13,3 відсотка респондентів. Отже, 63,9 відсотка опитаних — за зупинення ЧАЕС. Хоча такі питання не вирішуються простою більшістю голосів, нехтувати думку громадськості не можна.

Тим більше, що світова громадськість висловлює пропозиції щодо можливої допомоги у розв'язанні цієї проблеми.

Нарешті, в правовій державі, якою хоче стати Україна, можливе оскарження згаданих рішень парламенту і Президента в судовому порядку.

Світлана КРАВЧЕНКО, професор кафедри трудового, аграрного та екологічного права Львівського університету, доктор юридичних наук, академік УЕАН.

ЩОБ ВИЖИТИ, ПОТРІБНА МУЖНІСТЬ

Час напіврозпаду жаху, який вселився в душах людей після Чорнобильської катастрофи, не менший за час напіврозпаду стронцію.

«Страх — поганий порадник» і «вовків боятися — до лісу не ходити» ... це, звісно, пропис. Але спробуємо розібратися у проблемі по суті й переконаємося, що ці прописи до бридкого незаперечні.

Нинішня ситуація не унікальна: парові котли, машини Уатта, перші залізниці й перші автомобілі, не кажучи вже за літаки, — все спричиняло спочатку відчайдушний спротив суспільності. Проте життя вже немислиме без авто й авіації. В цьому вже ніхто не має сумніву, хоча кількість жертв катастроф страхітливо велика.

Також немислиме наше життя поза ядерною енергетикою. Її рівень й стан визначають економічний стан у суспільстві. Позбавитись ядерної енергетики — означає відкинути суспільство назад, бо найсерйозніші виробництва — найенергоємніші. Ресурсів неядерних джерел енергії вже недостатньо. Це добре видно на прикладі промисловості Запоріжжя, де алюмінієвий, титано-магнієвий й феросплавний заводи поглинають по «два Дніпрогеси» кожний. В той же час лише п'ять атомних електростанцій (14 енергоблоків) забезпечують 38,4 відсотка (в окремі місяці — понад 40 відсотків) всієї видобувної енергії.

Тому навіть накладений на українські АЕС і частковий мораторій, виключивши з роботи ряд енергоблоків, завдав великої, а в ряді випадків непоправної шкоди економіці країни. Досить сказати, що консервація одного блока протягом перших десяти років коштує сто мільйонів доларів на рік.

Зовсім прикра історія з Південно-Українською АЕС. Її розрахункова потужність дозволяла передавати, а отже, й продавати електроенергію за кордон. Були досягнуті домовленості з Італією. Але тут стали до бою «патріотичні сили»: «Як, розпродувати країну?!» Невдовзі наспів мораторій... Тепер Франція продає Італії електроенергію по 5 центів за кіловат-годину.

Зважаючи на те, що попередня домовленість передбачала продаж 60 мільярдів кіловат-годин на рік, можна підрахувати збитки України через невходження суспільної свідомості до ринкових відносин. Ядерна енергетика — це товар, забувати про це не можна. Звичайно, проблем у сфері ядерної енергетики багато. Вони зростають, як і кількість радіоактивних відходів, що самі є однією з перших серйозних проблем. Атомним енергетикам вдалося зберегти контакти з Росією, укладено міжурядову угоду у сфері використання ядерної енергетики. Але в Росії прийнято «Закон про охорону навколишнього середовища», який забороняє ввезення на її територію радіоактивних відходів і матеріалів. За останні два роки жодна відпрацьована паливна зборка не була відправлена до російського сховища. Тепер ця проблема постає перед українськими атомниками.

Друга проблема — кадри. Віце-президент НАН Віктор Бар'яхтар вважає, що з підготовкою кадрів вправляються наявні в Україні вузи. Біда в іншому — ані зарплата, ані житлові умови не задовольняють фахівців. І ось, витративши 10 років на вирощування професіонала, Україна його втрачає, бо йде інтенсивний відплив спеціалістів як на Захід, так і до Росії.

Третя найсерйозніша проблема — це громадська думка. Вона вже відіграла сумну роль при накладенні мораторію. І зараз противники атомних станцій, що їх «підігрівають» «зелені», активно виступають за їх ліквідацію, іноді не усвідомлюючи, з якими економічними, технічними і гігієнічними труднощами це пов'язане.

У діалог «зелені» не заходять, переважно просто декларують свої часто-густо цілком обскурантистські матеріали. Їхні вимоги перейти на альтернативні джерела енергії не витримують критики, хоча вельми поетичні. Здебільше ці джерела просто малопотужні.

Але розглянемо їх з точки зору екології: вітряні електростанції пригнічують все живе на кілька кілометрів, сонячні — містять арсен, і їх поховання — теж проблема. У шістдесяті роки побутові сонячні батареї (на більше їхньої потужності не вистачає) були поширені в Італії — закінчилося масовими отруєннями. Багато хто не уявляє, якої екологічної шкоди завдали гідроелектростанції. Це великі втрати земельних угідь, заболоченість, погіршання клімату. Досить згадати Каховську ГЕС — в її зоні сталася буквально екологічна катастрофа, а користі — нуль. Майже всі або читали «Пікнік на узбіччі» Стругацьких, або бачили «Сталкер» Тарковського. Пророча література, пророчий фільм! Це особливо можуть усвідомити ті, хто побував у Прип'яті. Та чи всі розуміють, що «Прощання з Матерой» Распутіна — теж пересторога, хай і запізніла. Проте після виходу повісті трохи стихла радість з приводу Братської ГЕС.

У розпорядженні «зелених» є банки даних, тенденційно дібрані дос'ьє, касети з компрометувальними матеріалами, в них великі видавничі можливості, переважну частину їхньої літератури, зокрема, яка порочить роботу МАГАТЕ, видано за кордоном.

Про це не варто було б писати, якби український ядерний енергетичний комплекс міг протиставити свої інформаційні матеріали. Раніше в СРСР була чудова інформаційна система в галузі ядерної енергетики. Сьогодні такої системи в Україні немає.

Однобічна інформація призводить до перекосу громадської думки. «Будь-яку справу в демократичній країні слід розпочинати з отримання на те дозволу суспільства, й існувати вона має також з ухвали суспільства», — таке кредо фірми «Вестінгхауз» (фірма, що займається ядерними енергокомплексами), яка проводила в Києві семінари на тему: «Громадська думка і ядерна енергетика». Ця розумна думка спізнилась у нас на кількадесят років, так само, як і інша: «Починайте діяти до того, як постане потреба діяти». Та коли час для превентивної роботи з громадською свідомістю згаяно, то це не означає, що треба складати зброю.

Фірма «Вестінгхауз» розробила методику ефективної роз'яснювальної роботи для громадськості. Цими методами фахівці фірми й поділилися з атомниками України.

Безперечно, альтруїзму в діях фірми немає. Вся річ у тім, що «Вестінгхауз» сподівається на співпрацю з Україною в галузі ядерної енергетики, та перш ніж вкладати кошти, хотіла б створити навколо атомних станцій спокійну ділову обстановку.

Пристрасті, що вирують з приводу АЕС, небезпечні самі по собі, не кажучи вже про крайнє екстремістське крило «зелених». Навіть пікети і демонстрації біля АЕС здатні потягти наслідки, так само, як і політичний тиск на уряд і спричинені ним політичні ігри, що знову можуть призвести до мораторію.

Взагалі ядерна енергетика — найполітизованіша галузь економіки. Спекулятивний погляд на неї виник на межі розвалу старих структур — це була карта, що її можна було розігрувати. На проблемах ядерної енергетики, немов на хвилі, декому вдалось опинитися на гребені. І накладення мораторію було кроком політичним. Так само, як і його скасування, бо воно не підкріплене ні матеріально, ні турботами уряду.

Вчених, економістів, інженерів, виробничників не може не хвилювати становище в атомній енергетиці, що визначає потенціал країни, і до того ж дає змогу вигідно продавати електроенергію за кордон. Хоча ми й прогавили ринок в Італії, залишаються ще інші країни, наприклад балканські, які через географічні умови не можуть будувати АЕС.

Можна запитати, чи необхідно країні вдаватися до послуг іноземців, чи в змозі ми самі гарантувати безпеку атомних станцій? Це запитання, що потребує всебічного розгляду. Але планомірну аргументовану роз'яснювальну роботу, щоб АЕС не залишалася жупелом в очах частини суспільства, слід розпочинати негайно. До речі, неграмотність і невихованість населення призводять до сумного парадоксу: з одного боку — часом невиправданий страх, з другого — жахлива за своїми потенційними наслідками одчайдушність. На АЕС трапляються випадки... крадіжки деталей! Можна собі уявити, що таке чеховський «зловмисник» на атомній станції?

Колись король Англії, дізнавшись про заворушення, що зчинилися в країні через парові машини, прийняв мудре рішення: «Винних у безчинствах покарати, а Уатту наказати підвищити безпеку його котлів». Король розумів, що альтернативи поступові немає, і для того, щоб вижити, — потрібні й розважливість і мужність.

Олена КОЛТУНОВА, журналіст.

Як ми живемо

Ой, базар, базар...

Начальник Житомирського обласного управління колгоспними ринками і міської кооперативної торгівлі **Володимир ТОНКОНОГИЙ** розповідає:

— Обслуговуємо значно більше торговців м'ясом, ніж передбачалося. А місткості холодильників обмежені. Ламаємо голову, як вийти з ситуації.

Відколи він очолив цю ділянку роботи, сталися зміни, помітні всім житомирянам: нарешті було змонтовано конструкції, які тривалий час валялися на землі, і над торговельними рядами з'явилося надійне накриття від негоди, заасфальтовано територію, взялися за ремонт магазинів, які належать ринкові тощо. Але є проблеми, які сягають корінням у минуле. Перш за все те, що свого часу закрили товчок, а коли через багато років поновили, то відвели для нього Сінний базар, явно затісний — у години «пік» це спресований натовп. Нині нове місце для речового ринку міській владі важко підібрати: або земля родюча, на яку рука не піднімається, або ж місце таке, що можуть виникнути важкі для розв'язання транспортні та інші проблеми.

Це була одна з причин, чому комерсанти кинулися на Житній ринок і ледь не перетворили його на товчок. Рішення про розмежування торгівлі промисловими і продовольчими товарами В. Тонконогий намагається виконувати не формально. Залишили місце для тих, хто продає речі, що були у вжитку. Адже для багатьох це єдиний шанс мати щось додатково до більш ніж скромної пенсії.

А працівники відділення міліції, яке обслуговує ринок, вже втомилися воювати з комерсантами, які прагнуть торгувати промтоварами на території Житнього ринку та на підходах до нього. А ще з 1986 року, від аварії на ЧАЕС, ведеться наполеглива, хоч безуспішна боротьба з тими, хто розкладає свій товар просто на землі, не боячись ні радіації, ні холери. Це стало стандартним зауваженням в актах санітарної служби. Але багато продавців реагує тільки тоді, коли підходить людина в міліцейських погонах.

— В нас і без цього клопоту по горло, — нарікають працівники міліції. — Тільки останнім часом порушено п'ять справ по фактах рекету, спіймали на гарячому кілька чоловік, які займалися незаконними валютними операціями, часто надходять заяви про крадіжки особистого майна на ринку. У кварталі, який обслуговуємо, пограбовано кілька магазинів...

А ось іще факт для роздумів. Ринок називається колгоспним. Та дедалі активніше його завойовують комерсанти і комерційні структури. З колективних господарств торгують тільки чотири. А більшість виїжджає, як правило, тільки тоді, коли обласна влада приймає рішення про проведення ярмарку. Виходить, селянинові продавати картоплю чи овочі на базарі вигідно, а колгоспові — ні?

Життя підказує, що треба активніше розвивати невеликі ринки в різних районах міста, особливо ж ті, що складаються стихійно: значить, людям вигідно мати його саме там. На тому місці, де в калюжах на затоптаному газоні в західній частині Житомира почалася самодіяльна торгівля, виник тепер альтернативний ринок, який належить фірмі «Рада».

Але справи до кінця ще не довели. Бо санітарна служба резонно зауважує: обгородити й заасфальтувати територію, поставити прилавки — це ще не ринок.

Олексій КАВУН.

Житомир.

КИЙ АВІА®

туристическое агентство

тел. (044) 274-99-26; факс (044) 228-80-17

ПРЕДЛАГАЕМ ОТДЫХ В СТРАНАХ МИРА

ИСПАНИЯ (Барселона, Андорра, Канарские о-ва), ИТАЛИЯ (Рим, Неаполь, Сан-Бенедетто - шоп-тур, Флоренция), ТУРЦИЯ (Анталия), БОЛГАРИЯ (Албена, бальнеология), АРАБСКИЕ ЭМИРАТЫ (Дубай, Шарджа), ЕГИПЕТ (Каир, Александрия), ТАИЛАНД (Бангкок, Патайя)

New!

Продажа и бронирование авиабилетов на рейсы из Киева в Рим, Барселону, Анкону (Италия).

ул. Малая Житомирская, 7 тел.: (044) 274-99-65, 274-99-71

НАШИ ФИЛИАЛЫ:

г. Львов, тел. 74-15-95, г. Ровно, тел. 2-67-11, г. Черкассы, тел. 47-53-55, г. Луцк, тел. 4-57-21, г. Одесса, тел. 23-08-13, г. Харьков, тел. 21-75-96, г. Николаев, тел. 37-77-92, г. Чернигов, тел. 5-32-91, г. Житомир, тел. 37-28-32, г. Симферополь, тел. 24-27-63, г. Днепропетровск, тел. 44-45-57.

Принимаем групповые заявки от организаций, предприятий с оплатой в карбованцах по безналичному расчету.

ДЛЯ ВАС МЫ РАБОТАЕМ БЕЗ ВЫХОДНЫХ ДНЕЙ!

ТОМПО

2000 образцов итальянской мебели: кухни, гостинные, спальни, сантехника и др.

Доставка и установка, услуги дизайнера

ВАМ ДОСТАТОЧНО ЗАПЛАТИТЬ- ВСЁ ОСТАЛЬНОЕ МЫ СДЕЛАЕМ САМИ

МЫ БЫЛИ ПЕРВЫМИ И ОСТАЁМСЯ ЛУЧШИМИ!

Железнодорожное шоссе, 41, тел.: 294 81 81, факс: 269 87 18

---

balkancar

БОЛГАРСКАЯ ФИРМА предлагает:

электрокары, погрузчики, аккумуляторы, шины и запчасти, электротельферы, транспортерную ленту.

город Харьков

тел./факс (0572) 32-01-26

тел. 30 - 90 - 25
факс 38 - 82 - 62
телетайп 31 - 12 - 47 "Маяк"

Вы не знаете лазерные принтеры "MINOLTA"? А ведь на их основе свои лучшие модели сделали фирмы Epson, Citizen, Fujitsu, NEC, Acer!

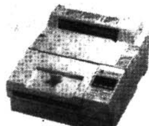
Оригинальный продукт
Оригинальный сервис
Оригинальное качество

Сильнейшие в своем классе!

Лазерные принтеры SP-1000; SP-1500

Мы уверены в своей технике: 3 ГОДА ГАРАНТИИ

Салон-магазин "Минолта": бул. Леси Украинки, 26. Тел. 296-5475, 296-3854, факс 295-6840

Найбільша розкіш — спілкування!

Центр слухової реабілітації «АВРОРА»:

- професійне слухопротезування дітей і дорослих;
- слухові апарати (завушні, мініатюрні завушні, внутрішньовушні, кишенькові) та приладдя до них - фірми «OTICON» (Данія);
- допоміжні засоби для слухових апаратів (адаптери до аудіоапаратури, електромагнітні петльові системи);
- аудіометри, слухові тренажери, шкільне звукопідсилююче обладнання - фірми «INTERACOUSTICS» (Данія);
- акустичні рінометри з приставками для об'єктивної алегометрії - фірми «S.P.ELECTRONICS» (Данія);
- отоакустичні тестові прилади - фірми «MIMOSA ACOUSTICS» (США);
- аудіометричні кабіни - фірми «TEGNER» (Швеція);
- засоби захисту слуху від звукових навантажень - фірми «ETIMOTIC RESEARCH» (США);
- батареї для слухових апаратів - фірми «ACTIVAIR» (Англія);
- індивідуальні вушні вкладиші;
- курсова підготовка фахівців-слухопротезистів.

Вул.Академіка Янгеля, 16/2 (поліклініка КПІ).
Тел.: 274-1242, 274-5983, 274-6098, 441-9573. Факс (044) 274-3979.

КОНЦЕРН УКРАВТОХОЛДИНГ

КИЕВ, Бульв.Шевченко, 54/1, 7 этаж
(044) 221-82-51, 244-35-47 (факс)

ФОРМА ОПЛАТЫ ЛЮБАЯ

МОСКВИЧ	2141(люкс)	360 млн.
ГАЗ	31029	650 млн.
	3307	300 млн.
	3302	650 млн.
	4301 (дизель)	400 млн.
ВАЗ	21047	465 млн.
	21051	455 млн.
	2106	450 млн.
	21071	475 млн.
	21083	495 млн.
	21093	500 млн.
	21099	550 млн.
	21219	520 млн.
УАЗ	31512 (легк.)	500 млн.
	3303 (борт.)	480 млн.
	3962 (санит.)	550 млн.
	31514	530 млн.

По заявлению государственной налоговой инспекции по г. Павлограду Днепропетровской области арбитражным судом Днепропетровской области (г. Днепропетровск, пр. Кирова,1) возбуждено дело № 20 145 о признании банкротом акционерного общества «Недвижимость» (323000, г. Павлоград Днепропетровской области, ул.Ленина, 97, председатель Слюнков И.М.), р/с № 001467408 в Павлоградском отделении АК АПБ «Украина», МФО 305136.

Претензии кредиторов и заявления возможных санаторов принимаются в течение месяца со дня опубликования данного объявления.

РЕАЛІЗУЄМО АБО ОБМІНЮЄМО

на продукти харчування ТРАКТОРИ МТЗ-80 УК, МТЗ-82 УК, АВТОМОБІЛІ ЛУАЗ-Т 969М

Вони у нас є постійно.

Купуємо тушонку.

Телефони в Луцьку: (03322) 4-33-84, 4-42-57, 3-10-46

ДНСЦ «ПІКОМ» пропонує:

різноманітні програмні засоби, у т.ч. системи бухгалтерського обліку, та комп'ютерну техніку під замовлення;
розбірні секційні будівельні риштування полегшеної конструкції;
малогабаритні вібропреси для виготовлення будівельних блоків.

Замовлення по:
Тел/факсу: (044) 220-12-90, 220-93-61,
поштою — 252033, Київ-33, аб/с 966.

Реализуем!

автомобили КрАЗ, КАМАЗ, МАЗ, ЗИЛ, ГАЗ, УАЗ; автокраны 14, 16, 20т; заправщики КрАЗ, МАЗ, ГАЗ; автобусы, полуприцепы 10-20 т; тракторы ЮМЗ, ассенизационные машины ЗИЛ, ГАЗ.

Днепропетровск (0562) тел: 92-80-64.

Реклама в газеті «Голос України». Телефон 441-89-34. Факс 449-85-62.

Понеділок, 21 листопада

УТ-1

8.00 УТН.
8.10 Кінопрограма.
9.10 «Херсонеські ігри-94». Міжнародний театральний фестиваль.
10.25 Худ.фільм «Освідчення в коханні».
11.40 Корифеї танцю. Т.Таякіна.
12.00 УТН.
12.10 Артистичне казино.
12.40 «Київські мозаїки». Дерев'яна архітектура.
14.40-15.40 Національна Академія наук України. Електронна комп'ютерна газета «Все — всім». Відеоінформація і реклама. Комп'ютерна інформація — абонентам.
16.00 УТН.
16.10 Для дітей. «Вулик».
16.30 «Колиска». Українська абетка Івана Малковича.
17.00 Обличчям до столиці.
17.30 Канал «Франс Інтернасіональ» представляє: «Усе про спорт», «Спеціальний кореспондент».
18.30 Док.телефільм «Жадаю, жадаю весни...»
19.00 УТН.
19.10 Ай Пі Київ рекламує.
19.15 Творче об'єднання «Громада» представляє: «Регіон».
20.00 Зустріч без фонограм. Професор Дарчук.
20.35 Поради телерадіореклами.
20.40 На добраніч, діти.
20.55 Ай Пі Київ рекламує.
21.00 УТН.
21.35 Поради телерадіореклами.
21.40 Версія.
22.00 Ай Пі Київ рекламує.
22.40 Усе про кіно.
23.25 Вечірній концерт.
0.00 УТН.

Канал «Останкіно»

14.50 Новини.
15.00 Лялька моєї мрії.
15.30 Зоряний час (15.50 Новини).
16.20 «Елен і підлітки». Молодіжний серіал.
16.50 Світ сьогодні.
17.00 У всіх на вустах.
17.30 Чемпіонат МХЛ. ЦСКА — «Торпедо» (Ярославль). У перервах - 18.05 Хто є хто. XX століття. Л.Олів'є, Погода.
18.50 Вечірня казка.
20.00 Новини.
20.30 Погода.
20.40 Чоловік і жінка.
21.20 Гол.
21.50 Сенсації російського театру. Е.Олбі. «Лоліта». Телевиклад вистави.
22.50 Новини.
23.05 Зустріч для вас.
23.40 Мультфільм для дорослих.
23.50 Прес-експрес.

УТ-2, УТ-3, канал «Росія»

15.00 Вісті.
15.20 Мульти-пульти.
15.50 Там-там новини.
16.05 Свято кожного дня.
16.15 Нова лінія.
16.55 Російська енциклопедія.
17.25 Спасіння 911.
18.20 Всеперемагаючий голос віруючого.
18.50 Київська панорама.
19.10 Візитка. Катерина Вороненко.
19.30 СНН.
20.00 Сам собі мандрівник.
20.30 Світовий детектив. «Еркюль Пуаро».
21.30 Вікна.
22.00 Візитка.
22.05 «Швейцарія сьогодні». Фільм 1.
22.30 СІТ-3.
22.40 Телегра «5 плюс 1».
23.00 Міжнародний турнір по професійному боксу.
23.30 Худ.фільм. «Спрут-6». 4 серія. Частина 2.
0.35 СІТ-3.
0.40 Про-відео.

Вівторок, 22 листопада

УТ-1

8.00 УТН.
8.10 Перехрестя.
8.45 Худ. телефільм «Дона Бейжа». 9 серія.
9.35 Доброго вам здоров'я. Пропонує натуральна медицина.
10.05 Фільм-балет «Закляття мисливця».
10.35 Шкільний екран. 8 кл. Фізика. Зміни агрегатних станів речовини.
10.55 Мультфільм.
11.05 «Весілля Свічки». Фольклорна програма.
12.00 УТН.
14.40-15.40 Національна Академія наук України. Електронна комп'ютерна газета «Все — всім». Відеоінформація і реклама. Комп'ютерна інформація — абонентам.
16.00 УТН.
16.10 Освітній канал для школярів. Правнича студія. У справах неповнолітніх. На всі руки майстер. Як зробити глечик.
16.55 Ознака часу.
17.30 «Чарівна регата». Частина 3.
18.00 Футбол плюс.
18.30 Страхова медицина: будні клініки «Вертебролог».
18.35 Фінансовий огляд.
18.50 УТН.
19.00 Кубок України з футболу. 1/8 фіналу. «Таврія» — «Карпати». 2 тайм.
19.45 Телеканал «Право».
20.35 Поради телерадіореклами.
20.40 На добраніч, діти.
20.55 Ай Пі Київ рекламує.
21.00 УТН.
21.35 Поради телерадіоре ламк
21.40 Блок-Нот.
22.00 Ай Пі Київ реклам
22.05 Спорткур'єр.
22.15 «Несподіваний дощ» «Міс Телемодель-94».
22.35 Кубок МХЛ. «Сокіл» — СКА.
0.00 УТН.

Канал «Останкіно»

5.30 «Ранок» (6.50 Новини)
7.50 Новини.
8.00 «Топо Джіджіо». Мультсеріал (Японія).
8.25 Телесеріал «Дика Роза».
8.50 Новини (з сурдоперекладом).
9.00 Ти пам'ятаєш, товаришу...
9.30 Народна музика.
9.50 Новини.
14.50 Новини.
15.00 Домісолька.
15.30 Чарівний світ, або Сінема.
15.50 Новини.
16.00 Джем.
16.20 «Елен і підлітки». Молодіжний серіал.
16.50 Світ сьогодні.
17.00 Ситуація.
17.30 Загадка СБ.
17.40 Погода.
17.45 Хто є хто. XX століття. К.Аденауер.
17.50 Новини.
18.00 Година пік.
18.30 Телесеріал «Дика Роза».
18.55 «Ми». Авторська програма В.Познера.
19.40 Вечірня казка.
20.00 Новини.
20.30 Погода.
20.40 З перших рук.
20.50 Золотий шлягер.
21.35 Прес-клуб.
22.50 Новини.
23.05 «Овація» представляє...
23.50 Прес-експрес.

УТ-2, УТ-3, канал «Росія»

6.30 Формула-730.
7.00 Вісті.
7.20 Потрібні... Потрібні...
7.30 Час ділових людей.
8.00 Всесвітні новини Ей-Бі-Сі.
8.25 Торговий дім.
8.40 Телегазета.
10.40 Селянське питання.
11.00 Вісті.
11.10 Ділова Росія.
13.00 Вісті.
13.20 Ділова Росія.
14.00 Спасіння 911.
15.00 Вісті.
15.20 «Жеребець-пустун». Худ.фільм (Австралія). 2 серія.
15.45 Там-там новини.
16.00 Свято кожного дня.
16.10 Нова лінія.
16.50 Кліп-антракт. В.Корольов.
16.55 Ваше право.
17.10 Фільм-концерт «Пасакалія».
17.55 Студія «Укртелефільм» представляє: «Родина».
18.15 Всеперемагаючий голос віруючого.
18.45 Київська панорама.
19.05 Візитка. Оксана Марченко.
19.10 Мультфільми.
19.30 СНН.
20.00 Візитка.
20.05 Сезон.
20.20 «Приват-ТБ» представляє: «Новини з-під парти», «Дітвора», «Реп-обійма», «Чіз».
21.40 Зворотній зв'язок.
21.50 Сьогодні на сьогодні.
22.00 Відеозвіт про роботу другої сесії Верховної Ради України.
23.00 СІТ-3.
23.10 Худ.фільм на ваші замовлення.
0.35 СІТ-3.
0.40 Про-відео.

Середа, 23 листопада

УТ-1

8.00 УТН.
8.10 Фінансовий огляд.
8.25 Худ.телефільм «Дона Бейжа». 10 серія.
9.15 Уроки французької мови. Урок 12.
9.35 Свічадо. Реальність неможливого.
10.20 «Мелодії рідного краю». Фільм-концерт.
10.35 Шкільний екран. 7 кл. Фізика. Тяжіння та вага тіла.
10.55 Наук.-поп.фільм «Козак — душа правдивая».
11.15 Усе про кіно.
12.00 УТН.
12.10 Канал «Франс Інтернасіональ» представляє: концерт МСМ.
14.40-15.40 Національна Академія наук України. Електронна комп'ютерна газета «Все — всім». Відеоінформація і реклама. Комп'ютерна інформація — абонентам.
16.00 УТН.
16.10 Освітній канал для школярів. Українська література. Відгук про док.фільм «Усе живе».
17.00 Вільний селянин. Як судили фермера. Передача 3.
17.40 Чарівна регата. Частина 4.
18.10 Радіаційна гігієна.
18.40 УТН.
18.50 Футбол. Ліга чемпіонів. «Спартак» (Москва) — «Динамо» (Київ).
20.50 На добраніч, діти.
21.00 УТН.
21.35 Поради телерадіореклами.
21.40 Тираж лотереї «Укрлотто».
21.50 Запитуйте — відповідаємо.
22.10 Ай Пі Київ рекламує.
22.15 Ліричний концерт. Богдан Сташків.
22.35 Футбол. Ліга чемпіонів. «Мілан» (Італія) — «Аякс» (Нідерланди).
0.20 УТН.

Канал «Останкіно»

5.30 «Ранок» (6.50 Новини).
7.50 Новини.
8.00 «Топо Джіджіо». Мультсеріал (Японія).
8.25 Телесеріал «Дика Роза».
8.50 Новини (з сурдоперекладом).
9.00 Клуб мандрівників (з сурдоперекладом).
9.50 Новини.
14.50 Новини.
15.00 Подивись, послухай.
15.20 «Літаючий будинок». 49 серія.
15.50 Новини.
16.00 Тін-тонік.
16.20 «Елен і підлітки». Молодіжний серіал.
16.50 Світ сьогодні.
17.00 Телерадіокомпанія «Мир».
17.40 Погода.
17.45 Хто є хто. XX століття. О.Колчак.
17.50 Новини (з сурдоперекладом).
18.00 Година пік.
18.25 Телесеріал «Дика Роза».
18.50 Футбол. Ліга чемпіонів. «Спартак» (Москва) — «Динамо» (Київ). У перерві — 19.45 Вечірня казка.
20.55 Новини.
21.25 Погода.
21.35 Монолог.
21.45 А.Шнітке. «Менует на біс».
23.00 Новини.
23.15 Мультфільм для дорослих.
23.20 Прес-експрес.
23.30 Футбол. Ліга чемпіонів. Огляд 7 матчів.

УТ-2, канал «Росія»

6.30 Формула-730.
7.00 Вісті.
7.20 Потрібні... Потрібні...
7.30 Час ділових людей.
8.00 Всесвітні новини Ей-Бі-Сі.
8.25 Торговий дім.
8.40 Ранковий концерт.
8.55 Мемуари. К.Ваншенкін про Ф.Абрамова.
9.25 Кліп-антракт. Т.Маркова.
9.30 Худ.телефільм «Санта-Барбара».
10.20 Здорово живеш.
10.35 Телегазета.
10.40 Селянське питання.
11.00 Вісті.
11.10 Ділова Росія.
13.00 Вісті.
13.20 Ділова Росія.
14.00 «Сонячний день у кінці літа», «Бажання жити». Короткометражні фільми.
15.00 Вісті.
15.20 Студія «Рост».
15.50 Там-там новини.
16.05 Свято кожного дня.
16.15 Нова лінія.
16.55 Звичайна справа.
17.10 Козирна дама.
17.40 Кліп-антракт. Є.Аміранов.
17.45 Фільм-прем'єр.
18.00 Естрадний концерт.
18.15 Всеперемагаючий голос віруючого.
18.45 Київська панорама.
19.05 Студія «Укртелефільм» представляє: «До зустрічі на Оболоні». Родина Сумських. Батьки. Частина 1.
19.35 Худ.телефільм «Санта-Барбара».
20.30 Телефільм.
20.50 «Хіала» пропонує.
21.00 Класик-прем'єр. 1 частина.
22.00 Відеозвіт про роботу другої сесії Верховної Ради України.
23.00 Класик-прем'єр. 2 частина.

Четвер, 24 листопада

УТ-1

8.00 УТН.
8.10 Док.фільм «Три храми на моїй долоні».
8.40 Худ.телефільм «Дона Бейжа». 11 серія.
9.30 Запитуйте — відповідаємо.
9.50 Док.телефільм «Пані сенаторка».
10.20 Мультфільм.
10.35 Шкільний екран. 9 кл. Українська література. Іван Котляревський «Наталка Полтавка».
11.05 Старовинна музика.
11.30 Фантазії на теми Чехова.
12.00 УТН.
12.10 Футбол. Ліга чемпіонів. «Спартак» (Москва) — «Динамо» (Київ).
14.40-15.40 Національна Академія наук України. Електронна комп'ютерна газета «Все — всім». Відеоінформація і реклама. Комп'ютерна інформація — абонентам.
16.00 УТН.
16.10 Освітній канал для школярів. Фізико- математична школа. Задачі з гідроаеродинаміки. Уроки французької мови. Урок 3.
17.00 «Мау-мау».
17.45 Футбол. Ліга чемпіонів. Огляд матчів.
18.45 Фінансовий огляд.
19.00 УТН.
19.10 Ай Пі Київ рекламує.
19.15 Віч-на-віч. Сергій Кичигін.
20.05 Парламентський канал.
20.35 Поради телерадіореклами.
20.40 На добраніч, діти.
20.55 Ай Пі Київ рекламує.
21.00 УТН.
21.35 Поради телерадіореклами.
21.40 Італійські пісні у виконанні народного артиста України Ф.Мустафаєва.
22.00 Ай Пі Київ рекламує.
22.05 Прем'єра багатосерійного худ.телефільму «Дона Бейжа». 17 серія.
22.55 Спорткур'єр.
23.05 Молодіжна студія. «Осінній студентський бал».
0.35 УТН.

Канал «Останкіно»

5.30 «Ранок» (6.50 Новини).
7.50 Новини.
8.00 «Топо Джіджіо». Мультсеріал (Японія).
8.25 Телесеріал «Дика Роза».
8.50 Новини (з сурдоперекладом).
9.00 Баскетбол. Чемпіонат Європи серед клубів. Чоловіки. ЦСКА — «Панатінаікос» (Греція).
9.50 Новини.
14.50 Новини.
15.00 Мультитролія.
15.30 На балу у Попелюшки.
15.50 Новини.
16.00 Комп'ютер-хол.
16.20 «Елен і підлітки». Молодіжний серіал.
16.50 Світ сьогодні.
17.00 ...До 16 і старші.
17.30 Людина і закон. Спецвипуск.
17.40 Погода.
17.45 Хто є хто. XX століття. І.Судек — фотокореспондент (Чехія).
17.50 Новини (з сурдоперекладом).
18.00 Година пік.
18.30 Телесеріал «Дика Роза».
18.55 «Спіймався, голубчику». Авторська програма Е.Рязанова.
19.40 Вечірня казка.
20.00 Новини.
20.30 Погода.
20.40 Москва — Кремль.
21.00 Лотто «Мільйон».
21.30 Прем'єра док.телефільму «Альфред Шнітке і його друзі».
22.25 «Міф про Леоніда». Худ.фільм (22.50 Новини).
0.05 Прес-експрес.

УТ-2, канал «Росія»

6.30 Формула-730.
7.00 Вісті.
7.20 Потрібні... Потрібні...
7.30 Час ділових людей.
8.00 Всесвітні новини Ей-Бі-Сі.
8.25 Кліп-антракт. М.Шуфутинський.
8.30 Поїхали.
8.40 Військовий кур'єр.
8.55 Цілком таємно.
9.45 Худ.телефільм «Санта-Барбара».
10.35 Телегазета.
10.40 Селянське питання.
11.00 Вісті.
11.10 Ділова Росія.
13.00 Вісті.
13.20 Ділова Росія.
14.00 Спасіння 911.
15.00 Вісті.
15.20 Студія «Рост».
15.50 Там-там новини.
16.05 Свято кожного дня.
16.15 Нова лінія.
16.55 Живемо і любимо.
17.10 Будні.
17.50 Студія «Укртелефільм» представляє: «До зустрічі на Оболоні». Родина Сумських. Діти. Частина 2.
18.20 Всеперемагаючий голос віруючого.
18.50 Київська панорама.
19.15 Уроки французької мови. Урок 12.
19.35 Худ.телефільм «Санта-Барбара».
20.30 Митниця.
20.40 «Постскриптум» (телекомпанія «Гравіс»).
21.00 «Хіала» пропонує.
21.10 Кубок європейських чемпіонів з баскетболу. Жінки. «Динамо» (Київ) — «Галатасарай» (Стамбул).
22.00 Відеозвіт про роботу другої сесії Верховної Ради України.
23.00 Програма «КУ».

П'ятниця, 25 листопада

УТ-1

8.00 УТН.
8.10 Фінансовий огляд.
8.25 Худ.телефільм «Дона Бейжа». 12 серія.
9.15 Кінопроба.
10.15 Телефільм.
10.25 Гра в класики.
11.05 Муз.фільм «Ой, летіли дикі гуси».
12.00 УТН.
12.10 Молодіжна студія. «Осінній студентський бал».
14.40-15.40 Національна Академія наук України. Електронна комп'ютерна газета «Все — всім». Відеоінформація і реклама. Комп'ютерна інформація — абонентам.
16.00 УТН.
16.10 Для дітей. Де мешкають чарівники.
16.40 Док.фільм «Історик та історія».
17.00 Господарем на землі.
17.30 Молодіжна студія. «Містер Х».
18.00 Основа.
18.45 Ділові відомості.
19.00 УТН.
19.10 Ай Пі Київ рекламує.
19.15 «Танцклуб» Донецька запрошує.
20.15 Відеофільм «Аргументы и факты» в Україні».
20.25 Вечірній концерт.
20.35 Поради телерадіореклами.
20.40 На добраніч, діти.
20.55 Ай Пі Київ рекламує.
21.00 УТН.
21.35 Поради телерадіореклами.
21.40 Громадська думка.
22.00 Ай Пі Київ рекламує.
22.05 Прем'єра багатосерійного худ.телефільму «Дона Бейжа». 18 серія.
22.55 Арт-майдан.
23.55 УТН.
0.05 «Сни напрокат». Марокко.

Канал «Останкіно»

5.30 «Ранок» (6.50 Новини).
7.50 Новини.
8.00 «Сорока».
8.25 Телесеріал «Дика Роза».
8.50 Новини (з сурдоперекладом).
9.00 Город цілий рік.
9.30 Грає Смоленський оркестр російських народних інструментів.
9.50 Новини.
14.50 Новини.
15.00 В гостях у казки. «Не покидай». Худ.телефільм. 1 серія.
16.25 Рок-урок.
16.50 Світ сьогодні.
17.00 Людина і закон.
17.30 Співає Н. Салахова.
17.40 Погода.
17.45 Хто є хто. XX вік. Пеле.
17.50 Новини.
18.00 Бомонд.
18.20 Телесеріал «Дика Роза».
18.50 Поле чудес.
19.40 Вечірня казка.
20.00 Новини.
20.30 Погода.
20.40 Людина тижня.
21.00 У клубі детективів. Телесеріал «Вулиці Сан-Франциско». 12 серія.
22.05 «Погляд» з О.Любимовим.
22.50 Новини.
23.05 Телешоу «50х50».
23.50 Прес-експрес.

УТ-2, УТ-3, канал «Росія»

6.30 Формула-730.
7.00 Вісті.
7.20 Потрібні... Потрібні...
7.30 Час ділових людей.
8.00 Всесвітні новини Ей-Бі-Сі.
8.25 Поїхали.
8.35 Без ретуші.
9.30 Музика на десерт. «Санта Лючія».
9.45 Худ.телефільм «Санта-Барбара».
10.35 Телегазета.
10.40 Постскриптум (телекомпанія «Гравіс»).
11.00 Вісті.
11.10 Ділова Росія.
13.00 Вісті.
13.20 Ділова Росія.
14.00 «Коли грали Баха», «Манька». Короткометражні фільми.
15.00 Вісті.
15.20 Студія «Рост».
15.50 Там-там новини.
16.05 Свято кожного дня.
16.15 Нова лінія.
16.55 Телефільм.
17.40 Студія «Укртелефільм» представляє: «До зустрічі на Оболоні». «Я твій син, Україно». Співає Л.Сапа.
18.15 Всеперемагаючий голос віруючого.
18.45 Київська панорама.
19.05 Візитка. Ганна Безулик.
19.10 Круті новини.
19.35 Худ.телефільм «Санта-Барбара».
20.30 СНН.
21.00 Візитка.
21.05 Щотижня.
21.25 Віннер.
21.55 Вікна.
22.00 Відеозвіт про роботу другої сесії Верховної Ради України.
23.00 СІТ-3.
23.10 МТБ представляє: «Перший погляд».
23.40 Футбол як футбол.
0#40 СІТ-3.
0.45 Про-відео.

Субота, 26 листопада

УТ-1

8.00 УТН.
8.10 Ритмічна гімнастика.
8.30 «Несподіваний дощ». «Міс Телемодель-94».
8.50 Телетехнотека.
9.05 Рідна мова.
9.20 СВ — сімейний варіант.
9.50 Зона тривоги. Малі річки України.
10.20 Доброго вам здоров'я.
10.50 Україна сьогодні. Програма для співвітчизників за кордоном.
11.40 Стиль життя. Передача 1.
12.20 «Поле чудес» у Донецьку. 1 частина.
13.20 Вервиця.
14.00 Всесвітній спортивний огляд «Жиллетт».
14.30 Блага вість з Ріком Реннером.
15.00 УТН.
15.10 «Делікатес-шоу».
16.00 Наше коло.
16.30 Плеяда.
17.25 Дитяча музична студія.
18.00 Надвечір'я.
19.00 УТН.
19.10 Ай Пі Київ рекламує.
19.15 Хроніка МВС.
19.30 «ЛІКоТБ» представляє: «Останки», «Маски-шоу».
20.30 Прем'єра телефільму «Неспокій». Історія Києва». Фільм 7 («Укртелефільм»).
20.40 На добраніч, діти.
20.55 Ай Пі Київ рекламує.
21.00 УТН.
21.35 Вікно в Америку.
22.05 Ай Пі Київ рекламує.
22.10 Прем'єра багатосерійного худ.телефільму «Дона Бейжа». 19 серія.
23.00 «Ваш вихід, артисте.» Інна Капінос.
23.40 Чемпіонат України з волейболу. Жінки. Огляд туру.
0.25 УТН.

Канал «Останкіно»

6.30 Суботній ранок ділової людини.
7.15 У світі моторів.
7.45 Слово пастиря.
8.00 «Марафон-15» — малятам
8.30 Телерадіокомпанія «Мир»: «Спектр»; «Тут ми живемо — проста історія»; «Інші»; «Дороги свободи».
10.00 Ранкова пошта.
10.30 Без паузи.
10.40 «Смак».
10.55 Кінопанорама. Спецвипуск.
11.30 Худ.фільм «Історія Асі Клячиної, котра любила, та не вийшла заміж».
13.05 Авіакосмічний салон.
13.20 Подолання.
13.50 Новини (з сурдоперекладом).
14.00 Діалог у прямому ефірі.
14.40 «Осягнення демократії». Фільм 8 — «Ціна демократії».
15.40 «Служіння муз не терпить суєти».
16.15 У світі тварин.
16.55 Брейн-ринг.
17.45 До і після...
18.40 Телесеріал «Команда в капелюхах». 7 серія (США).
19.40 Вечірня казка.
20.00 Новини плюс.
20.35 Погода.
20.45 Телесеріал «Команда в капелюхах». 8 серія (США).
21.45 Що? Де? Коли?
22.50 Новини.
23.00 Погода.
23.05 Хіт-парад в «Останкіно».
23.50 Новини.

УТ-2, УТ-3, канал «Росія»

7.00 Вісті.
7.25 Мульти-пульти.
7.40 Студія «Рост».
8.10 Пілігрим.
8.55 Парламентський тиждень.
9.40 Ретро-шлягер.
10.10 До Москви — далеко.
10.55 «Лялька». Худ.фільм (Польща). 1 серія.
12.15 Гаїті: республіка — диктатура.
12.35 Телеерудит.
12.40 Селянське питання.
13.00 Вісті.
13.20 Де факто.
13.35 «Едера». Худ.телефільм (Італія). 16 серія.
14.30 Футбол без кордонів.
15.15 Телеерудит.
15.20 «Парк-ТБ».
16.10 «Тетяна і земля Райнгау». Док.фільм.
16.40 Інтерв'ю Президента ФРН Р.Херцога.
16.45 «Карлик Ніс». Мультфільм.
17.15 Концерт Анатолія Горчинського.
18.00 Міжнародна християнська програма «Відповіді».
18.30 Київська панорама.
18.50 Точка зору.
19.05 Візитка. Анатолій Бондаренко.
19.10 Мульти-бульки.
19.30 СНН.
20.00 Хіт-рік.
20.35 Місто. (телекомпанія «Гравіс»).
20.55 «Мегапол» представляє.
21.10 Вікна.
21.15 Вечірні розваги для дорослих по телефону.
21.45 Ток-шоу «Чорний кіт».
22.10 Сезон.
22.30 СІТ-3.
22.40 Фешн-клаб.
23.05 «Євразія-ТБ» представляє. Худ.фільм.
0.35 СІТ-3.
0.40 Про-відео.

Неділя, 27 листопада

УТ-1

8.00 УТН.
8.10 Ритмічна гімнастика.
8.30 У неділю вранці.
9.30 «ЛІКоТБ» представляє: «Останки», «Маски-шоу».
10.30 Служу народу України.
11.15 Повернення в майбутнє. Штрихи до портрета М.Куліша.
11.50 Стиль життя. Передача 2.
12.10 «Поле чудес» у Донецьку. 2 частина.
13.10 «Усмішка». Гумористична програма.
13.30 Оранта.
14.00 Зичимо щастя.
15.00 УТН.
15.10 Село і люди.
15.55 Сонячні кларнети. Самодіяльні художні колективи Запорізької області.
17.10 Відеофільм «Аргументы и факты» в Україні«.
17.15 Клас-юніор-бізнес.
18.15 Свічадо.
19.00 УТН.
19.20 Ай Пі Київ рекламує.
19.25 Кубок України з футболу. «Дніпро» — «Металург». 2 тайм.
20.10 Молодіжна студія. «Подіум».
20.30 Життя видатних осіб. Мультфільм «Уільям Бредфорд».
21.00 Післямова (телекомпанія «Нова мова»).
22.00 Ай Пі Київ рекламує.
22.05 Українському радіо — 70.
23.35 Ай Пі Київ рекламує.
23.40 Віч-на-віч. Армен Джигарханян.
0.20 УТН.

Канал «Останкіно»

7.15 Олімпійський ранок.
7.50 Спортлото.
8.00 Марафон-15.
8.30 З ранку раненько.
9.00 Полігон.
9.30 Доки всі вдома.
10.00 Кришталевий черевичок.
10.50 Екстро-НЛО.
11.20 Дзеркало.
11.55 X Міжнародний фестиваль телепрограм про народну творчість «Веселка». Вірменські обряди.
12.30 Економіка і реформи. Між минулим і майбутнім.
13.00 Док.серіал «Підводна одіссея команди Кусто».
13.50 Новини (з сурдоперекладом).
14.00 «Стратегія перемоги». Док.серіал. Фільм 9 — «На головному напрямі».
14.55 «Шпаргалка» з подарунком.
15.10 Клуб мандрівників.
16.00 Трамвай «Бажання».
16.30 Америка з М.Таратутою.
17.00 Новини.
17.10 Телеиоція.
17.25 «Баскетбольна лихоманка», «Справжні мисливці за привидами». Мультсеріали.
18.25 Погода.
18.30 Уся Росія. Здрастуйте.
19.05 А.Делон у худ.фільмі «Слово поліцейського» (Франція).
21.00 «Неділя».
21.50 Спортивний уік-енд.
22.05 Музика в ефірі.
22.50 Новини.
23.00 Ніні.
23.50 Новини.
0.00 Музобоз.

УТ-2, УТ-3, канал «Росія»

7.00 Вісті.
7.30 Студія «Рост».
8.00 Непізнаний Всесвіт.
8.30 Доброго ранку, Європа.
9.00 Аміка Верітас.
9.45 Ати-бати...
10.15 Російське лото.
11.00 «Лялька». Худ.фільм (Польща). 2 серія.
12.25 Люди.
12.40 Шість соток.
13.00 Вісті.
13.20 Не вирубати...
13.35 «Едера». Худ.телефільм (Італія). 17 серія.
14.30 Театр одного художника. «Легкий пензель Фрагонара».
14.50 Кращі ігри НБА.
15.50 Свято кожного дня.
16.00 У світі тварин.
17.00 Чарівний світ Діснея. «Гуфі та його команда», «Качині історії».
18.00 Коробка передач.
18.20 Мультфільм «Горобчик».
18.30 Обличчям до столиці.
19.00 Візитка. Ганна Безлюдна.
19.05 Мульти-бульки.
19.20 Вікторина.
19.30 СНН.
20.00 Телесеріал «Следжхаммер».
20.30 Чорним по білому.
20.35 Капітан-відео.
20.55 Візитка.
21.00 Худ.фільм «Сеньйорита».
22.00 «Трамвай бажань» (телекомпанія «Гравіс»).
22.30 СІТ-3.
22.40 Для Вас.
23.20 Фільмоскоп.
23.50 СІТ-3.
23.55 Про-відео.

(Друкується з комп'ютерного набору агентства Укрінформ).

Продиктовано в номер

Президент Автономної Республіки Крим Ю. Мєшков збирається на Тайвань

Із джерел, які заслуговують довір'я, стало відомо, що з 26 по 29 листопада ц. р. планується візит президента Автономної Республіки Крим Юрія Мєшкова на Тайвань. Цей візит, навіть неофіційний, украй небажаний для Китайської Народної Республіки. Прохання уряду цієї держави відкласти візит передав Голові Верховної Ради Криму Сергієві Цекову посол Китайської Народної Республіки в Україні Чжань Чжень під час недавнього офіційного візиту до Криму (з 1 по 5 листопада). При цьому посол наголосив, що візит Мєшкова на Тайвань може негативно позначитися на китайсько-українських відносинах. З якою метою збирається на далекий острів президент, що останнім часом хворіє, невідомо. Але судячи з того, що організаторами поїздки є керівники комерційних структур півострова Володимир Карпов і Володимир Ремига, відповідно — помічник і радник президента автономії, їде Мєшков на Тайвань зовсім не для лікування.

А тим часом...

Як заявив на брифінгу в Києві начальник управління країн Азіатсько-Тихоокеанського регіону МЗС України Михайло Дашкевич, Україна суворо дотримуватиметься взятих на себе зобов'язань не встановлювати і не підтримувати офіційних контактів з Тайванем згідно із спільними україно-китайськими документами. М. Дашкевич висловив занепокоєність у зв'язку з повідомленнями, які з'явилися в західній пресі про начебто запланований візит на Тайвань президента Криму Юрія Мєшкова. За словами М. Дашкевича, МЗС України вживає необхідних заходів для того, щоб не допустити офіційної поїздки високої службової особи України на Тайвань.

Не той підпис

До редакції надійшла заява народного депутата України, голови Комісії Верховної Ради України з питань боротьби з організованою злочинністю та корупцією Григорія Омельченка.

На 20 листопада у Києві призначено вибори депутатів до Верховної Ради України та до Київської міськради. Серед виборців, говориться в заяві, розповсюджено агітаційні листівки на підтримку кандидатів, зокрема кандидата у депутати міськради М.Бродського та кандидата у народні депутати України В.Каіпецького. На листівку з допомогою ксерокса перенесено мій підпис.

Офіційно заявляю, звертаючись до виборців, пише Г.Омельченко, що листівки я не підписував. Я не знайомий ні з М.Бродським, ні з В.Каіпецьким, тому не можу охарактеризувати їх, і тим більше підтримувати як кандидатів у депутати.

Ми подзвонили до Михайла Бродського — президента концерну «Денді».

— Нам відомо про цю прикрість, — пояснив помічник президента Сергій Крючков. — Через недогляд оператора сталася технічна помилка при підготовці листівки: на місці підпису Г.Омельченка мав бути підпис іншої особи.

В цілому, фракція «Реформи» ВР України підтримала всіх названих у листівці кандидатів.

Звернення до виборців Києва

Народні депутати України, члени фракції Народного Руху України у Верховній Раді звернулися до виборців Києва, де 20 листопада відбудуться довибори у Верховну Раду. Члени фракції НРУ закликали киян підтримати кандидатів у народні депутати від Народного Руху України по місту Києву: Владислава Лукаша, Тараса Вінцюка, Ярослава Федорину, Едуарда Добжанського, Йосипа Решка, Олександра Мамчича, Володимира Приступу, Олександра Чорноволенка, Віталія Коваленка.

Ціни на м'ясо падали. А підхопили їх посередники

Реалії

Чи можна собі уявити (особливо впродовж торговельної лихоманки останнього місяця), аби продавці стояли у чергах до ... покупців? Не віриться, але факт: днями ситуація на полтавському колгоспному ринку виглядала саме так. Сотні базарувальників з довколишніх сіл цілодобово штурмували приміщення ринку, привізши сюди сотні тонн м'яса. Та навіть ті, кому пощастило пробитися, раділи не дуже. Покупці ніби бойкотували базар. А відтак ціни на свинину, приміром, упали з 180 тисяч карбованців за кілограм до 100 тисяч і нижче. Та й за цією ціною ніхто не купував.

На ринку це пояснювали двома причинами: по-перше, люди вичерпали свої гаманці до підвищення цін, а, по-друге, ринок затоварено м'ясом.

Як би там не було, але за такої ситуації ні покупці, ні продавці не виграли. Виграли... спритніші. Миттю оцінивши ситуацію, прудкі молодики з посередницьких структур ледь не задарма закупили суботній і недільний завіз м'яса на базар. Тепер упродовж тижня будуть диктувати свої ціни.

Дещо інша ситуація виникла у системі державно-комерційної торгівлі. Як не дивно, але підвищення цін не збило хвилю попиту на товари першої потреби. І хоча хліб у Полтаві коштує 12–13 тисяч карбованців, сметана — 42, масло вершкове — 190, ковбаса варена — 110–200 тисяч за кілограм, за ними стоять черги. Щоправда, завозити в магазини продуктів стали значно менше. Викликано це і тим, що сільгоспвиробники не здають переробним підприємствам свою продукцію: чекають стабільних закупівельних цін. Тим часом обласне керівництво твердо відстоює свою позицію неприйняття чергового підвищення цін без надійного соціального захисту населення. Свій протест висловила також і сесія обласної Ради.

Григорій ГРИНЬ.

Полтавська область.

«ДАМИ І ГУСАРИ» — В РІВНОМУ

У колективі Волинського обласного українського музично-драматичного театру імені Т.Г. Шевченка стало доброю традицією відкривати сезон прем'єрою.

Цього разу то музична комедія за однойменною п'єсою польського драматурга Олександра Фредро «Дами і гусари». А першими її глядачами стали театрали Рівного. Успіх спектаклю забезпечили актори театру, режисер Володимир Сурков і волинський композитор Петро Свист.

На знімку: сцена з вистави.

Фото Валерія БЄЛОВА.

ДОКТОР НАУК, ПРОФЕСОР, СВЯЩЕНИК

Юрій Мицик, доктор історичних наук і професор Дніпропетровського державного університету, відомий у Європі і навіть за океаном. В останні роки він побував на наукових симпозіумах і в архівах багатьох країн світу як великий знавець історії запорозького козацтва. Отож у рідному місті Юрія Андрійовича й поготів знають і шанують. І, скажімо, його поява на прем'єрі спектаклю «Мазепа» в драматичному театрі імені Т.Г.Шевченка чи в історичному музеї на святкуванні роковин від дня народження Д.І.Яворницького не мала б дивувати. Одначе — дивували. Бо в обох випадках він постав перед земляками... в рясі священика.

Юрія Мицика справді висвячено на священика Української православної церкви Київського патріархату. А тепер відомого ученого, отця Юрія призначено й на секретаря Дніпропетровсько-Запорізької єпархії. Ці обов'язки Юрій Андрійович виконуватиме без одриву від наукової та викладацької роботи. За сумісництвом. Зате маючи змогу, за його ж словами, послужити Богові й духовному відродженню земляків, домігшися заснування у Січеславі церковно-хорового училища та обладнавши тут новий храм.

Микола НЕЧИПОРЕНКО.

Дніпропетровськ.

БУДЕ РАКЕТНИЙ КРЕЙСЕР «УКРАЇНА»

Президент фонду соціальних гарантій військовослужбовців і ветеранів Збройних Сил генерал-майор Вілен Мартиросян побував у Миколаєві на будівництві ракетного крейсера «Україна» і допоміг екіпажеві вирішити деякі соціально-побутові питання. Окрім цього, він вручив чек на сто мільйонів карбованців і десять мільйонів карбованців готівкою командирові крейсера капітанові другого рангу Іллі Чалому. Іллічівський рибоконсервний завод через президента фонду передав три тонни свіжомороженого минтая.

— Це перший внесок нашого фонду в загальнонародну справу будівництва ракетного крейсера для якнайшвидшого введення його до складу ВМС України. Ми і надалі надаватимемо посильну допомогу морякам України заради становлення Військово-Морських Сил, — запевнив моряків Вілен Мартиросян.

Спорт

«Prince» від Медведєва

Видатний український тенісист Андрій Медведєв завітав до Києва на кілька днів. Зрозуміло, що він скучив за рідним містом, близькими людьми. Але мета цього приїзду дещо інша. Андрій на власні гроші придбав триста ракеток всесвітньо відомої фірми «Prince» (такими, до речі, він грає й сам) і сьогодні вручить їх київським дітям.

Україну представлятиме «Шахтар»

До нас зателефонував президент ФФУ Віктор Банников і повідомив, що український клуб неодмінно братиме участь у розіграші Кубка чемпіонів співдружності, який традиційно проходить у Москві. Цього разу змагання призначені на 29 січня — 4 лютого. На жаль, київське «Динамо» — чемпіон нашої країни — в ці терміни не зможе відвідати столицю сусідньої держави, бо проводитиме тренувальну підготовку до другого кола національної першості в Німеччині та Аргентині. Але заміну знайдено. Україну представлятиме віце-чемпіон — донецький «Шахтар».

За Кубок країни

У ФФУ нам повідомили календар перших матчів 1/8 фіналу Кубка країни. **22 листопада.** «Таврія» (Сімферополь) — «Карпати» (Львів), «Верес» — «Темп», «Металург» (Запоріжжя) — «Шахтар» (Донецьк), «Кривбас» — «Нива» (Тернопіль), «Сталь» — «Нива» (Вінниця), «Чорноморець» — «Кремінь». **27 листопада.** «Динамо» (Київ) — «Торпедо» (Запоріжжя).

Із четвертою групою не засумуєш

Зіграно матчі відбіркових турнірів чемпіонату Європи-96 з футболу. **1 група.** Румунія — Словаччина — 3:2, Польща — Франція — 0:0, Азербайджан — Ізраїль — 0:2. **2 група.** Іспанія — Данія —3:0, Бельгія — Македонія —1:1, Кіпр — Вірменія — 2:0. **3 група.** Швеція — Угорщина —2:0, Швейцарія — Ісландія —1:0. **5 група.** Нідерланди — Чехія —0:0, Білорусь — Норвегія — 0:4. **6 група.** Ліхтенштейн — Латвія — 0:1, Північна Ірландія —Ірландія — 0:4, Португалія — Австрія — 1:0. **7 група.** Грузія — Уельс — 5:0, Болгарія — Молдова —4:1, Албанія — Німеччина — 1:2. **8 група.** Шотландія — Росія — 1:1, Фінляндія — Фарери — 5:0, Греція — Сан-Маріно — 2:0. **4 група.** Італія — Хорватія — 1:2, Словенія — Литва—1:2.

	В	Н	П	М	О
Хорватія	3	0	0	6-1	9
Литва	2	0	1	4-3	6
Італія	1	1	1	4-3	4
Україна	1	1	1	3-2	4
Словенія	0	2	1	2-3	2
Естонія	0	0	3	0-7	0

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

Плати — і ти в ефірі

Невдовзі на Буковині зазвучать позивні нової радіостанції «Хвиля Карпат». Створюють її на кошти підприємницьких структур, що виступили її засновниками. Серед них компанії «Мідас-Інко», «Комплекс», фірми «Юніс», «Ріко», «Дукат», авторське телебачення, незалежна газета «Час» та інші.

«Хвиля Карпат» буде акціонерним товариством відкритого типу, тобто кожен, хто бажає, може вкладати сюди свої кошти. Вартість однієї акції — 100 американських доларів. Придбавши її, ви здобуваєте право щоденного п'ятихвилинного виходу в ефір.

Засновники радіостанції звернулися до журналістських колективів області з проханням, щоб вони насамперед ставали акціонерами, бо без професіоналів радіопередачі можуть стати нудними й примітивними.

Василь БАБУХ.

Чернівці.

Де ж ти був, Карлсоне, коли малюк падав з дев'ятого поверху?

Під'їжджаючи на легковій автомашині до 9-поверхового будинку, в якому мешкали, Федулови побачили, що на самісінькому верху, тримаючись за дах, висів маленький хлопчик, і тут же на їхніх очах — страшний політ малюка вниз. Батькам потерпілого не було часу шукати. Федулови відразу повезли хлопчика до реанімаційного відділення медико-санітарної частини сєвєродонецького виробничого об'єднання «Азот». Висока кваліфікація лікарів, щедрість колективу «Азота», який не пошкодував грошей на медпрепарати для любителя погратися там, де живе Карлсон, зробили справжнє диво: чотирирічний Костик Інайкін, який упав з 9-го поверху, вже на ногах, гуляє, він бадьорий і веселий.

Анатолій КОБЕЛЬНЮК.

Луганська область.

Мільйони на труни...

Оперативно відгукнувся на урядову постанову та розпорядження Донецької обласної Ради народних депутатів «Про поховання самотніх померлих громадян» виконком Горлівської міськради — на ці сумні заходи тут днями виділено близько 30 мільйонів карбованців.

Юрій ДОЦЕНКО.

Донецьк.

ГОЛОС УКРАЇНИ

Засновник — Верховна Рада України. Видавець — Президія Верховної Ради України. 252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5. Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.

Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (в.о. заст. головного редактора), А. ГОРЛОВ (перший заст. головного редактора), І. ГРУШКО, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, Б. СИДОРЕНКО, А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДЯ (заст. головного редактора).

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

♦ ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44. телефакс — 449-85-62.
♦ Рукописів не повертаємо.
♦ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КП № 1 від 18.09.1990 р.

♦ За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
♦ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
♦ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Тираж 385117.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0 Зам. 0311219.

Газету набрано і зверстано в комп'ютерному центрі «Голосу України».